

T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**NİĞDE GAZETESİ'NE GÖRE NİĞDE'NİN SOSYAL,
EKONOMİK ve KÜLTÜREL YAPISI (1949-1952)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Ayşen ARSLAN

Niğde

Haziran, 2018

**T.C.
NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**NİĞDE GAZETESİ'NE GÖRE NİĞDE'NİN SOSYAL, EKONOMİK ve
KÜLTÜREL YAPISI (1949-1952)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Ayşen ARSLAN**

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZTÜRK

Üye : Doç. Dr. Mehmet KAYA

Üye : Doç. Dr. Kürşat KOÇAK

**Niğde
Haziran, 2018**

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Niğde Gazetesi’ne Göre Niğde’nin Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapısı (1949-1952)” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21/06/2018

Ayşen ARSLAN

ONAY SAYFASI

Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZTÜRK'ün danışmanlığında Ayşen ARSLAN tarafından hazırlanan " Niğde Gazetesi'ne Göre Niğde'nin Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapısı (1949-1952)" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tarih: 21/06/2018

JÜRİ :

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZTÜRK

Üye : Doç. Dr. Mehmet KAYA

Üye : Doç. Dr. Kürşat KOÇAK

.....
.....
.....

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... Tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Dr. Öğr. Üyesi Hünkar GÜLER
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu çalışma 1949-1952 yılları arasında Niğde Gazetesine göre Niğde'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını incelemektedir. Araştırmada temel kaynak olarak kullanılan Niğde Gazetesi 1928 yılından 1962 yılının temmuz ayına kadar ilk olarak Bilgi, daha sonra Resmi Niğde ve Niğde Gazetesi isimleri ile Niğde'de yayın hayatını sürdürmüştür. Gazetede Niğde'nin yerel haberleri ile birlikte ülke haberleri, Niğde'nin sosyal meseleleri, tarımı, hayvancılık ve ziraat ile ilgili haberler yer almıştır. Bu verdiğimiz bilgiler ile Niğde Gazetesi Niğde'nin basın hayatında önemli bir yer almasını sağlamıştır.

Yerel Gazeteler incelemesi yapılan yıllarda meydana gelen olayları analiz etmede önemli bir kaynaktır. Bu gazeteler sadece çıkarıldığı şehir ile ilgili değil, şehir dışındaki yerlerle ilgili, ülke ve dünya ile ilgili haberlere yer vererek halkın bu olaylardan da haberdar olmasını amaçlamıştır. Bu hedefleriyle evrensel bir habercilik anlayışını kabul etmişlerdir. Bu çalışmamızda materyal olarak kullanılan Niğde Gazetesinin bütün nüshalarına Milli Kütüphane arşivinden ulaşılabilmektedir. Araştırma altı bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde gazetenin kimlik bilgileri, yayın amacı, gazetenin geçmişi tanıtılmaya çalışılmıştır. Birinci bölümde şehrin idari hayatı ana hatları, Valilik ve Belediyenin çalışmaları; ikinci bölümde Niğde'nin sosyal ve kültürel hayatının yanı sıra halkevi faaliyetleri ve ulusal bayram kutlamaları; üçüncü bölümde eğitim ve öğretim hayatı; dördüncü bölümde şehrin ekonomik hayatı; beşinci bölümde sağlık işleri; altıncı bölümde ise günlük ve adli olaylar incelenerek aktarılmaya çalışılmıştır.

Çalışmam boyunca yardımlarını ve desteklerini benden esirgemeyen, yapıcı ve aydınlatıcı yaklaşımlarıyla her zaman yanımda olan danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZTÜRK'e, tez aşamasında çok büyük desteklerini ve katkısını gördüğüm, bilgisinden istifade ettiğim hocam Sayın Doç. Dr. Nevzat TOPAL'a, ayrıca çalışmamım her aşamasında varlığıyla bana her zaman destek olan aileme ve yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Cemil Adar YILMAZER'e teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşen ARSLAN

Haziran 2018

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**NİĞDE GAZETESİ'NE GÖRE NİĞDE'NİN SOSYAL, EKONOMİK ve
KÜLTÜREL YAPISI (1949-1952)**

ARSLAN, Ayşen

Tarih Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Gülin ÖZTÜRK

Haziran 2018, 101 sayfa

Yerel gazeteler yayınlandığı dönemin sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi gibi birçok konuyu ele alan önemli temel kaynaklardır. Özellikle de bir şehrin sosyal tarihini tespit ederken bu gazeteler başvurulması gereken temel kaynaklar arasında yer almaktadır. Bu hususta çalışmamızın konusu, Niğde'nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını 1949-1952 tarihleri arasında çıkarılan Niğde Gazetesine göre tespit etmektir. Çalışmanın temel kaynağını oluşturan Niğde Gazetesinin belirtilen tarihler arasındaki nüshaları Milli Kütüphaneden temin edilmiştir.

1949-1952 yılları arasında Niğde ile ilgili Valilik ve Belediye tarafından ciddi çalışmalar yapılmış ayrıca bu dönemdeki halkevlerinin faaliyetleri de incelediğimiz dönemdeki gazetelerde bahsedilmiştir. Böylece Niğde'nin sosyal, ekonomik, kültürel ve idari yapısı belirtilen tarihler arasında Niğde Gazetesi çerçevesinde incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Niğde, Niğde Gazetesi, Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Yapı.

**ABSTRACT
MASTER THESIS**

**ACCORDING TO NIGDE NEWSPAPER, SOCIAL, ECONOMIC and
CULTURAL STRUCTURE of NIGDE (1949-1952)**

ARSLAN, Ayşen

History Administration

Supervisor: Assistant Professor Gülin ÖZTÜRK

June 2018, 101 Pages.

During their publication period, local newspapers are an important sources of many issues such as social, economic, cultural, and politics. They are the main sources of reference, especially, when determining the social history of a city. In this purpose, the main subject of our study is determining social, economic, and cultural structure of Niğde, according to Niğde Journal which was published between 1949-1952. The copies of the Niğde Journal, which constitutes the main source of the work, were obtained from the National Library.

Between 1949 and 1952, the governorship and the municipality of Niğde conducted serious studies as well as the periodicals in which the activities of the community homes were examined in this period. Thus, the social, economic, cultural and administrative structure of Niğde were examined within the framework of Niğde Journal.

Key Words: Niğde, Niğde Journal, Social, Economic and Cultural Structure.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
EKLER LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ.....	1

I. BÖLÜM

İDARİ DURUM

1. YÖNETİCİLER	4
1.1 Valiler	4
1.2 Belediye Başkanları.....	6
2. VALİLİK ÇALIŞMALARI	6
2.1 Valilik Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	6
2.2 İl Genel Meclis Toplantıları ve Vilayet Bütçesi.....	11
3. BELEDİYE VE BAYINDIRLIK İŞLERİ	12
3.1. Belediye Meclis Bütçesi	16

II. BÖLÜM

SOSYAL ve KÜLTÜREL HAYAT

1. YARDIM KURULUŞLARI	18
1.1 Bor Öğretmenler Yardımlaşma Derneği.....	18
1.2 Çocuk Esirgeme Kurumu	19
1.3 Kızılay	19
1.4 Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneği.....	21
2. HALKEVİ FAALİYETLERİ.....	22
3. ULUSAL BAYRAM KUTLAMALARI	23
3.1. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	23
3.2. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı	26
3.3. 30 Ağustos Zafer Bayramı.....	30

3.4. Cumhuriyet Bayramı	31
4. SOSYAL YARDIMLAŞMA	36
5. SPOR FAALİYETLERİ	40
5.1. Avcılık	42
5.2. Voleybol	42
5.3. Güreş.....	43
5.4. Futbol.....	44
6. ŞEHRE GELEN ÖNEMLİ KİŞİLER	47
7. DİĞER KÜLTÜREL FAALİYETLER	54
8. NÜFUS SAYIMI	55

III. BÖLÜM

EĞİTİM ve ÖĞRETİM HAYATI

1. EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	57
1.1. Açılan Okullar ve Yapılan Binalar	58
1.2. Sergi, Defile ve Gösteriler	59

IV. BÖLÜM

EKONOMİK HAYAT

1. EKONOMİK DURUMA GENEL BİR BAKIŞ	63
1.1. Ekonomik Hayatın Şehre Yansıması.....	63
2. TARIM.....	67
2.1. Yetiştirilen Tarım Ürünleri.....	69
2.2. Çeşitli Tarım Kuruluşları.....	70
3. HAYVANCILIK.....	70
3.1. Hayvanlar İle İlgili Hastalıklar	72

V. BÖLÜM

SAĞLIK İŞLERİ

1. SAĞLIK HİZMETLERİ	74
----------------------------	----

VI. BÖLÜM

GÜNLÜK VE ADLİ OLAYLAR

1. GÜNLÜK OLAYLAR.....	76
1.1. Kazalar.....	76
1.2. Yangınlar	77
2. ADLİ OLAYLAR	77
2.1. Cinayetler.....	77
2.2. Kavga ve Yaralanmalar	78
2.3. Hırsızlık	80
2.4. Diğer Adli Olaylar	81
SONUÇ	84
KAYNAKLAR	87
EKLER	89
ÖZGEÇMİŞ	101

EKLER LİSTESİ

EK 1: Bilgi Gazetesi.....	89
EK 2: Resmi Niğde Gazetesinin 150'nci Sayısı.....	90
EK 3: Niğde Gazetesinin “Resmi Niğde” Adıyla Çıkan Son Sayısı.....	91
EK 4: Gazetenin “Niğde” İsmiyle Çıkan Sayısı.....	92
EK 5: Niğde Gazetesinin Sadece Perşembe Günleri Çıktığını Gösteren Sayısı	93
EK 6: Niğde Gazetesinin Son Sayısı.....	94
EK 7: 1952 Yılında Vali Hasip Koylan Tarafından Açılan İl Genel Meclisi	95
EK 8: Niğde Gazetesinin Halkı Bilgilendirmek İçin “Vatandaş” Başlıklı Yazıları....	96
EK 9: Bulgaristan’dan Gelen Göçmenlere Yardım Yapan Kişilerin Listesi	97
EK 10: Niğde Fakir Çocuklar Komitesi ve Yardımcılarının Yardıma Muhtaç Çocuklar İçin yaptıkları Yardımlar	98
EK 11: 1949 Yılında Niğde’de Açılan İlk Lisenin Açılış Töreni	99
EK 12: Niğde Gazetesinin Hastalıklar Hakkında Halkı Bilgilendirmek Amacıyla “Sağlık Öğütleri” Başlığıyla Yayımladığı Yazılar	100

KISALTMALAR

Bkz.	Bakınız
C.	Cilt
Dr.	Doktor
Doç.	Doçent
Nr.	Numara
S.	Sayı
s.	sayfa
Vb.	Ve benzeri

GİRİŞ

Niğde şehrinde basın hayatı 1922 yılında matbaanın kurulması ile başlamıştır. 1924-1931 yılları arasında şehirde 6 gazete ve iki adet dergi çıkarılmıştır. Niğde’de çıkarılan 6 gazeteden ilki olan Feryad Gazetesi 1924 yılında C. Şehabeddin ve Hamid Şakir tarafından çıkarılmış olup, gazetenin ismi 1926 yılında Niğde Gazetesi olarak değiştirilmiştir¹. Gazete 4 sayfa olarak, haftalık şekilde yayımlanmıştır. Gazetenin isminin sağında ve solunda bölümler oluşturularak buralarda yayın periyodu, fiyatı ve adres bilgisi yer almıştır². İkinci gazete ise Ratıpzade Ali Rıza Bey tarafından 1924 yılında çıkarılan Nida Gazetesidir. 1925 yılında Karamolla İsmail Oğullarından İsmail Hakkı tarafından Müdafaa Gazetesi çıkarılmıştır. 1928 yılında Bilgi Gazetesi ve hiçbir sayısına ulaşamadığımız Tatlıdil Gazetesinin Niğde’de çıkarılmaya başlandığı bilgilerine ulaşılmıştır. Dergi olarak 1926 yılında Hilmi Gültekin tarafından İlk Adım ve 1928 yılında Kerim Gültekin tarafından Güzel Mecmua çıkarılmıştır.³

Çalışmamız süresince incelenen Niğde Gazetesi yayın hayatına başladığı 1928 yılında Bilgi Gazetesi ismiyle yayımlanmaya başlamış⁴, ardından Şubat 1931 yılında adı Resmi Niğde olmuş⁵, Resmi Niğde ismiyle 19 Ağustos 1935 tarihine kadar yayımlanmıştır⁶. 26 Ağustos 1935 tarihinde ise gazetenin adı Niğde Gazetesi olarak değiştirilmiştir.⁷

İlk defa Aralık 1928’de çıkarılmaya başlanan gazete, 1949 yılına kadar haftalık olarak basıma girmiş, daha sonra Çarşamba ve Cumartesi günleri olmak üzere haftada iki gün olarak çıkarılmaya başlanmıştır⁸. En son 5 Nisan 1951 tarihinde haftada iki gün olarak yayımlanmış⁹, 19 Nisan 1951 tarihi itibariyle de sadece

---

¹ Nevzat Topal, “Niğde Basın Tarihinden Bir Kesit (1924-1931)”, **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Cilt. 8, S: 5, Bahar 2013, s. 797-813.

² Lokman Zor, “Türkiye’de Yerel Basın ve Niğde Yerel Basınında Uzun Soluklu Bir Gazetecilik Örneği: Hamle Gazetesi”, **1. Uluslararası Niğde Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu**, 3-6 Mayıs 2012, Mustafa Talas, Niğde 2012, s. 309-319.

³ Topal, “Niğde Basın Tarihinden Bir Kesit (1924-1931)”, **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Cilt. 8, S: 5, Bahar 2013, s. 797-813.

⁴ **Bilgi Gazetesi**, numara:1 (nr), Ocak 1928, Detaylı bilgi için bakınız. Ek:1.

⁵ **Resmi Niğde Gazetesi**, nr: 150, 16 Şubat 1931, bkz. Ek:2.

⁶ **Resmi Niğde Gazetesi**, nr: 378, 19 Ağustos 1935, bkz. Ek:3.

⁷ **Niğde Gazetesi**, nr: 379, 26 Ağustos 1935, bkz. Ek:4.

⁸ **Niğde Gazetesi**, nr: 1058, 5 Ocak 1949.

⁹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1289, 5 Nisan 1951.

Perşembe günü olarak basıma girmiştir¹⁰. Niğde Gazetesi en son 30 Haziran 1962 tarihinde yayımlanarak basın hayatına son vermiştir¹¹. 1962 yılında yayımlanan son sayısında da görüldüğü gibi gazete, pazar günü haricinde her gün yayımlanmıştır.¹²

Niğde Gazetesinin basım amacı şüphesiz okurlarının haber alma ihtiyaçlarını karşılamak olmuştur. Bu durumu şuradan da anlıyoruz; basımevi maddi imkânsızlıklar nedeniyle gazeteyi sadece haftalık çıkarabildiklerini, yirmi yıldan sonra Vali Yahya Ömer Eryetkin'in desteğiyle haftada iki gün çıkarabileceklerinin hoşnutluğunu yaşadıklarını ifade etmiştir. Basımevinin yaşadığı bu sevinç, yeni olaylardan haberdar olmak isteyen halkını ne kadar önemseydiğine işaret etmektedir.

Niğde Gazetesinde sadece yerel haberlere değil, ulusal ve dış politikayla ilgili haberlere de yer verilmiştir. Ayrıca ülkemizin içinde bulunduğu güncel problemler de gazetenin manşetlerinde yerini almıştır. Ulusal bayramlar, kutlamalar, sanat ve sporla ilgili her türlü aktivitelerden bahsedilmiştir. Sağlık, adli, eğitim, sosyal yardımlaşma ve belediyenin faaliyetleri de gazetede yerini almıştır. Bu güncel ve yerel haberlerin dışında evlenme ve ölüm haberleri ile ara sıra gazetede yayımlanan fıkralarda gazeteye renk katmıştır. Ayrıca O. Senai Özkut, M. Keçecioğlu, Mehmet Gökdemir, H. Ulusoy, Ali Galip Öztürkmen gibi bazı kişilerin çeşitli konulara ilişkin makalelerine de gazetede yer verilmiştir.

Gazetenin ilk sayfasında büyük harflerle Niğde'nin ismi yer almıştır. Niğde yazan kısmın altında gazetenin hangi günler çıktığı ve ilk çıkış tarihi bulunmaktadır. Sağ ve sol taraflarında gazetenin aylık, altı aylık abonelik ücretleri ve hususi şartlar başlığıyla ilanlardan alınan ücretler yazılmıştır. Yine aynı şekilde alt, sağ ve sol kısımlarda gazetenin tarihi ve sayısına yer verilmiştir. Ortalama 2 ya da 4 sayfa şeklinde basılmıştır. Sütun olarak da 4 kısımdan oluşturulmuştur.

Çalışmanın ele alındığı yıllarda basılan gazeteler de fotoğraflar çok az miktardadır. Yalnızca önemli günlerde, önemli kişilerin fotoğrafları basılmıştır. İncelenen yıllar içerisindeki ilk fotoğrafa 1949 yılında Vali İbrahim Tefik Kutlar'ın Niğde Lisesinin açılışını yaparken rastlanmıştır. Daha sonra Cumhurbaşkanı Celal Bayar, Mustafa Kemal ATATÜRK, Belediye Başkanı Naim Erem'in; Akdeniz

¹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1291, 19 Nisan 1951, bkz. Ek:5.

¹¹ Niğde Gazetesi, nr: 3048, 30 Haziran 1962, bkz. Ek:6.

¹² Mehtap Kaya, Atatürk Dönemi Niğde Basımından Bir Kesit: Niğde ve Bilgi/ Resmi Niğde Gazeteleri, **1. Uluslararası Niğde Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu**, 3-6 Mayıs 2012, Mustafa Talas, Niğde 2012, s. 320-330.

Yetiştirme Merkezi Üyelerinin Niğde'ye geldikleri sırada Vali Hasip Koylan'ın; Kanuni Sultan Süleyman'ın bir mermer portresinin; Amerika'nın 1952 yılında seçilen Cumhurbaşkanı Eisenhower ve eşinin fotoğrafları da incelediğimiz döneme ait gazetede yerlerini almıştır.

İlk olarak incelediğimiz 1949 yılında gazetenin günlük fiyatı 5 kuruştur. Yıllık abonelik ücreti 500 kuruş, altı aylık abonelik ücreti 300 kuruş, günü geçen gazetelerin satış fiyatı ise 20 kuruştur¹³. 1952 yılına gelindiğinde ise günlük olarak satış fiyatı 10 kuruş olmuştur¹⁴. 1949 yılı Ocak ayında yayımlanan gazetede basımevi, bugüne kadar bazı kişilere bir ücret almadan gazete gönderdiklerini ama döner sermaye piyasasına geçtikleri için artık abonelik şeklinde devam edeceklerini belirtmiştir¹⁵. Şüphesiz bu güne kadar hiçbir bedel ödemediği gazete alan halkın bu durumu hoş karşılamayacağı hakikattir.

---

¹³ Niğde Gazetesi, nr: 1058.

¹⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1327, 3 Ocak 1952.

¹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1059, 8 Ocak 1949.

I. BÖLÜM

İDARİ DURUM

1. YÖNETİCİLER

1.1 Valiler

Cumhuriyet Döneminde 1924-1952 yılları arasında Niğde’de görev yapmış Valiler şu şekildedir:

Valinin Adı-Soyadı	Göreve Başladığı Tarih	Ayrıldığı Tarih
Asım BEY	23.10.1924	09.03.1925
Salih CEMALBEY	19.03. 1925	06.01.1925 (Vekil)
Hüsnü BEY	14.11.1926	20.09.1926
Sakıp BEY	20.09.1931	27.05.1933
Ziya BEY	27.05.1933	–
Faik ÜSTÜN	22.11.1936	11.07.1939
İsmail Safa APAYDIN	29.07.1939	25.05.1942
Fevzi GÜREL	08.06.1942	19.06.1942
Hamit ONAT	01.07.1942	23.03.1943
Raşit DEMİRTAŞ	04.05.1943	10.06.1944
Niyazi MERGEN	24.12.1943	06.02.1947
Y. Ömer ERYETKİN	30.02.1946	28.07.1949
İ. Tefik KUTLAR	29.07.1949	16.06.1950
Saadettin ERTUR	28.07.1950	17.05.1951

Çalışmanın incelendiği 1949-1952 yılları arasında ise Niğde'de dört Vali görev almıştır. Bu kişiler sırasıyla Y. Ömer Eryetkin (1947-1949), İ. Tefvik Kutlar (1949-1950), Saadettin Ertur (1950-1952), Hasip Koylan (1952-1953)'dır.

Yahya Eryetkin Valilik görevini 1947-1949 yılları arasında yaptıktan sonra 28 Temmuz'da görevinden ayrılmış, daha sonra 5 Ekimde İçişleri Bakanlığı Zat İşleri Umum Müdürlüğüne atanmıştır¹⁷. Eryetkin'in görevinden ayrılması üzerine Mülkiye Müfettişlerinden İbrahim Tefvik Kutlar göreve getirilmiştir.¹⁸

İbrahim Tefvik Kutlar, tren ile uzun bir yolculuk geçirmesine rağmen şehre gelir gelmez halkı selamlamış, görevini idealist bir şekilde yapmayan memurların çok zaman geçmeden işlerinden ayrılmalarını söylemiştir. Herhangi bir şikâyeti, talebi bulunan kişilerin hiç çekinmeden kendisine müracaat edebileceklerini de konuşmasında belirtmiştir¹⁹. Bir yıl valilik görevinde bulunduktan sonra İbrahim Tefvik Kutlar Mülkiye Müfettişliğine atanmış²⁰, onun yerine 28 Temmuz'da Saadettin Ertur Niğde Valiliği görevine tayin edilmiştir.

Saadettin Ertur, 28 Temmuzda basımevinde yaptığı konuşmada öncelikle şehre daha yeni geldiğini, herhangi bir şey söylemenin doğru olmadığını belirtmiştir. Ancak bu güne kadar valilik yaptığı yerlerde hep halkın önünde engel olan kişilerin olduğunu, Niğde'de ona izin vermeyeceğini, hükümetin her zaman halkın arkasında olduğunu ifade etmiştir²¹. Saadettin Ertur 10 ay kadar görevde kaldıktan sonra ayrılmış, 2 Mayıs tarihinde Hasip Koylan Niğde Valiliğine atanmıştır. Hasip Koylan 1953 yılına kadar Niğde Valiliği görevinde bulunmuştur.

---

¹⁶ Niğde İl Yıllığı, 1967, s. 4.

¹⁷ Yahya Ömer Eryetkin Kimdir?, <http://biyografim.net>, (Erişim Tarihi: 08.12.2017).

¹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1114, 20 Temmuz 1949.

¹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1116, 3 Ağustos 1949.

²⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1205, 17 Haziran 1950.

²¹ Niğde Gazetesi, nr: 1217, 29 Temmuz 1950.

1.2 Belediye Başkanları

Niğde Belediye Başkanları Listesi (1923-1952)

Adı ve Soyadı	Başkanlık Yaptığı Süre
Rasim ÖZBEK	?
Müfit SIRALI	?
Naim EREM	?
Mustafa SOYLU	1925-1934
Dr. Hüseyin ÜLKÜ	1934-1940
Ahmet ÖZTEKİN	1940-1943
Rasih ÖZBEK	1943-1944
Lütfi SOYLU	1944-1950
Naim EREM	1950-1952
Hasan TEZOL	1952-1953

2. VALİLİK ÇALIŞMALARI

2.1 Valilik Tarafından Yapılan Çalışmalar

Valiler, Devletin illerdeki en üst yöneticileridir. Bu yüzden halkın devlet ile ilgili beklentilerini iletebileceği kişidir. 29 Temmuzda göreve gelmiş olan Vali İbrahim Tevfik Kutlar'ın da açıkça dile getirdiği gibi, Niğde Valileri halkın her türlü talepleri için kendilerine başvurmalarını istemişlerdir²². Çalışmanın incelendiği 1949-1952 yılları arasında Niğde şehrinde görev yapmış valiler, halkla doğrudan iletişime geçmişler, Niğde'nin iskân, ekonomi, eğitim ve daha birçok eksik gördükleri

---

²² Niğde Gazetesi, nr: 1116.

alanlarda inceleme yapmışlar ve çözüm üretmeye çalışmışlardır. Bu nedenle de gerekli görüşmeleri yapmak için sık sık Ankara'ya gitmişlerdir.

İncelenen yıllar içerisindeki ilk Vali olan Yahya Ömer Eryetkin gazete basımına çok önem vermiş, haftalık çıkmakta olan gazetenin haftada iki gün olarak çıkmasını sağlamıştır. Basım evini ziyarete giderek eksikleri incelemiş ve daha sonra da elektrikli ve akümülatörlü bir radyo hediye etmiştir²³. Beden Terbiyesi Bölge İstişare Heyetini toplayarak bölgenin bütçesi esas alınarak stadyuma kapalı tribün, soyunma odası ve kulüp binası yapılmasını istemiştir²⁴. Şüphesiz bu talebi Niğde gençliği ve spora meraklı kişiler tarafından sevinçle karşılanmıştır.

Niğde halkı hem kendilerine geçin kaynağı oluşturulması hem de yaz aylarını değerlendirmek için uygun alanlarda bağ bahçe yapılmasını istemiştir. Bunun üzerine Vali Eryetkin, devletin sahip olduğu kır alanlarının parselleştirilmesi hususunda girişimler başlatmıştır²⁵.

Vali İbrahim Tevfik Kutlar, Niğde'nin kalkınmasının ilk önce ekonomik gelişmeyle olacağını dile getirmiştir. Elmacılık, şarapçılık, kuru üzüm yetiştiriciliğinin, halıcılığın ve el dokumacılığının desteklenmesi için gerekli çalışmaların başlatılacağını ifade etmiştir²⁶. Vali Bey göreve getirildikten hemen sonra, elmacılık yapan halkın Kayardı deresine gitmek için ne kadar zorlandığını fark etmiş²⁷, ekonomik gelişmeleri aksatan bu engebeli yolun düzeltilmesinin, derelerin doldurulmasının halkın çabası ile olamayacağını düşünerek yolların düzenlenmesi için çeşitli girişimlerde bulunmuştur. Valinin birkaç gün içinde çalışmaları hemen başlattığını gören halkta, ellerinden geldiği kadar çalışmalara yardımda bulunmuştur²⁸. Sadece tarımsal olarak ön plana çıkarılan Niğde'nin, hayvancılık alanının da ilerlemesi gerektiğini düşünen Vali Bey, Aksaray ilçesinde at yetiştiriciliğinin önemini vurgulayarak son zamanlarda verimlerin düşmesi nedeniyle beklenen faydayı sağlamadığını, hayvan yetiştiriciliğinin değerinin kaybolduğunu belirterek Tarım Bakanlığına başvuruda bulunmuştur²⁹.

---

²³ Niğde Gazetesi, nr: 1064, 26 Ocak 1949.

²⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1060, 12 Ocak 1949.

²⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1079, 19 Mart 1949.

²⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1135, 12 Mart 1949.

²⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1128, 14 Eylül 1949.

²⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1128.

²⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1138, 22 Ekim 1949.

Vali İbrahim Tevfik Bey, köyleri gezerek halk ile istişare yapmış, onların taleplerini dinlemiştir³⁰. Daha sonra ulaşım sıkıntısı yaşanan köy yollarının düzeltilmesi gerektiğini düşünmüş; bu düşünce ile ilk olarak Fertek, Koyunlu, Eski ve Yenigümüş köy yollarının düzeltilmesi için gerekli çalışmalar başlatmıştır.³¹

Vali şehrin gençlerine karşı ayrı bir ilgi duymuş, onlar için Gençlik Kulübü Lokalini tamir ve tadilat ettirmiştir. İki pinpon masası yaptırmış ve lokalde bulunan bilardo masasını tamir ettirmiştir³². Köy yolları ile ilgili gerekli girişimleri başlatan Vali bunun yanında temiz içme suyu bulunmayan köylere de suyun getirilmesi için çalışmalar başlatmıştır³³. Gazete bu yol ve içme suyu çalışmalarını, “*Topyekûn yol ve su çalışmaları başladı*”, “*Fertek içme suyu yapılıyor*”, “*Eski Gümüş köyü su kanalları yapılıyor*”, “*Bahçeli köyünün su kapakları bitti.*” gibi başlıklar altında vermiştir³⁴. Çok uzun yıllardan beri su sorunu çeken Gösterli köy halkı, Muhtar Halil Olçay’ın teşvikiyle suyun köye gelmesinde engel teşkil eden dağ üzerinde 650 metrelik bir tünel kazma girişiminde bulunmuşlardır. Muhtar Halil Olçay, köy halkının bu yaptığı çalışmaları Vali’ye iletmıştır; Vali Eryetkin’de 50 torba çimento ile 3260 adet künk yardımında bulunmuştur.³⁵

İbrahim Tevfik Kutlar ve Belediye Başkanı Lütfü Soylu şehrin elektrik gücünün ne kadar düşük olduğunu düşünerek, İçişleri Bakanı Emin Erişilgil’in de desteğiyle Yüksek Mühendis Fazıl Kandioğullarını Niğde’ye getirtmişler ve bu eksikliğin giderilmesi için elektrik motoru takviye edilmesini sağlamışlardır. Bu elektrik takviyesi Niğde’de küçük sanayinin hızlı ilerlemesine vesile olmuştur.³⁶

Vali İbrahim Tevfik Kutlar görevinden ayrıldığı Haziran ayında halka veda ederken Niğde için yaptıklarını şu şekilde dile getirmiştir: Aksaray, Nevşehir, Bor, Niğde ikinci kısım içme su ihaleleri yapılmış, bunun için İller Bankasından 2 milyon liralık yardım alınmıştır. Çamardı, Ulukışla, Gülşehir, Koyunlu köylerinin imar çalışmaları, elektrik ve su ihalesi yapılmıştır. 6 kilometrelik Kayardı Yolu yapılmış ve sürekli elektrik sağlanmıştır. Niğde Lisesi, Gülşehir ve Ulukışla Ortaokulları ile İl sınırında 22 ilkokul açılmıştır. Çukur Kuyuda bir biçerdöver, bir mibzer ve pulluktan

³⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1181, 22 Mart 1950.

³¹ Niğde Gazetesi, nr: 1182, 25 Mart 1950.

³² Niğde Gazetesi, nr: 1184, 1 Nisan 1950.

³³ Niğde Gazetesi, nr: 1192, 28 Nisan 1950.

³⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1193, 3 Mayıs 1950.

³⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1194, 6 Mayıs 1950.

³⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1196, 13 Mayıs 1950.

oluşan Tarım Birliği kurulmuş; haşereyle mücadele için bir de laboratuvar açılmıştır. Kuraklık nedeniyle halkın bankaya olan 5 milyonluk borcunun tecil edilmesi sağlandığı gibi 8 bin tonluk buğday getirilmiştir. Hayvancılık faaliyetlerinin geliştirilmesi amacıyla 14 aygır getirilmiş ve bazı yerlerde boğa durakları yaptırılmıştır.³⁷

Vali Saadettin Ertur 1950 yılında don, kuraklık ve dolu gibi yaşanan doğal felaketler sebebiyle halkın ne kadar zor durumda kaldığını görmüş ve Ankara seyahatinde Bakanlığa bu konuyu bildirmiştir. Özellikle köyde yaşayan kişilerin ürünlerini ekmek için Ziraat Bankasından aldıkları kredileri ödemekte güçlük çektiklerini bu çiftçilerin kredilerinin ödenmesi konusunda gerekli yardımların yapılması talebinde bulunmuştur. Bakanlık kısa sürede Vali Saadettin Ertur'un talebini değerlendirmiş ve Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü borçlu olan kişilerin borçlarını erteleme kararı almıştır.³⁸

Vali Saadettin Ertur, 25 Eylül 1950 tarihinde nüfus sayımının yaklaşması nedeniyle ilçe ve köylerde bir inceleme gezisine çıkmıştır. Gittiği ilçe ve köylerde yaşayan kişiler ile yakın ilişkiler kurarak halkın talep ve isteklerini dinlemiştir. Vali'nin bu gezileri 8 Ekim 1950 tarihinde sonlanmıştır. Saadettin Ertur geziler esnasında halk ile yaptığı konuşmasında şu hususlara yer vermiştir;

- Nüfus sayımı sırasında ilçe ve köylerde görev yapan muhtarların üstüne düşen görevleri büyük bir önemle yerine getirmeleri gerektiğini
- Kahvehanelerde kumar oynatılmasının önüne geçilmesini
- Gayri meşru evlenmelerin yapılmamasını
- Bütün çalışmaların halk ve adalete uygun bir şekilde yerine getirilmesini
- Yeni gelen memurlara hoşgörülü davranılmasını
- Köy okulları konusunda gereken her şeyin kısa sürede yapılacağını
- Halkın herhangi bir şikâyeti olduğunda ilk önce muhtarlara gelmesinin doğru olacağını beyan etmiştir³⁹.

Vali Saadettin Ertur'un Niğde Valiliğinden ayrılması üzerine Niğde Valisi olan Hasip Koylan; Bayındırlık Bakanlığı tarafından Gülşehir ve Hacıbektaş arasındaki yolların yapımı için bütçeden 150 bin lira para ayrılmış, 4 Haziran 1951

³⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1204, 14 Haziran 1950.

³⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1235, 30 Eylül 1950.

³⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1238, 11 Ekim 1950.

tarihinde bu yollar üzerinde detaylı incelemeler de bulunmuştur. Hasip Koylan yaptığı incelemeler de Gülşehir ve Hacıbektaş arasında yapılacak yolların üçte ikisinin Niğde sınırları içinde olduğunu, bu yüzden yol yapım çalışması için ayrılan 150 bin liranın üçte ikisinin Niğde iline verilmesini Bakanlıktan istemiştir.⁴⁰

Vali Hasip Koylan, Çiftlik Bucağına bağlı köylerde bir inceleme gezisine çıkmıştır. Mahmutlu köyünde tetkikler sırasında bu köyde bulaşıcı hastalıkların varlığından bahseden Vali, hastalıkların tedavi edilmesi ve önlemler alınması amacıyla gerekli sağlık mecralarına başvurular da bulunmuştur. Daha sonra hükümet tabibi Kazım Mutlu ve sağlık memurları köye gelerek gerekli kişilere aşı ve tedavi uygulamışlar; Sıtma savaş tabipliği ise hastalıkların iyileşmesi için köye bazı ilaçlar göndermiştir.⁴¹

Vali Hasip Koylan, Milletvekili Dr. Hüseyin Ülkü ile birlikte Niğde'ye gelen göçmenlerin iskânları için Misli köyüne gitmişlerdir. Gelen göçmenlere gerekli yerleşim yerlerinin ayarlanması ve köye geldiklerinde herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmamaları için muhtara ve köylülere gerekli talimatlar vermişlerdir.⁴²

Hasip Koylan 1951 yılının Ekim ayında ilk önce Aksaray'ın Yeşilova köyüne giderek Aksaray-Yeşilova köy yolunun açılış törenine katılmıştır. Ardından Milletvekilleri Dr. Hüseyin Ülkü ve Ferit Ecer ile birlikte Çiftliğe bağlı Kitreli köyüne yapılacak köprü üzerinde incelemelerde bulunmak için gitmiştir.⁴³

Aksaray'ın Karasuz bataklığının kurutulması için 9 Aralık 1951 tarihinde çalışmalar başlatılmış; Vali Hasip Koylan, İl Jandarma Komutanı, Bayındırlık Müdürü ve Genel Meclis Üyelerinin katılımıyla bir tören yapılarak Karasuz bataklığının kurutulması adına ilk temel atılmıştır.⁴⁴

İl Genel Meclisi 1953 yılı vilayet bütçesini belirlemek için 15 Aralık tarihinde toplandığında Vali Hasip Koylan 1952 yılında yaptığı çalışmaları şu şekilde dile getirmiştir; 717.198 bin liralık il yolunun ihale edildiğini, 80 kilometreden fazla köy yolu ve dört adet köprünün inşa edildiğini, kötü durumda olan iki köprünün tadilatının

⁴⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1298, 7 Haziran 1951.

⁴¹ Niğde Gazetesi, nr: 1312, 20 Eylül 1951.

⁴² Niğde Gazetesi, nr: 1313, 27 Eylül 1951.

⁴³ Niğde Gazetesi, nr: 1314, 4 Ekim 1951.

⁴⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1324, 13 Aralık 1951.

yapıldığını, 67 köyün içme suyu ihalesinin ve altı adet ilkokul inşaatının tamamlandığını ifade etmiştir.⁴⁵

2.2 İl Genel Meclis Toplantıları ve Vilayet Bütçesi

İl Genel Meclisi her yıl aralık ayında toplanmış, gelecek yıl için gelir gider bütçesi belirlenmiştir.

İl Genel Meclisi 1950 yılı için Aralık 1949'da toplanmış, ilk toplantı saat 15.00'da hükümet binasındaki toplantı salonunda yapılmıştır. Bu toplantıda meclisin Pazartesi ve Perşembe olmak üzere haftada iki gün toplanma kararı alınmış, toplantının açılış konuşmasını Vali İbrahim Tefvik Kutlar yapmıştır⁴⁶. Bu toplantılar 11 Ocak 1950 tarihinde son bulmuş ve 1950 yılı vilayet bütçesi şu şekilde belirlenmiştir⁴⁷;

Adi gider:	1.190.334 lira
Olağan üstü gider:	268,632 lira
Genel gider toplamı:	1.458.936 lira
Adi gelir:	649,085 lira
Umumi bütçeden yardım:	809,851 lira
Genel gelir toplamı:	1.458.936 lira

İl Genel Meclisi 1951 yılı vilayet bütçesini belirlemek için 4 Aralık 1950'de 24 üyenin katılımıyla Gençlik Lokalinde toplanmıştır⁴⁸. Kırk günlük bir toplantının ardından 17 Ocak 1951'de İl Genel Meclisi toplantısını bitirmiş ve bir yıllık bütçe şu şekilde belirlenmiştir;⁴⁹

Adi geliri:	725.196 lira
Adi gideri:	1.080.727 lira

⁴⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1377, 19 Aralık 1952, bkz. Ek:7.

⁴⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1151, 7 Aralık 1949.

⁴⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1161, 11 Ocak 1950.

⁴⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1254, 6 Aralık 1950.

⁴⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1266, 11 Ocak 1950.

Olağan üstü bütçe gelir ve gideri: 192.900 lira

Toplam: 1.273.627 liradır.

İl Genel Meclisinin 1952 yılı vilayet bütçesini belirlemek için Aralık 1951 tarihinde toplanacağı ve bütün üyelerinin toplantıda yer almaları gerektiği gazetede haber yapılmıştır. Ayrıca Meclis toplantısının halkevi salonunda saat 14.00'da yapılacağı da belirtilmiştir. Toplantıda açılış nutku ve yoklamanın ardından ikinci başkan seçileceği ile divan kâtiplerinin seçileceği, izah namenin okunacağı, komisyonların seçileceği, toplantı günlerinin belirleneceği belirtilmiştir⁵⁰. Meclis toplantısında tasnif heyetine Halil Arıbaş ve Sadi Gözüm, ikinci başkanlığa Nazım Mutlu, divan kâtipliklerine Demir Tüzün ve Avni Uncuoğlu seçilmiştir⁵¹. 1952 yılı vilayet bütçesi 6 Mart 1952 tarihinde yapılan toplantıyla belirlenmiş, bütçe şu şekilde açıklanmıştır.

Olağanüstü gider bütçesi:	92.300 lira
Adi gider bütçesi:	930.728 lira
Umumi gider bütçesi:	1.023.023 lira
Gelir bütçesi toplamı:	823.029 lira'dır. ⁵²

3. BELEDİYE VE BAYINDIRLIK İŞLERİ

Ulukışla Belediyesi tarafından, Belediye Başkanı Fahri Çukur'un çabalarıyla ilçeye 130 beygir ağırlığında ikinci bir elektrik motoru getirilmiş, böylece bölgedeki elektrik sıkıntısı giderilmeye çalışılmış ve Ulukışla'ya bir un değirmeninin yapılacağı da haber edilmiştir.⁵³

Bayındırlık Bakanlığı tarafından, Aksaray-Bor, Aksaray-Niğde-Bor yolunun incelenmesi ve gerekli eksikliklerin tespit edilmesi amacıyla Yüksek Mühendis Sedat Mengilibörü ve Mali-İktisadi İnceleme Bürosu Şefi Halit Başar Niğde'ye

⁵⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1322, 29 Kasım 1951.

⁵¹ Niğde Gazetesi, nr: 1323, 6 Aralık 1951.

⁵² Niğde Gazetesi, nr: 1336, 6 Mart 1952.

⁵³ Niğde Gazetesi, nr: 1099, 26 Mayıs 1949.

gönderilmiştir. 15 Ekim 1949'da Niğde Bayındırlık Müdürü Şerafettin Peker ile birlikte iki gün boyunca yol güzergâhı üzerinde incelemeler yapılmıştır.⁵⁴

Bu yıllarda Hükümet köy içme suyu ve yolları yapımına çok önem vermiş bu doğrultuda illere bakanlık tarafından her türlü destek sağlanmış, içme suyu ve köy yollarının iyileştirilmesi devletin temel projelerinden birisi olmuştur⁵⁵. Niğde iline de hükümetin yürüttüğü bu projeler düzenli bir şekilde ulaşmış, yolların yapımı ve içme suyu projeleri için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Bayındırlık Bakanlığı tarafından Gülşehir ve Hacıbektaş arasındaki yol yapım çalışması için 30 bin lira para ile Nevşehir-Hacıbektaş arasında ve Kızılırmak üzerindeki köprünün tamiri için Bayındırlık Bakanlığı 680 lira para yardımında bulunmuştur. Niğde-Çamardı yolu yapımı için Bayındırlık Bakanlığı 1700 lira para desteğinde bulunmuş ise de ancak soğukların artmasıyla inşaat yapımı zorlaştığı için bahar geldiğinde köprü ve menfezler yapımında kullanılacak malzemeler ihaleye çıkarılmıştır.⁵⁶

Niğde'ye Bakan Emin Erişilgil'in yardımlarıyla Bakanlık tarafından içme suyu şebekesinin geliştirilmesi düşünülerek 13 kilometrelik boru ve tesisat için her türlü gerekli malzemelerin ihaleye çıkarılması sağlanmıştır⁵⁷. Ayrıca Aksaray'ın Yeşilova kasabasında içme suyu olmaması nedeniyle bu kasabaya fondan bir içme suyu yaptırılmasına karar verilmiştir.⁵⁸

Gülşehir'in şehir haritası ve içme suyu projeleri Bakan Emin Erişilgil'in çabalarıyla 1950 yılının Nisan ayında İller Bankası tarafından ihaleye çıkarılacağı haberine rastlanmıştır⁵⁹. 1950 yılında Niğde'de hastane, içme suyu, elektrik ve yol gibi ihtiyaçların yapılması için her türlü çalışmaların başlatılmasına dair kararlar alınmıştır. Niğde merkezinin dışında bu ihtiyaçlara gereksinimi olan ilçe, köy ve kasabalarda da bu çalışmaların yürütülmesi için çaba sarf edilmiştir. Bu çabaların sonucunda Ortaköy, Avcılar ve Üçhisar Bucaklarının elektrik ihtiyaçlarının yapılmasına karar verilmiştir.⁶⁰

⁵⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1138, 22 Ekim 1949.

⁵⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1200, 31 Mayıs 1950.

⁵⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1152, 10 Aralık 1949.

⁵⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1183, 21 Mart 1950.

⁵⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1186, 8 Nisan 1950.

⁵⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1189, 19 Nisan 1950.

⁶⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1191, 26 Nisan 1950.

Germeğen, Velisa, Ovacık köylerinin içme suyu yolları kullanılabilir hale getirilmiş ve halkın köylerde bulunan çeşmelerden su erişimine ulaşması sağlanmıştır. Fertek, Eskigümüş ve Yenigümüş suyolları tedarik edilmiş; kötü durumda olan Nevşehir ve Gülşehir yollarının düzeltilmesi için çalışmalar başlatılmıştır⁶¹. Yenigümüş köyünün yol yapım çalışmaları bittikten sonra memur, parti çalışanları ve halkın katılımıyla bir tören düzenlenerek törenden önce köy dışından gelen memur ve halka köy gezdirilmiş, Demokrat Parti İl İdare Kurulu Başkanı Naim Erem tarafından bir açılış konuşması yapılarak yol hizmete açılmıştır.⁶²

Niğde’de Cumhuriyet Meydanında bulunan büyük caddelere belediye tarafından caddelerin hem güzel gözükmesi, hem de yağmurlu havalarda çamur yapmaması için sarı kumlar atılmıştır.⁶³

Belediye seçimlerinde 1950 yılında Belediye Başkanı olarak seçilen Naim Erem, göreve başladığı ilk andan itibaren Niğde için bir şeyler yapmaktan geri durmamıştır. İlk olarak çarşı ve mahalleleri gezmiş, temizlik ve düzen işlerini teftiş etmiştir.⁶⁴

Niğde’nin Efendibey Mahallesi uzun yıllar su sebebiyle en çok sıkıntı çeken mahallelerden biri olmuştur. Bir çeşmesi bile olmayan mahalle su ihtiyacını arazi sularından biriken sularla karşılamıştır. Mahalle sakinleri kendi aralarında para toplayarak bir adet çeşme yaptırmış, ancak bu çeşme mahalle halkının su ihtiyacını gidermekte yetersiz kalmıştır. Belediye Başkanı Naim Erem, Efendibey Mahallesinde yaşayan kişilerin çektiği sıkıntıları fark etmiş, Efendibey Mescidinin önüne bir adet daha çeşme yaptırmıştır. Yeni yapılan çeşme 9 Ekim 1950 tarihinde Belediye Başkan Vekili Ahmet Başekim’in katıldığı bir törenle açılmıştır.⁶⁵

Niğde Belediyesi 1951 yılında bazı dükkân sahiplerinin sattıkları ürünler üzerine etiket basmadıklarına dair duyum almış ve ardından teftiş etmek için esnafları dolaşmıştır. Ürünlerinin üzerine etiket basmayan dükkân sahipleri bir sefere mahsus olmak üzere cezalandırılmamış, ancak bir dahaki denetlemede böyle bir durumla karşılaşılırsa Milli Korunma Kanunu gereğince adalete teslim edilecekleri belirtilmiştir. Yine aynı yıl Belediye, Niğde’de fırıncılık işiyle uğraşan Mustafa Zeren

⁶¹ Niğde Gazetesi, nr: 1200, 31 Mayıs 1950.

⁶² Niğde Gazetesi, nr: 1202, 7 Haziran 1950.

⁶³ Niğde Gazetesi, nr: 1163, 18 Ocak 1950.

⁶⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1232, 20 Eylül 1950.

⁶⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1238, 11 Ekim 1950.

adlı kişinin ekmeği satış fiyatından 2,5 kuruş eksik sattığı haberi alarak teftişe çıkmış ve incelemeler sonucunda ekmeğin gramında 40 gram eksik olduğu belirlenmiştir. Gramı olması gerekenden 40 gram eksik olan 150 adet ekmeğe el konulmuş aynı zamanda satıcıya para cezası verilmiştir.⁶⁶

Kırbağları yolu üzerinde bulunan Kırbağları köprüsü stadyum sınırları içinde kaldığı için Beden Terbiyesi tarafından yıktırılmıştı. Fakat köprünün yıkılmasıyla halk zor durumda kalmış, köprünün tekrar inşa edilmesi için gerekli yerlere müracaat etmişti. Köprünün yıkılması nedeniyle halkın karşılaştığı sıkıntılara tanıklık eden Niğde Belediyesi köprünün yapım çalışmalarını başlatmıştır. Belediye sinema salonunun arka tarafında kalan arazi üzerinde uygun fiyatlı ve örnek evler yaptırmaya karar vermiş, binaların inşa edilmesi için gerekli çalışmaları başlatmıştır.⁶⁷

Demokrat Parti İl İdare Kurulu ve Belediye'nin çabalarıyla Adana-Niğde yol güzergâhı üzerinde gelip giden trenlere üç vagon eklenmesini gerekli mercilere talep etmişlerdir. Böylece Salı, Perşembe ve Cumartesi günleri Adana'dan Niğde'ye gelen trenlere vagon eklenmeye başlamıştır.⁶⁸

Niğde'de bulunan mezbahada bu güne kadar tek bir ahırın olması bazı olumsuz sonuçlar ortaya çıkardığından bu çıkan problemlerin önüne geçmek için Belediye koyunlar için ayrı bir ahır yaptırılmasını düşünmüş ve böylelikle çalışmalara başlamıştır.⁶⁹

Niğde Belediyesi 31 Ağustos 1951 tarihinde Kore savaşından dönen Üsteğmen Adnan Yanar ve Astsubay Kıdemli Başçavuş Lütfi Koçer adına Gençlik Lokalinde toplamda 100 kişinin katılabileceği bir çay düzenlemiştir. Eğlenceye başta Niğde Milletvekili Dr. Hüseyin Ülkü, Valilik, Garnizon ve Jandarma Komutanları, Adalet üyeleri, subaylar, Belediye mensupları, Beden Terbiyesi üyeleri, Milli Eğitim Müdürleri davet edilmiştir. Ziyafet Belediye Başkanı Naim Erem'in konuşması ile başlamış; Naim Erem gazilere teşekkürlerini bildirip, davetlilere hoş geldiniz dileklerini ilettikten sonra konuşmasını bitirmiştir. Ardından Milletvekili Dr. Hüseyin Ülkü de askerlere teşekkürlerini iletmiştir. Türklerin tarihi ve bu güne kadar içinde buldukları savaşlar ve zaferler ile ilgili konuşma Lise Müdürü Naci Ecer tarafından

⁶⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1299, 14 Haziran 1951.

⁶⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1302, 5 Temmuz 1951.

⁶⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1304, 19 Temmuz 1951.

⁶⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1305, 26 Temmuz 1951.

yapılmıştır. Daha sonra Garnizon Komutanı Mehmet Ali Baykal Türk askerinin başarılarını anlatan bir konuşma yaparak Gazi Üsteğmen Adnan Yanarın Kore’de ki savaşı anlatan konuşmasının ardından çay sona ermiştir.

Niğde Belediyesi tarafından sinema salonunun arka tarafına yaptırılmaya karar verilen örnek evlerin temeli 31 Ağustos 1951 tarihinde Vali Muavini Cevdet Barın, Milletvekili Dr. Hüseyin Ülkü, Resmi Daire ve Kurumlar Müdürleri, Belediye ve Siyasi Partiler, esnaf ve halkın katılımıyla atılmıştır. Belediye Başkanı Naim Erem açılış konuşmasında evlerin yapılma amacına dair bir konuşma yaparak herkese hayırlı olması dileklerini iletmiştir.⁷⁰

Niğde’deki çarşı içinden geçen içme suyunun tadilatı İller Bankasınca yaptırılmış; ancak bu içme suyunun onarılmayan bazı yerleri kalmıştır. Niğde Belediyesi içme suyunun tamamen tadilat edilmesi için tali hatların yapılması adına yeni girişimler başlatmıştır.⁷¹

Niğde halkı 1952 yılının Nisan ayında sisli ve dumanlı bir havaya maruz kalmış; bu boğucu hava şartlarının şehirde halkı kötü etkilemesi sonucu Niğde Belediyesi arasöz denilen sokakları sulayan aracı getirme durumunda kalmıştır. Şehre 1952 yılının Nisan ayında ilk defa gelen bu araç halk tarafından büyük ilgiyle ve sevinçle karşılanmıştır.⁷²

Darboğaz köyü yazın yaylacıların yoğun olarak geldiği bir köydü, ancak köy yollarının düzgün olmaması bu köye gelmek isteyen kişileri zor durumda bırakıyordu. Bu yüzden burada yaylacılığın artmasını sağlamak için Mayıs 1952 tarihinde Belediye tarafından köyden asfalta kadar yol yapımına başlanmıştır.⁷³

3.1. Belediye Meclis Bütçesi

Belediye Meclisi Şubat ayında yıllık toplantısını yaptıktan sonra 1950 yılı bütçesini şu şekilde belirlemiştir;

Gelir ve gider toplam bütçesi 327.068 lira olmak üzere,

⁷⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1311, 6 Eylül 1951.

⁷¹ Niğde Gazetesi, nr: 1317, 25 Ekim 1951.

⁷² Niğde Gazetesi, nr: 1340, 3 Nisan 1952.

⁷³ Niğde Gazetesi, nr: 1344, 1 Mayıs 1952.

Memur maaşları ve devamlı hizmetler harici ana caddelere asfalt döşenmesi için 54.900 lira

Sağlık işleri ve yardıma muhtaç kişiler için 16.100 lira ayrılmıştır.⁷⁴

1951 yılı Belediye bütçesi için bir ay süren bir toplantı sonucunda 26 Şubat 1951'de toplantı bitmiş ve bütçe belirlenmiştir. 1951 yılı bütçesi şu şekilde olmuştur;

Gider: 316.912 lira 95 kuruş

Gelir: 291.506 lira 75 kuruş

Açık: 25.406 lira 16 kuruş'tur⁷⁵

Belediye Meclisi 1952 yılı hizmet bütçesini 19 Şubat 1952 yılında yaptığı bir toplantıda belirlemiştir. Bütçe şu şekildedir;

Toplam gelir ve gider: 3.616.1490 Lira

Ana caddelerin tamiri için: 3.571.760 Lira

Elektrik hatlarının takviyesi için: 10.000 Lira

Geçen sene inşasına başlanılan yerlerin tamamlanması için: 3.282.110 Lira

Şu şebekelerinin takviyesi ve kamulaştırılması için: 5000 Lira ayrılmıştır.⁷⁶

---

⁷⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1174, 25 Şubat 1950.

⁷⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1278, 28 Şubat 1951.

⁷⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1334, 21 Şubat 1952.

II. BÖLÜM

SOSYAL ve KÜLTÜREL HAYAT

1. YARDIM KURULUŞLARI

Çalışmanın incelendiği 1949-1952 yılları arasında, Niğde ilinde sosyal hayatın devamı ve gelişmesi için yardım kuruluşlarına ne kadar önem verildiği açık bir şekilde görülmüştür. Halkın dikkatini çekmek amacıyla derneklerin yaptığı faaliyetler gazetede ilan şeklinde yer almıştır.

1.1 Bor Öğretmenler Yardımlaşma Derneği

Bor'da 1949 senesinde orta ve ilkokul öğretmenleri bir araya gelerek Bor Öğretmenler Yardımlaşma Derneğini kurmuşlardır.⁷⁷

Bu derneğin esas tüzüğünde belirtilen gelir kaynakları şunlardır;

- 1- Giriş paraları ve aylıklar
- 2- Devlet, belediye ve özel idarelerce verilecek ödenekler
- 3- Fertlerce yapılacak yardımlar
- 4- Yardım sandığı hastane ve kooperatiflerce yapılacak yardımlar.

Gider kaynakları ise şu şekildedir;

- 1- Birlik bina kirası
- 2- Birlik işleri için gereken memur, hizmet adamı ve kırtasiye masrafları
- 3- Yayın, müsamere ve seyahatler için yapılacak masraflar
- 4- Kurumun ilk kuruluş masrafı⁷⁸.

⁷⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1058.

⁷⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1080, 23 Mart 1949.

1.2 Çocuk Esirgeme Kurumu

Niğde merkezde bulunan Çocuk Esirgeme Kurumu 5 Mart 1949'da Beykoz fabrikasının desteğiyle 100 çocuğa ayakkabı dağıtmıştır, Ulukışla'da bulunan Çocuk Esirgeme Kurumu ise kurumun başkanı V. Çukur ve Merkez İnkılâp İlkokul öğretmenlerin ortak çalışmalarıyla elli tane yardıma muhtaç çocuk giydirilmiştir. Bu yardım, çocuklara İnkılâp ilkokulunda bir törenle verilmiştir.⁷⁹

Çocuk Esirgeme Kurumu 2 Kasım 1949 tarihinde kimsesiz çocuklar adına halkevinde bir balo düzenlemiştir. Çocuklar eğlenceye aileleri ile birlikte davet edilmişler ve Niğde'nin ileri gelen önemli kişileri de geceye katılmışlardır⁸⁰.

Çocuk Esirgeme Kurumunun teşvikiyle Niğde'de 25 yataklı bir çocuk yuvası açılmıştır. Yuvanın açılışı için Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Başkanı Muzaffer Canbolat şehre gelmiş ve Çocuk Esirgeme Kurumuna 5 bin liralık bir para yardımında bulunmuştur.⁸¹

Çocuk Esirgeme Kurumunun 1952 yılı için yıllık kongresini 15 Ağustos tarihinde yapacakları, ancak üyelerin 5 liralık aidatlarını 13 Ağustosa kadar ödemeleri karşılığında katılabileceklerine dair habere rastlanmıştır.⁸²

1.3 Kızılay

Kızılayın faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürdüğü Niğde'de bu yardım kuruluşunun yaptığı yardımlar gazeteyi incelediğimiz dönemde ilk olarak, yoksul olan 150 aileye para ve eşya yardımı yapılması ve Avrupa kamplarından Niğde'ye gelen kişilere birer kilim hediye edilmesi olarak gerçekleşmiştir.⁸³

Kızılay'ın bir diğer faaliyeti ise; kışın soğuk nedeniyle çok sıkıntı çeken Van halkına yiyecek, yakacak ve para yardımı göndermiş olmasıdır.⁸⁴

⁷⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1075, 5 Mart 1949.

⁸⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1141, 2 Kasım 1949.

⁸¹ Niğde Gazetesi, nr: 1175, 1 Mart 1950.

⁸² Niğde Gazetesi, nr: 1358, 7 Ağustos 1952.

⁸³ Niğde Gazetesi, nr: 1075.

⁸⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1077, 12 Mart 1949.

Niğde Kızılay Genel Kurulu 1949 yılında yönetim kurulu seçimi yapmış, Başkanlığa Dr. Suat Tezsezer, İkinci Başkanlığa Tahsin Kitapçı, Saymanlığa Halim Bilgiç, Kâtipliğe Hakkı İkieer, Veznedarlığa Gafur Birdal seçilmiştir⁸⁵. Daha sonra hastane başhekimisi olan Dr. Suat Tezsezer'in işlerinin çok yoğun olması nedeniyle seçilen kurul istifa etmiş ve yerine gizli oyla seçim yapılarak Başkan olarak Dr. Abdurrahman Kamar, İkinci Başkanlığı da Ecz. B. Hayri Bilgen getirilmiştir.⁸⁶

1950 yılının kış aylarında Niğde'de soğuk geçen hava şartlarının devam etmesiyle Kızılay, yardıma muhtaç halk için yakacak, yiyecek yardımında bulunmuştur. Ancak Kızılay yapacağı yardımların temininde gücünün yetersiz kalabileceğini, halkında bu muhtaç kişilere yardımda bulunabilmek amacıyla Kızılay'a üye olmaları gerektiğini ifade etmiştir.⁸⁷

Kızılay 23 Nisan Çocuk Bayramı için şehrin ilkokullarında yardıma muhtaç durumda olan çocukları giydirmiştir. Dumlupınar ilkokuluna 33 takım, İnönü okuluna 27 takım, Sakarya okuluna 21 takım, 23 Nisan okuluna 20 takım olmak üzere 105 erkek öğrenci giydirilmiştir. Ayrıca Dumlupınar okuluna 64, İnönü okuluna 40, Sakarya okuluna 42, 23 Nisan okuluna 42,60 metre kumaş verilmiştir. Böylece 64 kız çocuğu da giydirilmiş olmuştur.⁸⁸

Türkiye Kızılay Derneği Genel Başkanlığı 27 Ekim 1951 tarihinde bütün şehirlerde bir toplantı yapılması kararını almıştır. Bu toplantının Valilik binasında yapılacağı ve bütün üyelerin toplantıda olmaları gerektiğine dair gazetede bir habere rastlanmıştır. Toplantıda anayasanın 63. Maddesinin a, b, c, d, e fıkralarının gündemde olacağı belirtilmiştir.⁸⁹

Niğde Kızılay Genel Kongresinin 24 Şubat 1952 tarihinde toplanarak yıllık bazı kararlar alacağı belirtilmiş; toplantıda alınacak kararların ne olduğu ve hangi konular üzerine konuşma yapılacağı dört maddeyle ilan edilmiştir. Kongrenin toplantı gündemi şudur;

1- Yönetim Kurulu'nun yıllık raporu

2- Seçim

⁸⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1101, 4 Haziran 1949.

⁸⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1102, 8 Haziran 1949.

⁸⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1170, 11 Şubat 1950.

⁸⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1192, 29 Nisan 1950.

⁸⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1317, 25 Ekim 1951.

3- 1952 yılının bütçesi

4- Üyelerin konuşmaları⁹⁰

1.4 Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneği

Bu dernek Niğde’de yaşayan öğrencilere ve diğer şehirlerde yaşayan Niğdeli öğrencilere yardım etmek amacı ile kurulmuştur.

Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneği 15 Ocak tarihinde Ankara’daki Niğdeli Öğrencilerine Yardım Derneğiyle beraber, Niğde halkının da desteğiyle Gar gazinosunda bir elma gecesi düzenlemişlerdir.⁹¹

Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneği, Kurtuluş’ta yeni bir öğrenci yurdu yapılması için çalışmalar başlatmıştır. Bu çalışmalara halkın da katkısı olmuş, katkısı olan kişilerden bazılarının ismine gazetede yer verilmiştir. Gazetede yayımlanmış, yurdun inşası için yardımcı olan kişilerden birisi Çamardı’dan gelen Abdullah Ecemiştir. Abdullah Ecemiş 100 liralık bir bağışta bulunmuştur.⁹²

Ankara’da Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneğinin yıllık kongresi 3 Haziran 1951 tarihinde yapılmıştır. Yönetim Kurulu Üyeliğine Seyid Ali Akın, Asım Doğanay, Necip Bilge, Dr. Hilmi Özgün, Halil Nuri Yurdakul, M. Nedim İrengün, N. Tekin Turan, Süruri Mengi, Sabahattin Çankaya seçilmiştir. Yedek üyeliklere ise Yaşar Önen, Nafi Demirkaya, Niyazi Soyer, Savcı Eyuboğlu, Nizamettin Ekemen, Yakup Akman, Hadi Arıbaş, Ferit Ecer ve Ziya Önen seçilmiştir.⁹³

⁹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1334, 21 Şubat 1952.

⁹¹ Niğde Gazetesi, nr: 1061, 15 Ocak 1949.

⁹² Niğde Gazetesi, nr: 1083, 2 Nisan 1949.

⁹³ Niğde Gazetesi, nr: 1299, 14 Haziran 1951.

2. HALKEVİ FAALİYETLERİ

Halkevleri 19 Şubat 1932'de kurulmuştur. Kurulmak istenmesinin altında yatan temel neden, yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin düşünce, görüş ve ideallerini, Atatürk İlke ve İnkılâplarını halkın daha çabuk benimsemesini sağlamaktır. Halkevleri politikayla uğraşmamış, devletin toplumsal, kültürel ve iktisadi alanda ilerlemesi için çaba göstermişlerdir.

Niğde, Halkevi faaliyetlerini yoğun bir şekilde yürüten bir il olmuştur. Halkın her türlü sosyal, kültürel, maddi, eğitimle ilgili ihtiyaçlarının karşılanmasında destek olmuştur. 1949 yılında Niğde ilinin halkevi faaliyetleri şu şekilde karşımıza çıkmıştır;

- Niğde Halkevi, 1949 yılının Şubat ayında hiç okuma yazma bilmeyenler için gece dersleri kursu açmıştır.

- Yabancı dil öğrenmek isteyen kişiler için Fransızca kursu açmışlardır.

- Halkevi Başkanlığı halkın parasız muayene olabilmesi için bir klinik açmıştır.⁹⁴

Halkevi Dil-Edebiyat komitesi, 26 Mart tarihinde toplanarak yeni idare heyetlerini seçmiştir. İdare heyeti Diş Tabibi Celil Özulus, Dr. Haluk Kayalı, Başöğretmen Celal Ünver, Encümen Mümevizi Adnan Soydan olarak belirlenmiştir. Komite Başkanlığına ise Celil Özulus getirilmiştir⁹⁵.

Tarım ve meyvecilikle uğraşan halka Fidanlık Müdürlüğü çalışanlarından Yüksek Ziraat Mühendisi Burhan Gören, halk evinin teşvikiyle konferanslar vermiştir⁹⁶. Halkevinde Singer kumpanyası tarafından bir nakış-dikiş kursu açılmıştır. Kursun Öğretmeni Sadiye Bilgi'dir. Nakış-dikiş üzerine açılan kurs bir aylık olarak başlamış ve ilk olarak on sekiz kişinin katılımıyla faaliyete geçmiştir⁹⁷. Kumpanyanın hazırladığı bu kurs bir ayın sonunda iki günlük açılan bir sergiyle son bulmuştur. Kadın, erkek bütün vatandaşların katıldığı bu sergi halk tarafından büyük ilgiyle karşılanmıştır⁹⁸. Halkevi, şehrin geri kalmışlık durumuna bir çözüm bulabilmek için

⁹⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1072, 23 Şubat 1949.

⁹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1081, 26 Mart 1949.

⁹⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1087, 16 Nisan 1949.

⁹⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1122, 24 Ağustos 1949.

⁹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1131, 24 Eylül 1949.

çareler aramıştır. Çözüm yolu olarak bir anket hazırlanmış, şehirde veya iş dolayısıyla yurt dışında bulunan aydın ve şairlere bu anketler ulaştırılmıştır.⁹⁹

Niğde Halkevi, okuryazar olmayanlara okuma yazma öğretmek için çok çaba sarf etmiştir. 5 Kasım tarihinde bir okuma yazma kursu ve müziğe ilgili gençlere keman ve mandolin öğretmek için bir kurs tertip etmiştir¹⁰⁰. Böylelikle halkevlerinin eğitime verdiği önem bir kez daha tespit edilmiştir.

Halkevinin 1950 yılında yapmış olduğu faaliyetlerine baktığımızda; soğukların artması nedeniyle 7 bin tonluk odun 100'er kilo halinde ayrılarak yardıma muhtaç halka dağıtılmıştır¹⁰¹. Ayrıca Halkevi faaliyetlerinin eğitim dışında, sosyal anlamda da halka destek olduğunu faaliyetleri arasında görmekteyiz.

Halkevi Başkanlığına 8 Mart tarihinde Niğde'nin önemli Avukatlarından olan Sait Şahenk getirtilmiştir.¹⁰²

3. ULUSAL BAYRAM KUTLAMALARI

3.1. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 23 Nisan 1921'de TBMM'nin aldığı karar neticesinde ilk Milli Bayram olarak ilan edilmiştir. Bu bayramın ilk defa çocuklar adına kutlanma girişimi ise Himaye-i Etfal Cemiyetinin¹⁰³ bu Milli Bayramı fırsat bilerek yardım toplamasıyla ortaya çıkmıştır.¹⁰⁴

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 23 Nisan 1924'ten beri Çocuk Bayramı, 1928'den bu yana da Çocuk Haftası olarak kutlanmaktadır.

⁹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1122, 24 Ağustos 1949.

¹⁰⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1142, 5 Kasım 1949.

¹⁰¹ Niğde Gazetesi, nr: 1160, 7 Ocak 1950.

¹⁰² Niğde Gazetesi, nr: 1177, 8 Mart 1950.

¹⁰³ Himaye-i Etfal Cemiyeti 6 Mart 1917 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur. Birinci Dünya Savaşı'nda şehit çocukları ve kimsesiz çocuklara önemli yardımlarda bulunmuştur. Bu cemiyet daha sonra Milli Mücadele Dönemi'nde Ankara'da faaliyetlerini gerçekleştirmiştir. Detaylı bilgi için bakınız (bkz): Mücahit Özçelik, "23 Nisan Çocuk Bayramının Ortaya Çıkışı ve 1922-1929 Yılları Arasında 23 Nisan Kutlamaları", *Akademik Bakış*, Cilt. 5, S: 9, Kış 2011, s. 265-284

¹⁰⁴ Özçelik, "23 Nisan Çocuk Bayramının Ortaya Çıkışı ve 1922-1929 Yılları Arasında 23 Nisan Kutlamaları", *Akademik Bakış*, Cilt. 5, S: 9, Kış 2011, s. 265-284.

Niğde’de bayram kutlamaları hazırlığı bir hafta öncesinden halka duyurulmuştur. Valinin Başkanlığında 23 Nisan Mili Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı Kutlama Komisyonu tarafından bayram için hazırlıklar yapıldığı haberine gazetede yer verilmiştir.¹⁰⁵

Niğde’de kışın çok soğuk geçmesi ve havaların düzelmemiş olması nedeniyle 1949 yılı 23 Nisan Çocuk Bayramı kutlamalarının aksadığı ifade edilmiştir. Yine de bu kötü hava şartlarına rağmen caddeler bayraklarla süslenmiş, topluluk ortasından oluşturulan çember etrafında çocuklar neşe ile şiirlerini okumuşlar, sevinçlerini dile getirmişlerdir. Büyükler birbirlerinin bayramlarını kutlamışlar, bir halk şairi ise günün anlam ve önemini belirten bir konuşma yapmıştır. Gençler dik başları ve güçlü adımlarıyla yürüyüş yapmışlardır.

Şehirde 1949 yılı Çocuk Bayramı Cumhuriyet meydanında kutlanmıştır. Bayram kutlaması Ortaokulun söylediği İstiklal Marşıyla başlamıştır. Atatürk’ü anmak için meydana çelenkler konulmuş, günün anlam ve önemini belirten konuşma Ali Galip Öztürkmen tarafından yapılmıştır. Her okuldan bir öğrenci şiir okumuş, Bor Halkevinde şiir gecesi düzenlenmiştir. 13 yaşından küçük çocuklar arasında şiir yarışması düzenlenmiş, 1. olan Ünal Çağza bir şişe kolonya, 2. olan Semahat Çınara 1 deste renkli kalem, 3. olan Gülseren Öztürkmen’e kırmızı kaplı bir şiir defteri hediye edilmiştir.

Halkevi tarafından İlkokul son sınıf öğrencileri arasında bir şiir yarışması tertip edilmiştir. 1. Sakarya okulundan Tuncer Dönmez, 2. 23 Nisan okulundan Özay Özbek, 3. İnönü okulundan Peker Sandallı olmuştur. Ödülleri Halkevi tarafından takdim edilmiştir.¹⁰⁶

1950 yılı 23 Nisan kutlamasının hazırlıkları 22 Nisan’dan itibaren yapılmaya başlamıştır. Şehrin her tarafı, resmi daire ve dükkânlar, okullar ve evler bayraklarla süslenmiş, gece için gerekli yerlere ışık takviye edilmiştir. Saat 09.30 gibi bütün halk Cumhuriyet meydanında toplanmıştır. Öğrenciler borular ve trampetler çalarak gösteri alanına akın etmişlerdir. Aynı zamanda Vilayet takımı, askeri birlikler, esnaflar ve yardım kuruluşları da kutlama alanında birer birer yerlerini almışlardır. Saat 10.00’da Vali Tevfik Kutlar, yanında Askeri Komutan, Milli Eğitim Müdürü, Belediye ve

¹⁰⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1089, 23 Nisan 1949.

¹⁰⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1090, 27 Nisan 1949.

Çocuk Esirgeme Kurumu Başkanları kutlama alanına gelerek, her okulun önünde durmuş ve onları selamlamıştır.

Vali Tevfik Kutların selamlaması bittikten sonra kendisi için ayrılan yerde yerini almıştır. Halkevi Badosu İstiklal Marşını çalmış, çocuklar da marşın seslendirilmesine eşlik etmişlerdir. Marş okunduktan sonra izci olan bir lise öğrencisi Atatürk'ün Gençliğe Hitabesini okumuştur. Çocuk Esirgeme Kurumu adına Sakarya Okulu Başöğretmeni Tahsin Günöz, günün anlam ve önemini anlatan bir konuşma yapmıştır. İlkokuldan bir kız çocuğu Cumhuriyet şiirini okuduktan sonra gösteri alanından yavaş yavaş ayrılarak Halkevi caddesine doğru güzel bir yürüyüş yapılmıştır. Bu yürüyüş ve hazırlıklar bütün halk tarafından hayranlıkla izlenmiştir.

Belediye tarafından masrafları karşılanmak üzere Melek sinemasında çocuklar için iki seanslık bir film gösterime girmiştir. 23 Nisan Çocuk Bayramı adına stadyumda bir futbol maçı yapılmıştır. Aynı günün akşamı Halkevinde çocuklar için bir çocuk balosu tertip edilmiştir¹⁰⁷. 1950 yılında düzenlenen 23 Nisan kutlamaları hava şartlarının müsait olmasıyla daha iyi ve coşkulu kutlanmıştır.

Niğde'de 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 1951 yılında çok coşkulu şekilde kutlanmış, şehrin sokakları, caddeleri, okulları bayraklar ile süslenmiştir. Lise, ortaokul, ilkokul öğrencileri sabah 09.30 gibi okullarından ayrılarak orduevinde bulunan Atatürk büstüne çelenk bırakmışlardır. Daha sonra bütün öğrenciler ve halk Cumhuriyet alanında toplanmışlardır. Saat 10.00 da Vali, Belediye Başkanı ve Mili Eğitim Müdürü Cumhuriyet alanına gelerek öğrencileri ve halkı selamlamışlardır. Bando takımı eşliğinde İstiklal Marşı söylenmiş ve saygı duruşu yapılmıştır. Ardından öğrenciler şiirler okumuş, günün anlam ve önemini belirten konuşma ise Sakarya İlkokulu Başöğretmeni Tahsin Günöz tarafından yapılmıştır. Lise, ortaokul ve ilkokul öğrencileri bir resmi geçit sergiledikten sonra cumhuriyet meydanındaki kutlamalara son verilmiştir. Gündüz kutlamalardan sonra akşam lise salonunda ilkokul öğrencileri bir müsamere düzenlemiştir.¹⁰⁸

Niğde şehri 1952 yılı 23 Nisan bayram kutlamasını soğuk geçen bir kışın ardından gelen ilk bayram olmasıyla coşku ve heyecan içinde kutlamıştır. 23 Nisan bayram kutlamasının nasıl yapılacağını belirten bir program yapılmış, bu görev

¹⁰⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1191, 26 Nisan 1950.

¹⁰⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1292, 26 Nisan 1951.

Emniyet Müdürlüğü ve Garnizon Komutanlığı'na verilmiştir. Şarkı söyleme ve koroyu yönetme kısmı ise müzik öğretmeni Cafer Öneri'ye takdim edilmiştir.

23 Nisan Çocuk Bayramının düzenlendiği alana Lise Erkek Sanat Enstitüsü, Kız Orta Sanat Okulu, İlkokullar ile yakın köylerden gelen ilkökul öğrencileri teşrif etmişlerdir. Sabah 09.30 gibi okullardan heyetler belirlenerek merasimin yapılacağı yere Atatürk'ü anmak için çelenkler bırakılmış ve beş dakika saygı duruşu yapılmıştır. Saat 10.00 da ise askeri, idari memurlar yerlerine geçmişlerdir.

Vali Muavini Cevdet Barın yanında bulunan Garnizon Komutanı ve Milli Eğitim Müdürüyle birlikte çocukları selamlamış, her okulun önünde durarak çocukların bayramlarını kutlamıştır. Selamlama bittikten sonra bando takımı İstiklal Marşını çalmış, çocuklar da bando takımına iştirak etmişlerdir. Lise öğrencisi Gençliğe Hitabeyi okumuş; İlkokullardan bir grup andımızı seslendirmiştir. Niğde Lisesinde Türkçe Öğretmeni olan İhsan Beyhan, 23 Nisan Çocuk Bayramı adına günün anlam ve önemini ifade eden bir konuşma yapmıştır. İlkokul öğrencileri şiirlerini okumuşlardır. Kutlamalardan sonra Çocuk Yuvası ziyaret edilmiştir. Mersinden gelen Mersin Doğan Sporla bir futbol maçı yapılmış ve bu karşılaşma 3-3 berabere şekilde sonuçlanmıştır. Maç stadyumda yapılmış, bu karşılaşma halkın maçı coşku ve eğlenceyle izlemesini sağlamıştır.¹⁰⁹

3.2. 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı, 20 Haziran 1938'de "Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Kanununa Ek olarak" çıkarılmıştır. 19 Mayıs Gençlik Bayramının resmi bayram olarak kutlanmaya başlamasındaki en büyük etken, Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkarak Milli Mücadeleyi başlattığı bu günü Samsun halkının her yıl kutlaması ve daha sonra resmi bir bayram olarak kutlamak için girişimlerde bulunmasıdır. 19 Mayıs gününün bir bayram olarak kutlanmasında yatan bir diğer

---

¹⁰⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1343, 24 Nisan 1952.

etken ise Güneş Kulübünün teklifi olmuştur. 1935 yılı itibariyle 19 Mayıs tüm Türkiye’de kutlanmaya başlanmıştır.¹¹⁰

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı programının 1949 yılında, nasıl ve hangi aşamalarla kutlanacağı 14 maddelik bir açıklamayla 18 Mayıs tarihinde gazetede yayımlanmıştır.¹¹¹

Haftalar öncesinden hazırlıkları yapılan ve heyecanla beklenen 19 Mayıs günü halk Cumhuriyet Meydanına akın etmiştir. Niğde’nin caddeleri, dükkânları bayraklarla donatılmıştır. İçlerinde halkın karşısına çıkmak için yükselen heyecanlarıyla Erkek Sanat Enstitüsü ve ortaokul çocukları, beden terbiyesinde aldıkları eğitimle bir yıldır hazırladıkları gösteri için okullarına akın etmişlerdir. Saat 09.30 gibi bütün öğrenciler ve gösteriyi izlemeye gelen halk, Ortaokul Caddesi üzerinde sıraya geçmiş bir vaziyette yerlerini almışlardır. İlk önce saygı duruşu yapılmış ardından stadyuma doğru hareket edilmiştir. Başta Vali olmak üzere halk, stadyumda yerlerini almış, halkevinin bandosunun çalınmasıyla birlikte İstiklal marşı söylenmiş, bayrak direğe çekilmiştir. Daha sonra Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper günün anlam ve önemi adına bir konuşma yapmıştır. Sırasıyla Ortaokul Kız Öğrencileri ardından Erkek Sanat Enstitüsü gösterilerini sergilemişlerdir. Ortaokul Kız Öğrencileri ve Erkek Sanat Enstitüsü aralarında atletizm ve sporla ilgili yarışmalar yapmışlardır. Kazananlar Vali ile tokalaşma fırsatı bulmuşlardır. Bir haftadır hazırlıkları devam eden kutlama böylelikle son bulmuştur.¹¹²

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı’nın 1950 yılında yeni meclisin açılması nedeniyle 23 Mayıs tarihinde yapılacağı haberi gazetede yer almıştır. 19 Mayıs kutlamaları Antrenör B. Hakkı Erte yönetiminde günler öncesinden hazırlanmıştır.¹¹³

Meclis’in açılması nedeniyle 19 Mayıs kutlamaların başka bir güne ertelenmesinin ardından, Milli Eğitim Müdürlüğünün isteğiyle tekrar kutlama günü değiştirilerek 27 Mayıs tarihine alınmıştır.¹¹⁴

---

¹¹⁰ Hakan Uzun, “Milletin İradesiyle Oluşan Bir Bayram: Atatürk’ü Anma 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ve Atatürk Döneminde Kutlanması”, **Karadeniz Araştırmaları**, Cilt. 6, S: 24, Kış 2010, s. 109-125.

¹¹¹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1096, 18 Mayıs 1949.

¹¹² **Niğde Gazetesi**, nr: 1097, 21 Mayıs 1949.

¹¹³ **Niğde Gazetesi**, nr: 1197, 17 Mayıs 1950.

¹¹⁴ **Niğde Gazetesi**, nr: 1199, 27 Mayıs 1950.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nın nasıl kutlanacağına dair kutlama programı 13 maddelik bir açıklamayla gazetede yayınlanmıştır¹¹⁵. 27 Mayıs günü sokaklar, caddeler, dükkânlar, evler bayraklarla süslenmiştir. Kutlamanın öğleden sonra yapılacağına duyurulmasıyla saat 13.00 civarında halk, askerler ve öğrenciler stadyumda yerlerini almışlardır. Lisedeki öğrenciler saat 14.30' da Askeri Gazino Bahçesinde bulunan Atatürk büstüne bir çelenk bırakmışlar, ardından bir dakikalık saygı duruşu yapmışlardır. Kız ve erkek öğrenciler olmak üzere ilkokulların beşinci sınıf öğrencileri Kemal Kiper'in önderliğinde çarşı istikametinden stadyuma doğru ilerlemişlerdir. Vali Tevfik Kutlar saat 15.00 civarında stadyuma gelerek sıraya geçmiş bulunan bütün öğrencileri tek tek selamlayarak kendisi için ayrılan yerde yerini almıştır. Daha sonra öğrenciler hep bir ağızdan İstiklal Marşını söylemişler ve bayrak şeref direğine çekilmiştir. Vali Kutlar açılış konuşmasını, günün anlam ve önemini belirten konuşmayı da Kemal Kiper yapmıştır. Bütün öğrenciler "Dağ Başını Duman Almış" marşını seslendirdikten sonra Kız Okulu öğrencileri, Lise Erkek Öğrencileri, Erkek Sanat Enstitüsü öğrencileri, Güreş ve Gençlik Kulübü, Askeri karma futbolcuları, atletler ve bisikletçiler sırasıyla izleyicilere bir geçit töreni sunmuşlardır. Kemal Kiper önderliğinde Lise kız öğrencileri, Ahmet Denizli önderliğinde Lise erkek ve erkek sanat enstitüsü öğrencileri gösterilerini yapmışlardır. Öğrenciler bir yıldır hazırladıkları bu gösteri için halkın tezahürat ve alkışlarıyla emeklerinin karşılığını almışlardır.

Okulların yapmış oldukları gösterilerin ardından Askeri Karma ile Gençlik Kulübü arasında bir futbol maçı yapılmıştır. Hakkı Erte'nin koçluğunda hazırlanmış olan öğrenciler arasında güreş, minder ve boks müsabakaları düzenlenmiştir. Yoğun ve uzun süren saatlere rağmen halk ve diğer izleyiciler şevk ve istekle bu kutlama programını izlemişlerdir.¹¹⁶

1951 yılında Gençlik ve Spor Bayramı'nın nasıl kutlanacağı 15 maddelik bir programla gazetede ilan edilmiş, nasıl kutlandığına dair bir bilgiye yer verilmemiştir¹¹⁷. 1951 yılında 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlamaları için hazırlık yapıldığı haberi gazetede yer almıştır.¹¹⁸

---

¹¹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1199.

¹¹⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1200, 31 Mayıs 1950.

¹¹⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1346, 15 Mayıs 1952.

¹¹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1294, 10 Mayıs 1951.

1952 yılında 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlama programı maddeler halinde gazetede yer almıştır. Program şu şekildedir;

- Bayram günü Lise, Kız Orta Sanat Okulu Öğrencileri, Lise Erkek Sanat Enstitüsü Öğrencileri, İlkokulların dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri saat 09.00'da hükümet meydanında toplanacaktır.

- Bütün okullardan seçilen yirmi öğrenci ve Gençlik Kulübünden belirlenen bazı kişiler 19 Mayıs günü Ordu evinde bulunan Atatürk büstüne çelenk bırakacaklardır.

- Bando takımı eşliğinde bütün öğrenciler Dağ Başı Duman Almış marşıyla stadyuma doğru ilerleyerek yerlerini alacaklardır.

- Saat 10'da bütün öğrencilerin hazır olmasıyla Vali, Vilayet Üyeleri ve Askeri birlikler stadyumda yerlerini alacaklardır.

- Müzik Öğretmeni Cafer Üneri'nin eşliğinde öğrenciler İstiklal Marşını seslendireceklerdir.

- Günün anlam ve önemini belirten konuşmayı Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper yapacaktır.

- Erkek Sanat Enstitüsü ve Kız Orta Sanat Okulu öğrencileri koşuk okuyacaklardır.

- Koşuk ve şiirler okunduktan sonra öğrenciler tarafından Resmi Geçit yapılacaktır.

- Resmi Geçitten sonra kız öğrencileri jimnastik gösterisi yapacaklardır.

- Öğleden önceki program Erkek ve Kız öğrencileri yöresel ve halk oyunlarını oynadıktan sonra son bulacaktır.

- 19 Mayıs programının ikinci yarısı öğrenciler ve izleyiciler arasından bazı kişilerin atletizm hareketleri ile başlayacaktır.

- Atletizm hareketleri sonucunda dereceye giren kişilere ödülleri Hasip Koylan tarafından verilecektir.

- Gençlik Kulübü tarafından düzenlenen bir futbol müsabakası yapılacaktır.

- Bayram akşamı saat 19.30 gibi Gençlik Kulübü Başkanı Esat Taşdemir'in Önderliğinde Askeri Ordu, Lise ve Erkek Sanat Enstitüsü, Gençlik Kulübü Üyeleri halk ile birlikte Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğünde fener alayı yapacaklardır.¹¹⁹

3.3. 30 Ağustos Zafer Bayramı

Büyük Taarruz 26 Ağustos 1922 tarihinde başlamış, 30 Ağustos günü büyük bir başarıyla sonuç vermiştir. 1924 yılında Dumlupınar'da Mustafa Kemal Atatürk'ün de bulunduğu bir törenle 30 Ağustos Zaferi kutlanmış ve şehitler anılmıştır¹²⁰. 1924 yılında 30 Ağustos Zaferinin ilk defa kutlanmasının ardından 1926'da çıkarılan bir kanunla bu günün Resmi bir bayram olarak kutlamasına karar verilmiştir.¹²¹

30 Ağustos Zafer Bayramı için hazırlıkların yapıldığı ve 30 Ağustos akşamı Askeri gazinoda bir balo düzenleneceği haberine gazetede yer verilmiştir¹²². 30 Ağustos gecesi için halkevinde bir eğlence tertip edilmiştir. Güreş ve boks maçları düzenlenmiştir. Güreş kilolarına göre ayrı ayrı yapılmıştır. Yarışı 52 kiloda yarışan Rıza Üstüntaş, 57 kiloda yarışan Nevzat Ayalp, 67 kiloda Selahattin, 73 kiloda Yaşar Öztürk kazanmıştır. Boks maçı Niğde'de düzenlenen ilk boks maçı olmuştur. Maç, Gençlik Kulübünün oluşturduğu altı kişi ile Niğde'de yaşayan Adanalı iki genç arasında yapılmıştır. Güreş ve boks maçlarının yanı sıra 30 Ağustos kutlamalarında futbol maçı da düzenlenmiştir. Ceyhan Gençlik Kulübü ve Niğde Gençlik Kulübü arasında yapılan karşılaşma, Ceyhan Gençlik Kulübünün galibiyetiyle sonuçlanmıştır. 30 Ağustos Zafer Bayramı için ayrıca Ordu evinde de bir balo düzenlenmiştir.¹²³

30 Ağustos Zafer Bayramı için 1950 yılında, Ankara'da bulunan Dış Kapı Kulübü oyuncularının bir futbol maçı karşılaşması için Niğde'ye gelecekleri gazetede

¹¹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1346, 15 Mayıs 1952.

¹²⁰ Burhan Sayılır, "30 Ağustos Zafer Bayramı Kanunu, İlk Zafer Kutlaması ve Büyük Taarruz ile İlgili Bazı Bilgiler", Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı, S: 16, Bahar 2016, s. 89-114.

¹²¹ Sayılır, "30 Ağustos Zafer Bayramı Kanunu, İlk Zafer Kutlaması ve Büyük Taarruz ile İlgili Bazı Bilgiler", s. 103.

¹²² Niğde Gazetesi, nr: 1123, 27 Mayıs 1949.

¹²³ Niğde Gazetesi, nr: 1124, 31 Ağustos 1949.

duyurulmuştur¹²⁴. Zafer Bayramı için askeri çevrede gerekli hazırlıkların yapıldığı haberine yer verilmiştir.¹²⁵

30 Ağustos Zafer Bayramı adına 1951 yılında Kayseri Demirspor futbol takımı ve Gençlik Kulübü'nün 30 Ağustos tarihinde saat 17.00'da Niğde'de bir maç müsabakası yapacakları ve isteyenlerin izleyici olarak katılabilecekleri haberine gazetede yer verilmiştir¹²⁶. 30 Ağustos Zafer Bayramının 1951 tarihinde büyük bir coşkuyla geçtiği ve kutlama programının nasıl olduğu gazetede haber edilmiştir. Sabah 08.30'da Orduevinde bir Resmi Geçit yapılmıştır. Ardından Garnizon Komutanı Albay Mehmet Ali Baykal, Vali Hasip Koylan, Belediye Başkanı Naim Erem ve Milletvekili Dr. Hüseyin Ülkü halk ile birlikte Cumhuriyet meydanına doğru ilerlemişlerdir. Bando eşliğinde İstiklal Marşı söylenmiştir. Günün anlam ve önemine dair konuşma bir Teğmen asker tarafından yapılmıştır. Daha sonra Garnizon Komutanı Albay Mehmet Ali Baykal 30 Ağustos kutlamasının manasını, taarruzu derin bir şekilde anlatan bir konuşma yapmıştır. Albay Mehmet Ali Baykal'ın konuşması bittikten sonra halk şairi Sadık Çavuş şiirini okumuştur. Motorlu bölükler Resmi Geçit yaptıktan sonra 30 Ağustos kutlaması bitmiştir. Gündüz merasiminden sonra akşam sokak ve caddelerde Milli Marşlar söylenmiş, fener alayı yapılmıştır. Aynı zamanda orduevinde bir eğlence düzenlenmiştir.¹²⁷

3.4. Cumhuriyet Bayramı

Türkiye'de Cumhuriyet Bayramı kutlamaları 1925 yılında kutlanmaya başlamış, ancak 1925 yılında Niğde'de bayramın kutlandığına dair herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Niğde'de Cumhuriyet Bayramının kutlandığına dair ilk belgeye ise 1926 yılında ulaşılmış, kutlama 29 Ekim 1926 tarihinde Hükümet konağı önünde yapılmıştır.¹²⁸. Cumhuriyet bayramı kutlamaları için Vilayet tarafından ayrılan bütçeyle hazırlık yapıldığı ayrıca CHP ve DP'nin de kendi içlerinde bayram

¹²⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1224, 23 Ağustos 1950.

¹²⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1225, 26 Ağustos 1950.

¹²⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1310, 30 Ağustos 1951.

¹²⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1311, 6 Eylül 1951.

¹²⁸ Gülin Öztürk, "Niğde'de Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1926-1948)", **Gaziantep University Journal of Social Sciences**, C. 14, S: 3, 2015, s. 585-599.

kutlamaları için gerekli çalışmalar başlattığı haberi yer almıştır¹²⁹. Ayrıca gazetede Cumhuriyetin 26'ncı yılında geçen yıllara nazaran kutlama komitesi tarafından daha özenli ve şaşalı hazırlık yapıldığı haberine yer verilmiştir. Cumhuriyet alanında üç ana sokak başlarına taklar kurulmuş, elektrik işlerine başlanmıştır. Halkevi de bayram kutlaması için hazırlıklar yapmıştır.¹³⁰

Cumhuriyet Bayramında bütün sokaklar, caddeler renkli kumaşlarla donatılmıştır. Dükkânlar, evler bayraklarla ve Cumhuriyetinin önemini vurgulayan aksesuarlarla süslenmiştir. Kutlamalara 28 Ekim'den itibaren başlanmış, 28 Ekim günü saat 13.00 olduğunda belediye tarafından atılan bir topla bayramın kutlanmaya başladığı anlaşılmıştır. Resmi bütün kurumlar ve okullar tatil edilmiş, Cumhuriyet meydanında kutlamalar davul, zurnayla karşılanmıştır. Halkevinde oyunlar oynanmış, halaylar çekilmiş, milli sazlar çalınmıştır. Eğlencenin yanı sıra günün anlam ve önemini belirten konuşmalar da yapılmıştır. Sokaklar da ve halkevinde kutlanan Cumhuriyet bayramı neredeyse gece yarısına kadar sürmüştür.

29 Ekim sabahı saat 09.30 gibi Vali makamında ziyarete gelenleri ağırlamış şeker ve sigara ikramında bulunmuştur. Bütün okullar Sakarya İlkokulunda birbirlerinin bayramlarını kutlamışlardır. İstiklal Marşı söylenmiş ardından bir öğretmen Cumhuriyetin önemini, nasıl kazanıldığını anlatan bir konuşma yapmıştır. Halk Şairi Mevlit Yıldırım ve öğrenciler şiirlerini okumuşlar, liseli öğrenciler gösterilerini sunmuşlardır. Okullarda kutlamalar devam ederken Halkevinde ve Cumhuriyet meydanında da kutlamalar devam etmiştir. Halaylar çekilmiş, oyunlar oynanmış, milli sazlar çalınmıştır. Cambaz ve ellerinde şişirilmiş tabaklar bulunan bir oyun takımı gösteri yapmak için Bor'dan Niğde'ye gelmiştir. Koyun postları giymiş ve üzerlerinde büyük ya da küçük çanlar takılmış olan bu oyun takımı meydanlar da gezinerek gösteri yapmıştır. Bu o dönemlerde oynanan oyunlardan bir tanesidir.¹³¹

Öğrenciler ve Gençlik Kulübü arasında bir futbol maçı yapılmış, maç Gençlik Kulübünün zaferiyle sonuçlanmıştır. 29 Ekim günü yine kutlamalar gece yarısına kadar sürmüştür. 30 Ekim günü de kutlamalara devam edilmiş, oyunlar oynanmış,

¹²⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1138, 22 Ekim 1949.

¹³⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1139, 26 Ekim 1949.

¹³¹ Niğde Gazetesi, nr: 1141, 2 Kasım 1949.

stadyumda futbol maçı yapılmıştır. Üçüncü günün ardından Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına son verilmiştir.¹³²

1950 yılında kutlanan Cumhuriyet Bayramına dair uzun süredir Valilik, Belediye ve Siyasi partilerin desteğiyle hazırlıklar yapıldığı, Resmi yerlerin, sokakların, caddelerin bayraklarla süslendiği, çevredeki köy ve kasabalardan bayramı kutlamak için birçok kişinin geldiği belirtilmiştir¹³³. Geçen yıl olduğu gibi Cumhuriyetin 27'nci yılı da ihtişamlı bir şekilde kutlanmıştır. Her yer renkli kumaşlarla, bayraklarla donatılmıştır. 28 Ekim günü hazırlıkların bitmesiyle saat 13.00 olduğunda belediye tarafından atılan top ile kutlamaların başladığı halka duyurulmuştur. Işıl ışıl yanan dükkânlar, kurulan taklar eğlencelerin daha da güzel geçmesini sağlamıştır. Bütün halk meydanlara inmiş, oyunlar oynanmış, sazlar çalınmış, halaylar çekilmiştir.

Cumhuriyet Bayramı sabahı öğrenciler okullarda yerlerini almışlardır. Vali Saadettin Ertur makamında tebrik için halkı karşılamış; daha sonra Vali Ertur okullara giderek ilkokul, lise erkek enstitüsü ve izcileri selamlayarak bayramlarını kutlamıştır. Bandonun çalmasıyla birlikte bütün öğrenciler İstiklal Marşını söylemişlerdir. Günün anlam ve önemini belirten konuşmayı ilk önce Vali Ertur, daha sonra Türkçe öğretmeni Ali İhsan Beyhan yapmıştır. Beden Terbiyesi öğretmeni Kemal Kiper'in eşliğinde lise öğrencileri bir geçit töreni sunmuşlardır. Öğrencilerin yürüyüşünden sonra askerler, topçular ve motorlu topçular geçit töreni yapmışlardır. Bu tören bittikten sonra Ordu evinde bulunan Atatürk büstü ziyaret edilerek çelenk bırakılmıştır. Bir dakikalık saygı duruşu yapılmıştır.

Cumhuriyet Bayramı günü öğleden sonra Niğde-Nevşehir arasında bir futbol maçı planlanmış, ancak Nevşehir'in gelememesiyle maç iptal olmuştur. Günün akşamı yine halk meydanlarda yerini almış, oyunlarına, milli şarkılarına, halaylarına devam etmiştir. Erkek sanat enstitüsü Bulgar göçmenleri adına bir eğlence düzenlemişlerdir. Bayramın kutlandığı 30 Ekim günü de yine halk meydanlara akın ederek halay, oyun ve eğlencelerine devam etmiştir. Her yıl olduğu gibi bu yılda

---

¹³² Niğde Gazetesi, nr: 1141.

¹³³ Niğde Gazetesi, nr: 1243, 28 Ekim 1950.

Cumhuriyet Bayramı büyük coşkuyla kutlanmış ve Atatürk saygıyla anarak yüceltilmiştir.¹³⁴

Cumhuriyet Bayramı adına 1951 yılında yapılacak kutlamalar için hazırlıkların yapıldığı haberine rastlanmıştır. Hazırlıklar Vali'nin eşliğinde Cumhuriyet Bayramı Kutlama Komitesi tarafından yapılmıştır¹³⁵. 28. yılında Cumhuriyet Bayramı büyük sevinç ve coşkuyla kutlanmıştır. Şehrin 4 ana caddesi zafer takları ile donatılmıştır. 28 Ekim tarihinde Belediye tarafından atılan bir top ile bütün halka bayram kutlamalarının başladığı haber edilmiştir. Sokaklar bayraklarla ve yeşil dallarla süslenmiştir. Kadınlı, erkekli bütün halk sokaklara akın etmişlerdir. Belediye tarafından davullar eşliğinde insanlar horon tepmişler ve oyun oynamışlardır. 29 Ekim günü öğrenciler, veliler ve şehir halkı Cumhuriyet Meydanında yerlerini almışlardır. Vali sabah 09.30 gibi makamında misafirlerini ağırlayarak gelen tebrikleri kabul etmiştir. Ardından Vali, Askeri Komutan, Belediye Başkanı ve diğer protokolde bulunan kişiler kutlama alanına gelerek öğrencileri selamlayarak kendileri için ayrılan yerlere geçmişlerdir. Daha sonra bando eşliğinde İstiklal Marşı seslendirilmiştir. Vali Hasip Koylan günün anlam ve önemini ifade eden konuşmasını yapmıştır. Sayın Valinin konuşmasından sonra öğrenciler tarafından Resmi Geçit yapılmıştır. Cumhuriyet Meydanında ki törenden sonra orduvine gidilerek Atatürk büstüne çelenkler bırakılmıştır. Son olarak Atatürk adına saygı duruşu yapılarak tören bitmiştir. Niğde-Nevşehir futbol takımları arasında futbol müsabakası yapılmıştır. Beden Terbiyesi Bölgesi Avcılık Kulübü 20 kişinin katılımıyla av yapmak üzere Bor'a doğru yol almışlardır. Akşam sokaklarda bütün halk fener alayı eşliğinde oyunlar oynayarak eğlenmişlerdir. 30 Ekim de yine bayram kutlamaları devam etmiş, milli marşlar eşliğinde halk caddelerde yerlerini almıştır. Cumhuriyetin 28. Yıldönümü yağmurlu geçen hava şartlarına rağmen heyecanlı ve coşkulu bir şekilde kutlanmıştır.¹³⁶

Cumhuriyetin 29'uncu yılının kutlanacak olması nedeniyle Valilik, Belediye ve Siyasi Partilerin destekleriyle diğer yıllara göre daha ihtişamlı hazırlıklar

¹³⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1244, 1 Kasım 1950.

¹³⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1317, 25 Ekim 1951.

¹³⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1318, 1 Kasım 1951.

yapılmıştır. Meydanlara zafer takları kurulmuş, cumhuriyet alanı, dükkânlar, evler süslenmiştir.¹³⁷

Cumhuriyet Bayramı günü Belediye tarafından atılan bir topla kutlamaların başladığı halka duyurulmuştur. Öğrenciler, bütün Niğde halkı Cumhuriyet Meydanına akın etmiştir. Taklar ve rengârenk elektrikle süslenmiş sokaklarda halk gece yarısına kadar bayramı kutlamıştır.

Cumhuriyet Bayramı sabahı bütün öğrenciler okullarına, halk ise Cumhuriyet Meydanına koşmuştur. Vali ise saat 09.30 gibi makamında tebrik için gelen ziyaretçilerini ağırlamıştır. Daha sonra Hasip Koylan, Belediye Vekili, Askeri Komutan ve Lise izci öğrencileri ile birlikte Atatürk büstünü ziyaret ederek çelenk bırakmıştır. Okullara ve meydanlara geçerek halkın ve öğrencilerin bayramlarını kutlayarak selamlamıştır.

Cumhuriyet Meydanında Bando İstiklal Marşını çalmış, öğrenciler ve halkta seslendirerek eşlik etmiştir. Vali ve ardından Türkçe öğretmeni İhsan Bayhan Cumhuriyetin nasıl kurulduğu ve önemini ifade eden bir konuşma yapmıştır. Günün anlam ve önemine dair konuşmalar bittikten sonra öğrenciler Cumhuriyet ile ilgili şiirlerini okumuşlar, gençliğe hitabeyi hep bir ağızdan söylemişlerdir.

Her yıl olduğu gibi Lise ve Erkek Sanat Enstitüsü İzçileri, Lise kız ve erkek öğrencileri, sanat enstitüsü öğrencileri, ilkokullar ve çocuk yuvası öğrencileri bir geçit töreni sunmuşlardır. Ardından şehirde bulunan motorlu askeri birlikler çok güzel bir geçit resmi yapmışlardır. Halkın bu muntazam geçit törenine yüksek alkışlarla karşılık vermesi, orduya olan saygının büyüklüğünü göstermiştir.

Şehirde bulunan demirci, kalaycı, sobacı, marangoz, bakırcı gibi sanat takımı, traktörlerle çekilen arabalar üzerinde bu güne kadar eşi görülmemiş bir geçit töreni yapmışlardır. 29 Ekim günü öğleden sonra ise stadyumda futbol müsabakası yapılmıştır. Akşam meydanlarda Milli Marşlar söylenmiş, oyunlar oynanmıştır. Halkevinde valilik Cumhuriyet Bayramı adına bir balo tertip etmiştir.

Bayram kutlamaları 30 Ekimde de devam etmiştir. Gündüz stadyumda maçlar oynanmış ve çeşitli gösteriler sergilenmiştir. Meydanlarda ki eğlenceler gece yarısına

---

¹³⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1369, 23 Ekim 1952.

kadar devam etmiştir. Saat 12.00 olduğun da halk meydanlardan ayrılarak evlerine dağılmış böylece bayram kutlamaları sona ermiştir.¹³⁸

4. SOSYAL YARDIMLAŞMA

Niğde Gazetesinin incelendiği yıllarda halkın sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya ne kadar önem verdiğini görmekteyiz. Halk gerek şehrin kalkınması gerekse şahsi kişiler adına üstüne düşen görevi yerine getirmek için çaba sarf etmiştir. Sosyal yardımlaşmanın önemini halka vurgulamak ve halka yardım etmeyi aşlamak için Niğde Gazetesi de üstüne düşen görevi gazetede “*Vatandaş*” ismiyle yazdığı küçük notlarla yerine getirmiştir.¹³⁹

Yeni Gümüş köyünden Tüccar Hacı Öztürk yardıma muhtaç 11 çocuğu giydirmiştir. Niğde’de bulunan ilkokul-aile birliği maddi durumu yetersiz 120 öğrenciye her gün öğle yemeği vermeye başlamıştır. Çocuk Esirgeme Kurumu da bu 120 öğrenciye yeni giysi ve ayakkabı yardımında bulunmuştur¹⁴⁰. Fertek köyünde yaşayan Ali Soydan isimli bir kişi, devlet hastanesine iki teneke gazyağı yardımında bulunmuştur.¹⁴¹

Eskişehir ilinde 1950 yılında yaşanan sel felaketinin ardından, Niğde’de kadınlar bir araya gelmişler ve kapı kapı gezerek yardım toplamışlardır. Niğde Erkek Sanat Enstitüsü Eskişehir’de yaşanan bu doğal afet için toplam 162 lira 50 kuruş tutarında para toplamış ve bu parayı İl Yardım Komitesine göndermiştir. Niğde merkezine bağlı Alay ve Gölcük köyleri 80 kilo bulgur yardımında bulunmuştur. Ayrıca Halkevi bir müsamere tertip ederek yardım toplamayı amaçlamıştır.¹⁴²

Eskişehir’de yaşanan felaket sebebiyle Niğde’den yapılan yardımlar şu şekilde olmuştur; Kız Sanat Okulu 60 lira, İnli Köyü 18 lira, Misli Köyü 62 lira, Asmaz Köyü 16 lira, Ağcaşar Köyü 6 lira para yardımında, Edikli Köyü ise 195 kilo bulgur ve 136 kilo çavdar yardımında bulunmuştur¹⁴³. Çamardı ilçesinden Eskişehir halkı için 353

¹³⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1370, 30 Ekim 1952.

¹³⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1265, 13 Ocak 1951, bkz. Ek:8.

¹⁴⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1076, 9 Mart 1949.

¹⁴¹ Niğde Gazetesi, nr: 1160, 7 Ocak 1950.

¹⁴² Niğde Gazetesi, nr: 1180, 18 Mart 1950.

¹⁴³ Niğde Gazetesi, nr: 1182, 25 Mart 1950.

kilo fasulye ve 35 lira para, Melendiz iftlik köyünden 25 lira, Sultanpınarı köyünden 12 buçuk lira para yardımı gnderilmiřtir¹⁴⁴. Eskişehir’de yaşanan sel felaketinden muzdarip olan halk için Kireli ky 22 lira, Azatlı ky ise 25 lira para yardımında bulunmuştur.¹⁴⁵

Türkiye 1950 yılında, Bulgaristan’da bulunan Türklerin sınır dışı edilmesi ile ilgili bir sorunla yüz yüze kalmıştır. Hükümet, ülkeye gelen göçmenlerin adil bir şekilde il ve ilçelere dağıtılmasını sağlamıştır. Devlet her şehre dağıtılan bu göçmenlerin barınma, yiyecek yardımlarının acil bir şekilde yapılması ve iskân ettirilmesi konusunda Valiliklere yazı gndermiřtir¹⁴⁶. 29 Ekim 1950 yılında Bulgaristan Göçmenleri adına bir etkinlik tertip edilmiş ve 480 lira para yardımı toplanmıştır.¹⁴⁷

Gazetenin Basımevi Müdürü Esat Sayıt göçmenler için 120 kişilik bir yemek tertip ederek yardımda bulunmuştur. Yemekler Esat Sayıt’ın eşi Nigar Sayıt tarafından hazırlanmıştır. Hastane idare memuru Yusuf nal’da misafirhanede kalan göçmenlere helva dağıtmıştır. Niğde Askeri Birlik Komutanı Albay Mehmet Ali Baykal, göçmenlere dağıtılan yemekler için gerekli olan kapların hazırlanmasında destek olmuştur. Vali Yardımcısı Cahit Betil ve eşi İclal Betil misafirhanede kalan 42 göçmene 1 Ocak 1951 tarihinde sabah ve öğle olmak üzere yemek dağıtmıştır.¹⁴⁸

Misafirhanede kalan göçmenlerin, su kabı ve maşrapaya gereksinimleri olduğu sobacılık işiyle uğraşan Niyazi ksz’e bildirilmiş ve ihtiyaçları bu kişi tarafından karşılanmıştır.¹⁴⁹

Bulgaristan’dan gelen göçmenlere Niğde merkez, ilçe ve köylerinden yapılan yardımlardan isimler halinde bir liste oluşturulmuş, yardımların para mı, yiyecek olarak mı yapıldığı belirtilerek bu listeler gerekli yerlere asılmıştır. Ayrıca Medine Ercan adlı bir kişi Niğde’de bulunan evleri dolaşarak gelen göçmenler için yardım toplamıştır.¹⁵⁰

¹⁴⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1184, 1 Nisan 1950.

¹⁴⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1186, 8 Nisan 1950.

¹⁴⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1250, 22 Kasım 1950.

¹⁴⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1248, 15 Kasım 1950.

¹⁴⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1262, 3 Ocak 1951.

¹⁴⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1263, 12 Ocak 1951.

¹⁵⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1267, 20 Ocak 1951, bkz. Ek:9.

Vali Saadettin Ertur, 3 Ocak 1951 tarihinde Niğde'yi ziyarette bulunan Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri ile yaptığı görüşmede Ulukışla Ortaokulunun inşaatı için yardım gerektiğini dile getirmiş, Valinin bu isteği üzerine Bakan Tevfik İleri okul inşaatı için 3000 liralık bir para yardımında bulunmuştur.¹⁵¹

Nevşehir Kaymakamı B. Ahmet Topaloğlu tarafından "Göçmenlere Yardım" hakkında birtakım açıklamalarda bulunmuştur. Topaloğlu, Merkezi Ankara'da bulunan Göçmen ve Mültecilere Türkiye Yardım Birliği'nin Nevşehir şubesinin açıldığını ve yönetim kurulu üyeliklerine Belediye Başkanı Avni Parmaksız, Doktor Kamuran Akman, İcra Memuru Fuat Başer ve Tarım Öğretmeni Ahmet Esensoy'un seçildiklerini belirtmiştir. Şubenin her bucak merkezinde bir çalışma kolu ile birlikte bayanlardan oluşan birleşme kolunun da kurulduğunu ifade eden Topaloğlu, her köy muhtarının da şubenin üyesi olduğunu sözlerine eklemiştir. Kaymakam'ın açıklamalarına göre; Acıgöl ve Derinkuyu bucak merkezleri de olmak üzere 3.910 lira para, 5.818 kilogram çavdar, 1.966 kilogram buğday, 16 adet kilim, 8 kat yatak toplanmıştır.¹⁵²

Niğde İli Sakarya İlköğretim Okulu Beşinci Sınıf öğrencileri sınıf öğretmenleri Esat Taşdemir'in önderliğinde, il misafirhanesinde konaklayan 55 göçmen vatandaşımız için çay, bisküvi ve çerez ikramı yapmışlardır. Öğrencilerin bu hareketi tüm şehirde gururla ve büyük bir memnuniyet ile karşılanmıştır. Niğde'nin Bor ilçesinde yedek subay olan Nurettin Çamlıdağ'ın verdiği bir konser eşliğinde Erkek Sanat Enstitüsü tarafından eğlence düzenlenmiştir.¹⁵³

Ankara'da Göçmen ve Mültecilere Yardım Derneğinin Şubesi kurulmuş, bunun üzerine Vali Saadettin Ertur başkanlığında bir toplantı yapılarak Niğde'de bu derneğin bir şubesinin açılmasına karar verilmiştir. Niğde'de açılan dernek için başkan, başkan yardımcısı, muhasip üye, sekreter, denetleyici ve halktan gelen yardımların toplanmasını sağlayacak olan memurlardan oluşan 15 kişilik bir kurul oluşturulmuştur. Niğde'de şubesi resmi olarak açılan derneğin aldığı kararlar şunlardır;

- Derneğin işleri, şubenin kuruluna seçilen 15 kişi ve Kızılay ile birlikte Kızılay binasından yürütülecektir.

¹⁵¹ Niğde Gazetesi, nr: 1269, 27 Ocak 1951.

¹⁵² Niğde Gazetesi, nr: 1269, 27 Ocak 1951.

¹⁵³ Niğde Gazetesi, nr: 1271, 3 Şubat 1951.

- Derneğe yapılan yardımlar Kızılay makbuzları ile alınacaktır.
- Derneğe üye olmak isteyen kişiler kabul edilecektir.¹⁵⁴

Niğde'ye gelecek göçmenler için Vali Saadettin Ertur ve eşinin önderliğinde Niğde Yüksek Tahsis Öğrencilerinin bir eğlence düzenleyeceği haber edilmiştir¹⁵⁵. Şehre gelen göçmenler için her mahalleden aydın kişiler seçilmiş ve göçmenlere yardım cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyet ilk toplantısını 26 Şubat 1951 tarihinde lise salonunda yapmıştır. Toplantı Lise Müdürü Naci Ecer'in eşliğinde yapılmış, yardımların nasıl ve kimler tarafından yapılacağı gibi konular kararlaştırılmıştır.¹⁵⁶

29 Mayıs 1951 tarihinde Kore savaşı sebebiyle, Kore Değiştirme Birliğinin Niğde'den geçeceği haberi alınmış, bütün halk birliğin şehre gelmesini büyük ilgiyle beklemiştir. Birliği istasyonda Belediye Başkanı Naim Erem Niğde halkı adına karşılayarak hoş geldiniz dileklerini iletmış, bazı hediyeler takdim etmiştir. Birliğin ikinci kafesi şehirden geçerken ise tüccarlık işiyle uğraşan Yusuf Dönmez tarafından bir sepet elma ve diğer esnaflardan ise bazı hediyeler verilmiştir.¹⁵⁷

Bulgarlar tarafından sınır dışı edilen göçmenler için Valiliğin desteğiyle Niğde'de yapılan yardımlar gazetede şu şekilde sıralanmıştır;

- Aksaray'da 3 tane göçmen köyü kurulmuştur. 60 hanenin barınması için çalışmalar yapıldığı haber edilmiştir.
- Nevşehir'de 21, Gülşehir'de 18, Çamardı da 23, Niğde merkeze bağlı olan köylerde ise 83 adet göçmen evi inşa edilmiştir. Ayrıca eski durumda olan 80 eve tadilat yapılmıştır.
- Ev verilen göçmenlere ek olarak toprakta verilmiştir.
- Ziraat bankası tarafından göçmenlere tohumluk ve ziraat aletleri tevzi edilmiştir.
- Valilik tarafından hububat yardımı yapılmıştır.¹⁵⁸

Niğde Fakir Çocuklar Komitesi ve yardımcıları, yoksul ve anne babası olmayan çocuklara iki ay boyunca yemek dağıtma kararı almış, yemek 3 Mart 1952 tarihinde dağıtmaya başlanmıştır. Her gün bir kişi evinde yemek pişirmiş, okul

¹⁵⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1273, 10 Şubat 1951.

¹⁵⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1277, 24 Şubat 1951.

¹⁵⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1278, 28 Şubat 1951.

¹⁵⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1297, 31 Mayıs 1951.

¹⁵⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1316, 18 Ekim 1951.

tarafından yönlendirilen bir kişi tarafından da bu yemekler çocuklara dağıtılmıştır. Yemek pişiren kişilerin isimleri tek tek gazetede yer almıştır.¹⁵⁹

5. SPOR FAALİYETLERİ

Çalışmanın incelendiği 1949-1952 yılları arasında Niğde’de spor faaliyetlerine çok önem verildiğini görmekteyiz. 1949’da İl Beden Terbiyesi Bölge İstişare Heyeti Vali Eryetkin’in başkanlığında toplanmıştır. Şehrin bütçesi tespit ve kabul edilerek Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne gönderilmiştir. Bütçe 70 bin lira olarak belirlenmiş, bunun %80’i tesisata %20’si ise diğer geri kalan masraflar için ayrılmıştır. Bütçeyle kapalı bir tribün, soyunma odası ve bir kulüp binası yapılması amaçlanmıştır.¹⁶⁰

Şehirde bulunan stadyum ve çevresine kavak cinsi 7 bin fidan dikilmiş ve stadyumun ön duvarlarının yapılmasına karar verilmiştir. Ayrıca Beden Terbiyesinin hazırlamış olduğu proje kapsamında 500 kişilik bir tribün ve altı adet soyunma odası yapılması kararlaştırılmış, proje Bayındırlık Müdürlüğüne onaylanmış ve Genel merkeze onaylanması için gönderilmiştir.¹⁶¹

Beden Terbiyesi Bölge Başkanlığı merkez ve ilçelere Gençlik Kulüplerinin çalışma programlarını her ay sonunda kendilerine göndermeleri istemiş böylece başarı elde eden kulüplere spor malzemesi yardımıyla bulunacaklarını belirtmiştir.¹⁶²

Beden Terbiyesi Bölge binasında Vali İbrahim Tefvik Kutların başkanlığında Gençlik Kulübü ile 19 Aralık 1949’da saat 19.30 da bir toplantı yapılmıştır¹⁶³. Vali Eryetkin gençler üzerinde yaptığı iyi ve kötü izlenimlerini paylaşmıştır. Maç sırasında bir başarı elde edildiği an herkesin hep bir ağızdan sevindiği ancak başarısız olunan bir durumda hakaretlerin dile getirilmesinden rahatsız olduğunu gençlerle paylaşmıştır. Arkadaşlık ve sporun bu olmadığını her durumda birbirlerine destek olmaları gerektiğini ifade etmiştir.¹⁶⁴

---

¹⁵⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1337, 13 Mart 1952, bkz. Ek:10.

¹⁶⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1260, 12 Ocak 1949.

¹⁶¹ Niğde Gazetesi, nr: 1089, 23 Nisan 1949.

¹⁶² Niğde Gazetesi, nr: 1107, 25 Haziran 1949.

¹⁶³ Niğde Gazetesi, nr: 1154, 7 Aralık 1949.

¹⁶⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1155, 21 Aralık 1949.

İl Özel İdaresinin 1950 hizmet bütçesinden, Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü için 14.075 lira ayrılmıştır. Vali İbrahim Tevfik'in beden terbiyesi için ayırmayı makul gördüğü ve ayrılan bu miktarı ikinci plana atmamasından, beden terbiyesi çalışmalarına ne kadar önem ve destek verdiğini görmekteyiz. Ayrılan bu bütçeyle Gençlik Kulübüne iki pinpon masası, satranç ve tavla konulması, antrenmanlardan sonra banyo alan gençler için halkevinde bulunan banyoların tadilat edilmesi düşünülmüştür.¹⁶⁵

Gazete haberlerine göre Niğde halkını spora teşvik etmek için çeşitli girişimlerde bulunulmuştur. Bunlardan bir tanesi Gençlik Kulübü tarafından bisiklet takımları oluşturulmuş, her Pazar günü gençler arasında bisiklet yarışları düzenlenmiştir. İkincisi ise atletizme teşviki artırmak için destek verilmiş, cumartesi günleri atletizm müsabakaları yapılmıştır¹⁶⁶. Bu müsabakalar 1000, 2000, 3000, 5000 metre olarak dört kategori şeklinde düzenlenmiştir.¹⁶⁷

Beden Terbiyesi İstişare Heyeti 4 Nisan 1950 tarihinde Vali İbrahim Tevfik Kutların başkanlığında bir toplantı yapmıştır. Beden Terbiyesi tarafından ilçelere ayrılan bütçeden yapılması gereken spor alanlarının inşa edilmesine, yeni spor dallarıyla ilgili teşviklerin desteklenmesine, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramında yapılacak jimnastik, atletizm gösterilerinin belirlenmesine karar verilmiştir.¹⁶⁸

Çalışmanın incelendiği dönemlerde Niğde'de Gençlik Kulübü spor faaliyetleri üzerinde oldukça etkili olmuştur. Şehirde spor faaliyetlerinin gelişmesi büyük oranda Gençlik Kulübünün çabalarıyla sağlanmıştır. Gençlik Kulübü 27 Eylül 1950 tarihinde İdare Heyetini seçmek için bir toplantı yapmıştır. İdare Heyeti başkanlığına kulübün onursal başkanı olarak Adnan Menderes seçilmiştir. 29 Eylül 1950 tarihinde bir toplantı daha yapılarak Kulüp Başkanlığına Muzaffer Sonay, İkinci Başkanlığa Vedat Cumalı, Umumi Kâtipliğe Esat Taşdemir, Muhasip Azalığına Derviş Yakşı, Umumi Kâtipliğe Suphi Altuncu, Murahhas Azalığına Mustafa Hatipoğlu ve Azalığa da Sebahattin Akman seçilmiştir.¹⁶⁹

Niğde Beden Terbiyesi bir yıllık bölge bütçesini belirlemek için 17 Mart 1952 tarihinde toplanmıştır. Bütçe şu şekilde belirlenmiştir;

¹⁶⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1163, 18 Ocak 1950.

¹⁶⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1184, 1 Nisan 1950.

¹⁶⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1185, 5 Nisan 1950.

¹⁶⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1195, 10 Mayıs 1950.

¹⁶⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1235, 30 Eylül 1950.

Toplam: 123.936 lira 58 kuruş

İnşaat ve tesisler için: 112.047 lira 98 kuruş

Hizmetli ve diğer masraflar için: 11.888 lira 60 kuruş ayrılmıştır.¹⁷⁰

5.1. Avcılık

Çiftahan Orman Mıntıkasında bir süre avı hazırlığı yapılmış, katılmak isteyenlerin Ziraat Mücadele Baş Teknisyenliğine veya Bölge Müdürlüğüne başvuru yapmaları gerektiği duyurulmuştur¹⁷¹. Şubat ayı sonunda yapılmasına karar verilen süre avının bazı sebeplerden dolayı geciktirildiği ancak en kısa sürede hangi gün yapılacağına karar verileceği haber edilmiştir.¹⁷²

Beden Terbiyesi tarafından oluşturulan Avcılık Kulübü, süre avı yapmak için 40 kişilik bir grubun katılımıyla 20 Ocak 1951 tarihinde Aksaray'a hareket etmiştir.¹⁷³

Avcılık ve atıcılık kulübünün yeniden aktif hale geleceği ve üyelerinin eğer isterlerse tekrar kayıt yaptırabilecekleri, yeni üye olmak isteyenlerinde kayıt yaptırmaları gerektiği Bölge Başkanlığı tarafından gazetede ilan edilmiştir.¹⁷⁴

5.2. Voleybol

Niğde'de futbol, voleybol maç karşılaşmaları sıklıkla yapılmıştır. Erkek Sanat Enstitüsü ve ortaokul arasında, ortaokul bahçesinde bir voleybol maçı yapılmış, birçok izleyici bu müsabakayı izlemeye gelmiştir. Vali Eryetkin ve eşi de bu izleyiciler arasında yerini almış, maç ortaokulun kazanmasıyla sonuç vermiştir.¹⁷⁵

Niğde Lisesi öğrencileri ve Ortaokul öğrencileri Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper'in eşliğinde, Nevşehir Gençlik Kulübü üyeleri ile hentbol ve voleybol

---

¹⁷⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1338, 20 Mart 1952.

¹⁷¹ Niğde Gazetesi, nr: 1068, 9 Şubat 1949.

¹⁷² Niğde Gazetesi, nr: 1073, 26 Şubat 1949.

¹⁷³ Niğde Gazetesi, nr: 1267, 20 Ocak 1951.

¹⁷⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1312, 20 Eylül 1951.

¹⁷⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1096, 18 Mayıs 1949.

müsabakası yapmak üzere 20 Ocak 1951 tarihinde Nevşehir'e doğru gidecekleri haberi gazetede yer almıştır.¹⁷⁶

5.3. Güreş

Gençler Birliği Sporcuları, halkevi salonunda güreş karşılaşmaları yapmışlardır. Güreşler her gün öğleden sonra yapılmaya başlanmış, gün geçtikçe devam eden müsabakalara daha fazla sporcu katılmıştır¹⁷⁷. Spor kulübüne bağlı güreş yapmakta olan gençler ulusal bayramlarda, özel günlerde gösteriler yapmışlardır.

Güreşçiler 1949 yılında 30 Ağustos ve Tayyare Bayramı için iki ay antrenman yapmışlar, kutlama günü halkevinde bulunan spor salonunda bu çalışmalarını sergilemişlerdir.¹⁷⁸

Gençlik Kulübü, Adana'nın meşhur güreşçilerinden Kemal Dişçürük ve Süleyman Dişçürüğü serbest, yağlı güreş gösterisi yapmaları için Niğde'ye davet etmiştir. Dünyada ve ülkemizde ün kazanmış bu ünlü pehlivanların Niğde'de bir güreş müsabakası yapacakları haberine gazetede yer verilmiş ayrıca bu gösteriyi izlemeleri için halkta davet edilmiştir.¹⁷⁹

Emin Üçok hakemliğinde Adana ve Niğde pehlivanları arasında 21 Temmuz 1951 tarihinde serbest güreş müsabakası yapılmıştır. 57 kilo'da yarışan Cemal ve Kemal arasında ki yarışmayı Kemal kazanmıştır. 67 kilo'da yarışan Muhterem ve Hüseyin arasındaki müsabaka ise Kemal'in kazanmasıyla sonuçlanmıştır. 87 kilo'da yapılan yarışma ise Yaşar isimli kişinin kazanmasıyla netice vermiştir. Son olarak 90 kilo'da Kafkaslı Cevat ve rakibi Adanalı Süleyman arasında gerçekleşen yarışma, Kafkaslı Cevat'ın Süleyman'dan 10 kilo eksik olmasına rağmen berabere bir şekilde bitmiştir. Halk tarafından büyük sevinç ve ilgiyle izlenen müsabakalar ertesi gün kara ve kucak güreşinin yapılmasıyla sonuçlanmıştır.¹⁸⁰

Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü tarafından Niğde'de yakında yapılacak olan Grekoromen güreşleri için büyük çayır civarında bir kamp tesisi hazırlanmıştır.

¹⁷⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1267, 20 Ocak 1951.

¹⁷⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1112, 13 Temmuz 1949.

¹⁷⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1123, 27 Ağustos 1949.

¹⁷⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1304, 12 Temmuz 1951.

¹⁸⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1305, 26 Temmuz 1951.

Yarış sonrası yarışmacılar için kamp alanında bir banyo alanı oluşturulmuştur. Yarışlara Sümer'den katılacak kişiler şu şekildedir; 52 kilo'da Orhan Erçin, 57 kilo'da İlhan Aydın, 62 kilo'da Muhterem Kaya, 73 kilo'da İskender Çapan, 87 kilo'da Cevat Akıska, ağır sıklitte ise Ziya Elbirler'dir.¹⁸¹

5.4. Futbol

Kırşehir ve Niğde arasında bir futbol maçı yapılmış, maç 1-1 berabere kalarak sonuç vermiştir¹⁸². Aksaray ve Bor Gençlik Kulüpleri arasında Bor'da bir futbol maçı düzenlenmiştir. Maç Bayındırlık ve Fen İşleri Memuru Suphi Altuncu hakemliğinde 7 Eylül 1949 tarihinde saat dörtte başlamış, 2-1 Bor Gençlik Kulübünün zaferiyle sonuçlanmıştır.¹⁸³

Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü tarafından şehrin ilçe Gençlik Kulüpleri arasında kupa maçları yapılması kararı alınmıştır. Maçların nasıl ve ne şekilde yapılacağına dair planlama oluşturulmuş ve gazetede yayınlanmıştır. Bu planlama şu şekildedir;

1- Tam tarih aralık ayında belirlenmek üzere, Vilayet kupası adı altı şehrin gençlik kulüpleri arasında futbol maçı düzenlenecektir.

2- Maçlar Niğde'de yapılacaktır.

3- Maçlara yalnızca kulüplerin kayıtlı öğrencileri katılabilecektir.

4- Maçların ilki Niğde-Nevşehir arasında 26 Kasım tarihinde yapılacaktır.

5- İkinci maç ise 27 Kasım tarihinde Bor ve Gülşehir arasında olacaktır.

6- Bu maçların ardından Ulukışla-Aksaray arasında bir maç yapılacak ve daha sonra Niğde-Nevşehir, Bor-Gülşehir maçları sonrası galip gelen takımlar arasında maç olacaktır.

---

¹⁸¹ Niğde Gazetesi, nr: 1309, 23 Ağustos 1951.

¹⁸² Niğde Gazetesi, nr: 1122.

¹⁸³ Niğde Gazetesi, nr: 1126, 7 Eylül 1949.

7- 10 Aralıkta da Ulukışla-Aksaray maçında galip gelen takımla diğer yapılan maçlarda galip gelenler arasında bir maç yapılacak ve kazananlar Vali İbrahim Tevfik Kutlar tarafından kupalarını alacaklardır.¹⁸⁴

Niğde Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü tarafından hazırlanan bu etkinlikle, şehrin Gençlik kulüplerine ne kadar destek verildiği ve spora teşvik edildikleri gösterilmiştir.

Niğde ve Aksaray Gençlik Kulüpleri arasında 20 Kasım 1949 tarihinde bir maç yapılmıştır. Birinci yarı Aksaray önde gibi gözükse de maç 0-0 berabere şeklinde bitmiştir. İkinci yarıda ise ilk önce Niğde ardından Aksaray'ın bir gol atmasıyla maç 1-1olarak sonuçlanmıştır¹⁸⁵. 24 Haziran 1950 tarihinde saat 16.30'da Gençlik Kulübü ve Askeri Kara Gücü arasında bir futbol müsabakası yapılacağı haberi yer almıştır.¹⁸⁶

30 Ağustos Zafer Bayramı adına Niğde-Ankara Dış kapı Kulübü ile birlikte bir futbol maçı yapılacağı haberine gazetede rastlanmıştır¹⁸⁷. Ankara Dış Kapı Kulübü, Başkanları Hakkı Sarısaçın ile birlikte 29 Ağustos tarihinde Niğde'ye teşrif etmişlerdir. Dış Kapı Kulübü, Niğde Gençlik Kulübü tarafından istasyonda karşılanarak Gençlik Kulübü binasına götürülmüşler ve iyi bir şekilde ağırlanmışlardır. Böylece iki takım maç öncesi birbirlerini tanıma fırsatı bulmuştur.¹⁸⁸

30 Ağustos Zafer Bayramı kutlaması için Niğde'ye davet edilen Ankara Dışkapı Spor Kulübü futbol takımı, Niğde Gençlik Kulübü ile birlikte bir futbol müsabakası yapmıştır. Maç Kemal Ülgüren'in hakemliğinde Niğde stadyumunda 30 Ağustos 1950 tarihinde saat 17.00'de gerçekleşmiştir. Vali Saadettin Ertur'un da izleyici olarak katıldığı maç 2-2 berabere kalarak bitmiştir.¹⁸⁹

Ulukışla futbol takımı 17 Eylül 1950 tarihinde Niğde'ye gelmiş ve Niğde futbol takımı ile Muvaffak Alkopen'in hakemliğinde bir futbol müsabakası yapmıştır. Maç Niğde futbol takımının zaferiyle sonuçlanmıştır. İlk gölü maçın 17. dakikasında

---

¹⁸⁴ **Niğde Gazetesi**, nr: 1145, 16 Kasım 1949.

¹⁸⁵ **Niğde Gazetesi**, nr: 1147, 23 Kasım 1949.

¹⁸⁶ **Niğde Gazetesi**, nr: 1207, 24 Haziran 1950.

¹⁸⁷ **Niğde Gazetesi**, nr: 1224, 23 Ağustos 1950.

¹⁸⁸ **Niğde Gazetesi**, nr: 1226, 30 Ağustos 1950.

¹⁸⁹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1227, 2 Eylül 1950.

oyunculardan Mesut, 25. dakikada ise Nevzat isimli kişiler gol atarak maçın kazanılmasını sağlamıştır.¹⁹⁰

Kayseri Erciyes Gençlik Kulübü 24 Şubat 1951 tarihinde Niğde'ye gelmiş, o akşam göçmenler adına düzenlenen eğlenceye katılmışlar, ertesi gün Niğde Gençlik Kulübü ile bir futbol maçı müsabakası yapmışlardır. Kayseri ve Niğde Gençlik Kulüpleri arasında yapılan bu maç 2-2 berabere şeklinde sonuç vermiştir.¹⁹¹

Tarsus İdman Yurdu futbol takımı ile Niğde futbol takımı 7 Temmuz 1951 tarihinde Niğde'de bir futbol müsabakası yapmış, maç 4-3 Niğde'nin zaferi ile sonuçlanmıştır. Maçın ilk 25 dakikasında Niğde bir gol atarak öne geçmiş, daha sonra maç Tarsus İdman takımının lehine devam etmiştir. İkinci devrede ise maç tekrar Niğde'nin lehine devam ederek karşılaşma bitmiştir.¹⁹²

Fertek Gençlik Kulübü ile Kaya Spor Takımı 11 Ağustos 1951 tarihinde Fertek'te bir maç müsabakası yapmışlardır. Maç Kaya Spor Takımının 6-3 zaferi ile sonuçlanmıştır. İki gün sonra 13 Ağustos tarihinde ise Kaya Spor Takımı, Kayardı Karması takımı ile bir futbol karşılaşması yapmıştır. Maç 1-1 berabere şekilde sonuçlanmıştır.

Niğde Bor Gençlik Kulübü üyeleri ile Niğde futbol takımı 12 Ağustos 1951 tarihinde bir futbol müsabakası yapmıştır. Maç 2-1 Niğde futbol takımının zaferi ile neticelenmiştir.¹⁹³

Kaya Spor takımı ve Kara Gücü takımı 15 Ağustos 1951 tarihinde Kayabaşı spor sahasında bir futbol müsabakası yapmışlardır. Maç birinci devrede 1-1 şeklinde berabere kalmıştır. İkinci devrede ise Kaya Sporun bir gol atmasıyla maç 2-1 Kaya Sporun lehine değişmiş ve maç Kaya Sporun zaferiyle neticelenmiştir.¹⁹⁴

Kırşehir Gençlik Kulübü ve Niğde Gençlik Kulübü futbol takımı 2 Eylül 1951 tarihinde Esat Taşdemir'in hakemliğinde bir futbol müsabakası yapmıştır. Maç Kırşehir'de gerçekleşmiş, Niğde Gençlik Kulübü üyeleri, Kırşehir Valisi Cemil Keleşoğlu ve Kırşehir halkı tarafından hoş bir şekilde karşılanmışlar ve ağırlanmışlardır. Kayseri Demirspor takımı ve Niğde Gençlik Kulübü futbol takımı 30

¹⁹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1232, 20 Eylül 1950.

¹⁹¹ Niğde Gazetesi, nr: 1278, 28 Şubat 1951.

¹⁹² Niğde Gazetesi, nr: 1303, 12 Temmuz 1951.

¹⁹³ Niğde Gazetesi, nr: 1308, 16 Ağustos 1951.

¹⁹⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1309.

Ağustos Zafer Bayramı adına bir futbol müsabakası yapmışlardır. Maç 1-2 Niğde Gençlik Kulübünün zaferi ile sonuçlanmıştır. Kayseri’de bulunan futbol takımları arasında iyi bir konumda olan ve birincilikler elde etmiş olan Demirspor yenmek şüphesiz Niğde Gençlik Kulübü futbol takımının büyük bir başarısıdır.¹⁹⁵

Niğde Lisesi öğrencilerinden 20 kişilik oluşturulan futbol takımı Cumhuriyet Bayramında okulların tatil olması vasıtasıyla Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper’in eşliğinde Kayseri Lisesi Öğrencileri ile bir futbol ve voleybol müsabakası yapmak için 29 Ekim 1951 tarihinde Kayseri’ye doğru yola çıkmışlardır. Maç 30 Ekim tarihinde gerçekleşmiş fakat Niğde Lisesi 2-0 mağlubiyetle, Kayseri’nin tarihi yerlerini gezdikten sonra şehre dönmüşlerdir.¹⁹⁶

Niğde Karması takımı ile Kayseri Sümer Spor 13 Mart 1952 tarihinde bir futbol müsabakası yapmıştır. Ligde birinci olan Sümer Spor ve Niğde Karması takımı arasındaki gerçekleşen bu futbol maçı 2-2 şeklinde berabere kalarak sonuç vermiştir.¹⁹⁷

Mersin Yol Spor ile Niğde futbol takımı Muzaffer Somay’ın hakemliğinde bir futbol müsabakası yapmıştır. Maç 7-0 Niğde’nin zaferiyle sonuçlanmıştır.¹⁹⁸

6. ŞEHRE GELEN ÖNEMLİ KİŞİLER

Milletvekili ve Niğdeli olan Hüseyin Ulusoy Toros Ekspresi ile 29 Mart 1949 Niğde’ye gelmiştir. Denizli’de İl Emniyet Müdürü olan Mehmet Atacık 28 Mart tarihinde¹⁹⁹, Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinden Ziya Karamuk ve Osman Bener eğitim teftişi için²⁰⁰, Anadolu’da bir inceleme gezisine çıkan Milli Eğitim Müsteşarı Rüştü Uzel ise 6 Haziran 1949’da Niğde’ye gelmiştir. Vali Yahya Ömer Eryetkin, Belediye Başkanı, CHP İl İdare Kurulu Başkanı, Milli Eğitim Müdürü ve Okul Müdürleri ile birlikte şehri teftişe çıkmışlardır. Müsteşar halkevinde ağırlandıktan sonra ilk olarak teftişe Erkek Sanat Enstitüsünden başlamıştır. Ertesi gün Akşam Kız

¹⁹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1311, 6 Eylül 1951.

¹⁹⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1318, 1 Kasım 1951.

¹⁹⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1338, 20 Mart 1952.

¹⁹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1356, 24 Temmuz 1952.

¹⁹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1082, 30 Mart 1949.

²⁰⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1094, 11 Mayıs 1949.

Sanat Okulunu, ilkokul ve ortaokulları teftişte bulunup akşam kendisi için Kız Sanat Okulunda verilen çaya katılmıştır. Daha sonra Bor'da bulunan Milli Eğitim Müesseselerini gezdikten sonra Aksaray'a gitmek üzere Bor'dan ayrılmıştır.²⁰¹

Niğde Milletvekillerinden Halit Mengi 28 Haziran 1949 tarihinden Bor'dan Niğde'ye gelmiştir²⁰². Dönemin Başbakanı Şemsettin Günaltay 14 Eylül 1949 tarihinde Niğde'ye teşrif etmiştir. Başbakanı Vali, Milletvekilleri, Halk Partisi Başkanı Ulukışla istasyonunda karşılamışlardır. Başbakan Niğde'ye gelmeden, halk bütün isteklerini bir broşür haline getirmiş, Başbakan şehre geldiğinde bu broşürü ileterek Niğde'nin ihtiyaçları üzerinde isteklerini beyan etmişlerdir. Şemsettin Günaltay balkon konuşması yapmış, halkın birbirini severek, hakkı gözeterek saygı duyup, tarıma, hayvancılığa, meyveciliğe yatırım yapmaları ve bu yatırımların yapılması takdir de devletin de destek vereceğini dile getirmiştir. Balkon konuşması sonrası Bor'a geçmiş, ardından Niğde'ye gelmiştir. Niğde'de Hükümet Konağına gelmiş burada Nevşehir, Aksaray, Gülşehir, Çamardı, Bor'dan gelen heyetleri ile görüşmüştür. Belediye ve halkevini ziyaret ederek, Niğdelilerle şehre yapılması gereken konular hakkında uzun uzun konuşmuştur. Bu konulardan bazıları şunlardır; hastanenin umumi bütçeye alınması, bir lise açılması, Çamardı sularından enerji üretilmesi, yün işleyecek bir fabrika kurulmasıdır. Başbakanda bu istekleri hoş karşılayarak bilhassa meyvecilik ve hayvancılığın geliştirilmesi üstünde durulacağını ve bir lisenin en kısa zamanda açılacağını ifade etmiştir. Ayrıca konuşmasını yaparken ahlak, inanç birliğinin olması gerektiğini söylemiştir. Halk gücünü devletten, devletinde gücünü halktan alması gerektiğini söyleyerek sözlerini bitirmiştir. Halkevinde Demokrat Parti Başkanı ve ikinci başkanıyla görüşmüş, daha sonra ortaokul ziyaretinde bulunarak buradaki öğretmenlerle iletişime geçmiş ve istasyona giderek bir buçuk treniyle Kayseri'ye gitmiştir.²⁰³

Gümrük ve Tekel Bakanı Dr. Şerafettin Bürge Adana'dan 17 Eylül 1949 yılında Niğde'ye gelmiştir. Bakan Şerafettin Bürge'yi karşılamak üzere Vali İbrahim Tefvik Kutlar ve Niğde Milletvekilleri Ulukışla'ya gitmişlerdir. Kayseri, Çorum ve Niğde'nin tohumluk işlerini denetlemek ve kontrol etmek için Tarım Bakanlığı

²⁰¹ Niğde Gazetesi, nr: 1102, 8 Haziran 1949.

²⁰² Niğde Gazetesi, nr: 1108, 29 Haziran 1949.

²⁰³ Niğde Gazetesi, nr: 1128, 14 Eylül 1949.

Müfettişi olan Ragıp Adısanlı ve Beydere Teknik Bahçıvanlık Okulu Öğretmeni Ruhi Tunakan Kayseri'den Niğde'ye gelmişlerdir.²⁰⁴

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Bayındırlık Bakanlığı, Ankara Şoförler Cemiyetinin de görev yapan Merkez Seyr-ü Sefer Kontrol Ekibi yollardaki nakil vasıtaları kontrol ederek 14 Ocak 1950 tarihinde Niğde'ye gelmişlerdir. Bir gece Niğde'de konakladıktan sonra kontrollerine devam ederek Ulukışla'dan Adana istikametinde yollarına devam etmişlerdir.²⁰⁵

İçişleri Bakanlığı Müsteşar Muavini aynı zamanda Niğdeli olan Nafi Demirkaya ile CHP Müsteşarı ve Bitlis Milletvekili Muhtar Ertan ve Niğde Milletvekili Rıfat Gürsoy 28 Mart 1950 tarihinde Niğde'ye gelmişlerdir.²⁰⁶

İçişleri Bakanı Emin Erişirgil 31 Mart 1950 tarihinde ilk önce Gülşehir'e ardından Nevşehir'e giderek burada bir gün kalmış halkın istek ve taleplerini dinlemiştir. Daha sonra Aksaray'a giderek halkla yakın temaslarda bulunarak 4 Nisan tarihinde Niğde'ye teşrif etmişlerdir. İlk önce halkevinde partililerle görüşmüş, sonra Çocuk yuvasını ziyaret etmiştir. Akşam saat sekiz gibi Vali konağına giderek gecesini burada geçirmiş, diğer gün Çamardı ilçesini ziyarette bulunarak Ankara'ya geri dönmüştür.²⁰⁷

Eski Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sırer 12 Haziran 1950 tarihinde Kayseri'den Niğde'ye gelmiştir. Niğde merkezde bir gün kalarak buradan Bor'a geçmiştir.²⁰⁸

Niğde Milletvekillerinden Ferit Ecer 11 Temmuz 1950 tarihinde Toros Ekspresi ile²⁰⁹, 14 Temmuz tarihinde ise yine Niğde Milletvekillerinden olan Dr. Hüseyin Ülkü, Toros Ekspresi ile Niğde'ye gelmiştir.²¹⁰

Niğde Milletvekili olan Halil Nuri Yurdakul ve Bor Demokrat Parti İlçe İdare Kurulu Başkanı Tahsin Belenli 19 Temmuz 1950 yılında Niğde'ye gelmiştir.²¹¹

²⁰⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1129, 17 Eylül 1949.

²⁰⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1163, 18 Ocak 1950.

²⁰⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1183, 29 Mart 1950.

²⁰⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1185, 5 Nisan 1950.

²⁰⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1204, 14 Haziran 1950.

²⁰⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1212, 12 Temmuz 1950.

²¹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1213, 15 Temmuz 1950.

²¹¹ Niğde Gazetesi, nr: 1214, 19 Temmuz 1950.

Ankara Üniversitesi Milletler Hukuku Profesörü Dr. Hüseyin Avni Göktürk, memleketi olan Niğde'yi ziyaret için 21 Temmuz tarihinde şehre teşrif etmişlerdir.²¹²

Niğde Milletvekili olan Asım Doğanay 22 Ağustos 1950 tarihinde Toros Ekspresi ile Niğde'ye gelmiştir²¹³. Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri Gaziantep'in kurtuluşu için önce orayı ziyaret etmiş ardından Niğde'ye gelerek Milli Eğitim Müdür Vekili ve Lise Müdürü olan Naci Ecerden ile bir görüşme yaptıktan sonra Niğde'den ayrılmıştır.²¹⁴

Niğde içme suyu üzerinde inceleme yapmak ve suyun geçici olarak kabul edilmesini sağlamak için İller Bankasından bir Yüksek Mühendis, İl Su da çalışan Faruk Akyüz ve Bayındırlık Bakanlığında Bayındırlık Müdürü olarak görev yapan Şerafettin Peker 19 Eylül 1950 tarihinde Niğde'ye gelmiştir.²¹⁵

19 Mart 1951 tarihinde Çorum Milletvekillerinden Baha Koldaş ve Şevki Gürses Niğde'ye gelerek, tarihi yerleri ziyarette bulunmuşlardır. Demokrat Partinin 22 Mart 1951'de yapılacak toplantısı için Dr. Hüseyin Ülkü, Ferit Ecer ve Fahri Köşkeroğlu 19 Mart'ta Niğde'ye gelmişlerdir.²¹⁶

1951 yılında Hakkı Eroğlu kış aylarını Ankara'da geçirdikten sonra yazın Niğde'nin yeşilliğini görmek ve vakit geçirmek için şehre gelmiştir. Tarım Bakanlığında Jeoloji Uzamanı olan Rıza Çetik isimli kişi Niğde'de bulunan elmalar üzerinde araştırma yapmak üzere şehre gelmiştir.²¹⁷

Demokrat Parti İl Kongresine gözlemci sıfatıyla katılmak için Konya Milletvekili Himmet Ölçmen, Niğde Milletvekilleri Ferit Ecer, Halil Nuri Yurdakul, Asım Doğanay, Süreyya Dellaloğlu ve Hadi Bilge 26 Nisan 1951 tarihinde Niğde'ye teşrif etmişlerdir. Yine Demokrat Parti İl Kongresine katılmak üzere Milletvekili Fahri Köşkeroğlu şehre gelmiştir²¹⁸. 2 Mayıs 1951 tarihinde Nevşehir Kaymakamı Ahmet Topaloğlu ve Nevşehir'de Müfettişlik görevi yapan İhsan Kazandıoğlu Niğde'ye gelmiştir.²¹⁹

---

²¹² **Niğde Gazetesi**, nr: 1215, 22 Temmuz 1950.

²¹³ **Niğde Gazetesi**, nr: 1224, 23 Ağustos 1950.

²¹⁴ **Niğde Gazetesi**, nr: 1262, 3 Ocak 1951.

²¹⁵ **Niğde Gazetesi**, nr: 1232, 20 Eylül 1950.

²¹⁶ **Niğde Gazetesi**, nr: 1284, 21 Mart 1951.

²¹⁷ **Niğde Gazetesi**, nr: 1299, 14 Haziran 1951.

²¹⁸ **Niğde Gazetesi**, nr: 1292, 26 Nisan 1951.

²¹⁹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1293, 3 Mayıs 1951.

Dönemin Tarım Bakanı olan Nedim Ökmen İç Anadolu'da Kayseri Valisi, Kalem Mahsus Müdürü ve Tarım müfettişi ile birlikte inceleme gezisine çıkmıştır. Bakanın ilk önce Nevşehir'de geleceği duyulmuş yolda Vali Hasip Koylan, Belediye Başkanı Naim Erem ve Ziraat Veteriner Müdürleri tarafından karşılanmıştır. Tarım Bakanı Nedim Ökmen ilk önce Narköy şarap fabrikasına uğramış ardından Ziraai Donatım teşkilatını gezerek burada eksik ilaç ve malzemelerin tedarik edilmesi emrini vermiştir. Nevşehir'de bir gün kaldıktan sonra yola çıkmış Derinkuyu ve Gölcük kasabalarına uğrayarak buradaki halkın isteklerini dinleyerek sohbet etmiştir. Gölcük kasabasında bulunan sulu ve susuz yonca tohumunun takviye edilmesini emretmiştir. Daha sonra Niğde'ye gelmiş halkla sohbet ettikten sonra Naim Erem'in evine geçmiş, oradan fidanlığa giderek buradaki eksikliklerin tamamlanmasını istemiştir. Niğde'de elmacılığın artırılması gerektiğini söyleyerek ihtiyaç olan soğuk hava deposu ve ziraat sanatları tesisi kurulmasına dair söz vermiştir. Çevreyle ilgili gezisi bittikten sonra Gençlik Lokalin de halk ile istişare etmiş, halkın beklenti ve taleplerini dinlemiştir. Gençlik Lokalinde halk ile görüşmesi bittikten sonra Adana'ya doğru yola çıkmak üzere Niğde'den ayrılmıştır.²²⁰

Niğde Milletvekili olan Dr. Hüseyin Ülkü ve Ferit Ecer 18 Mart 1952 tarihinde Niğde'yi ziyarette bulunmuşlardır.²²¹

Niğde Milletvekili olan Fahri Köşkeroglu 30 Ağustos 1951 tarihinde Niğde Gençlik Lokalinde halk ile sohbet havasında bir konuşma yapmıştır. Konuşma müddetince halkın beklenti ve taleplerin dinlemiş, sorulan sorulara tek tek cevap vermiş, sorulara memnun edici cevaplar vererek konuşmasını bitirmiştir. Ardından Toros Ekspresi ile İskenderun'a doğru yola çıkmıştır.

Yüksek Mühendis olup aynı zamanda İller Bankası Müfettişliği görevini yürüten Niyazi Soyer, İller Bankası tarafından müteahhitlere ihalesi yapılan şehir suları üzerinde tetkik yapmak amacıyla Niğde'ye gelmiştir.²²²

Eski İlkokul Müdürü ve şu anda Lise Müdürlüğü yapan Yunus Kazım Köni, Gazi Lisesinde öğretmenlik yapan Salih Pala ile birlikte Niğde'ye eski tarihi

---

²²⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1297, 31 Mayıs 1951.

²²¹ Niğde Gazetesi, nr: 1338.

²²² Niğde Gazetesi, nr: 1310, 30 Ağustos 1951.

mekânları, elma bahçelerini görmek için gelmişlerdir. Eskiye uzanan dostlukları olan Naci Ecer'in evine misafir olduktan sonra Ankara'ya dönmüşlerdir.²²³

Niğde Milletvekili olan Dr. Hüseyin Ülkü 26 Haziran 1951 tarihinde Toros Ekspresi ile Niğde'ye gelmiştir.²²⁴ Niğdeli olup Ankara'da yaşayan Dr. Abdurrahman Kamar kış aylarını Ankara'da geçirdikten sonra yazın tatil yapmak için ailesi ile birlikte memleketi Niğde'ye gelmiştir. Halkı ücretsiz muayene eden Dr. Abdurrahman Kamar'ın şehre gelmesi sevinçle karşılanmıştır.²²⁵

Niğde'de bulunan tarihi eserleri, daire ve kurumları görmek için 4 Eylül 1951 tarihinde İvriz Köy Enstitüsü Ruhiyat ve Metot Öğretmeni Mehmet Ali Eren ve Yapıcılık Öğretmeni Ali Acar'ın önderliğinde 23 kişiden oluşan bir izci grubu Niğde'ye gelerek Lise Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper tarafından ağırlanmışlardır.²²⁶

General Dr. Behçet Ariel, memleketi olan Niğde'ye eşi ve çocukları ile birlikte gezmek amacıyla gelmiştir. Behçet Ariel istasyonda Belediye Başkanı Naim Erem, Demokrat Parti İl İdare Kurulu, Parti ve Belediye Üyeleri ve dostları tarafından karşılanmıştır. Niğde'de bir hafta kaldıktan sonra yeni atandığı Ordu Sıhhiye Reisliği görevi için Erzurum'a gitmiştir.

Birleşmiş Milletlerde düzenlenen İstanbul Kongresine katılan Doğu Bilimciler kongre bittikten sonra Anadolu'da bir inceleme gezisine çıkmışlardır. Toplamda 10 kişi olan bu Doğu Bilimciler 26 Eylül 1951 tarihinde Niğde'ye iştirak etmişlerdir. Beden Terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper tarafından müsteşirlere Niğde'nin tarihi yerleri, resmi kurumları, eğitim kurumları gezdirilmiştir. Bir akşam Niğde'de kaldıktan sonra Doğu Bilimciler şehirden ayrılmışlardır. Koç Ticaret Kurumunda Yüksek Mühendis olan Feyzi Cullaz, Niğde Belediyesinin teknik, makine ve elektrik işleri üzerinde tetkik yapmak amacıyla memleketi Niğde'ye gelmiştir.²²⁷

---

²²³ Niğde Gazetesi, nr: 1300, 21 Haziran 1951.

²²⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1301, 28 Haziran 1951.

²²⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1303, 12 Temmuz 1951.

²²⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1311, 6 Eylül 1951.

²²⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1312, 20 Eylül 1951.

Amerikan Elçiliği Basın Ataşesi Darrell Manning Price ve tercümanı 10 Ekim 1951 tarihinde, Haberler Merkezi Yazı İşleri Müdürü Doğan Poyray ile birlikte Niğde'ye gelerek kısa bir süre sonra Ankara'ya doğru yola çıkmışlardır.²²⁸

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Ekrem Hayri Üstündağ 1951 yılında sağlık kurumlarını incelemek için şehirleri tek tek gezmiştir. Bakan, Sağlık ve Sosyal Yardım Genel Müdürü Seyfettin Okan ile birlikte 6 Kasım 1951 tarihinde Niğde'ye gelmiştir. Bakan Ekrem Hayri Üstündağ, Niğde'de Vali Hasip Koylan, Belediye Başkanı Naim Erem, Jandarma Komutan Vekili Yarbay Kerim Bekbölet, Bor Belediye Başkanı Mehmet Bıyık ve İl Genel Meclis Üyesi Tahsin Bölenli tarafından karşılanmıştır. Ekrem Hayri Üstündağ, Niğde'ye geldiğinde ilk önce devlet hastanesini incelemeye gitmiştir. Hastane eksikliklerini, yarım kalan Veremle mücadele merkezini görmüş ve bir an önce bu eksikliklerin giderilmesine dair söz vermiştir. Daha sonra dinlenmesi için Vali Konağında ağırlanmıştır. Bakan istirahat ettikten sonra Bor'a geçmiş buradaki tetkiklerinin ardından şehirden ayrılmıştır.²²⁹

Niğde'nin mali durumunu incelemek ve denetlemek üzere 17 Nisan 1952 yılında tetkik heyeti şehre teşrif etmiştir. Bu heyet Vali Hasip Koylan, Belediye Başkanı Naim Erem ve Demokrat Parti Başkanı tarafından karşılanmıştır. Heyet öncelikle Aksaray'a uğrayıp ardından Niğde merkeze gelmiştir. Heyet Niğde'de buldukları süre zarfında toprak, maden, elektrik, su, mali ve sanayi gibi konular üzerinde incelemeler yapıp ihtiyaç olan destek ve yardımın alınması için gerekli mecralara başvuracaklarını ifade etmiştir²³⁰. Tetkik Heyeti 12 Nisan tarihinde Taha Toros'un başkanlığında halkevinde halk ile bir görüşme yapmış, Niğde ile ilgili olan hedeflerini, yapacakları düzenlemeleri anlatarak halkında düşünce ve taleplerini dinlemek istediğini ifade etmiştir. Söz alan kişilerden bazıları şunlardır: Yüksek Ziraat Mühendisi Mustafa Keçeci, Tatlıcı Mehmet Gözübüyüktok, Eski Gümüşlü Şaban Şentürk, Öğretmen Sami Öneşi, Öğretmen Esat Taşdemir, Rasih Beşeri, Cevat Akıska.²³¹

Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı Reşat Tardu 15 Nisan 1952 tarihinde, Teknik Öğretmen Şube Müdürü, Bakanlık Mimari İşler Bürosu Şefi, Öğretici Filmler Bürosu Şefi ve Film Mütahassısı ile birlikte Niğde'ye gelmiştir. Öncelikle Lise ardından

²²⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1315, 15 Ekim 1951.

²²⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1319, 8 Kasım 1951.

²³⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1342, 17 Nisan 1952.

²³¹ Niğde Gazetesi, nr: 1343, 24 Nisan 1952.

Erkek Sanat Enstitüsü, Akşam Kız Sanat Okulu, Kız Orta Sanat Okulu ve Bor Orta Okulunu gezerek buralardaki eksikleri belirleyip not almışlar ve bu okullarda denetleme yapmışlardır. İncelemeleri bittikten sonra iki adet sinema makinesi göndereceklerini ve Erkek Sanat Enstitüsünde halk için bir Akşam kursunun açılması gerektiğini ifade etmişlerdir.²³²

Niğde'nin sanayisinin gelişmemesi, tarıma elverişsizliği ve yatırım yapılmaması sebebiyle kötü durumda olan yolları şehirde nüfusun giderek düşmesine ve diğer şehirlere göç vermesine neden olmuştur. 35 bin olan Niğde nüfusu neredeyse 10 binlere kadar düşmüştür. Şehrin nüfusunda yaşanan bu düşüşü hükümet fark ederek on kişilik bir Kalkındırma Heyetini Niğde'ye göndermiştir.²³³

Bayındırlık Bakanı Kemal Zeytinoğlu, Milletvekili Necip Bilge ve Fahri Köşkeroğlu ile birlikte 7 Ağustos 1952 tarihinde Niğde Gençlik kulübüne gelerek halk ile müzakere yapmış, halkın arzu ve taleplerini dinlemiştir.²³⁴

7. DİĞER KÜLTÜREL FAALİYETLER

Niğde Öğretmenler Birliği okuma, dinlenme ve çeşitli aktiviteler yapmak amacıyla bir Lokal açmaya karar vermiş daha sonra eskiden Ziraat Bankası bulunan binayı kiralamışlar ve yeni eşyalar getirerek binayı temiz ve hoş bir yer haline getirmişlerdir.

Tarım Bakanlığı Niğde'de eskiden arıcılık işiyle uğraşıldığını görmüş, günden güne değer kazanan bal üretimini artırmak için bir hafta sürecek bir arıcılık kursu açmıştır. Kursta arıcılığın nasıl yapılması gerektiğine dair pratik bilgilerin öğretileceği belirtilmiştir. Kursa katılmak isteyen kişilerin ziraat müdürlüğüne başvuru yapmaları gerektiği haberine gazetede yer verilmiştir.²³⁵

Nevşehir'de yaşayan öğretmenler bir araya gelerek "Öğretmenler Birliği" adıyla bir dernek kurmuşlardır. Kurulun idare kuruluna Hamdi Yavuzlar, Ali Rıza

²³² Niğde Gazetesi, nr: 1342.

²³³ Niğde Gazetesi, nr: 1344, 1 Mayıs 1952.

²³⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1358, 7 Ağustos 1952.

²³⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1300.

Erdim, Faik Tuncay, Ali Bingöl, Hamit Özalp, Halil Özer, İrfan İlder seçilmiştir. Dernek başkanı Faik Tuncay, ikinci başkan ise Hamdi Yavuzlar olmuştur.²³⁶

8. NÜFUS SAYIMI

22 Ekim 1950 tarihinde Genel Nüfus sayımı yapılacağı ve Valiliğin nüfus sayımı için gerekli çalışmaları başlattığı haberine gazetede yer verilmiştir.²³⁷

Tablo 1: 1940-1945-1950 Nüfus Sayımına Göre Niğde Nüfusu²³⁸

KAZALA R	ŞEHİRDE			NAHİYE VE KÖYLERDE			TOPLAM			Yüzölçüm ü (km ²)	Nüfus Yoğunluğ u
	1940	1945	1950	1940	1945	1950	1940	1945	1950		
Niğde	13,83 5	11,85 5	12,42 3	58,562	62,063	56,363	72,397	73,918	68,786	3,824	18
Aksaray	9,144	9,558	10,93 6	78,513	85,244	99,013	87,657	94,802	109,94 9	5,816	19
Arapsun	1,658	1,763	2,083	13,487	16,782	17,927	15,145	18,545	20,010	1,235	16
Bor	10,59 8	10,66 5	11,39 4	23,225	25,174	29,447	33,823	35,839	40,841	1,315	31
Neveşehir	14,11 2	15,56 3	15,09 6	34,872	36,826	40,736	48,984	52,389	55,832	1,474	38
Ulukışla	2,999	4,266	3,664	14,438	16,825	17,239	17,437	21,091	20,903	1,593	13
Çamardı	-	-	2,495	-	-	12,245	-	-	14,740	-	-
Toplam	52,34 6	53,67 0	58,09 1	223,09 7	242,91 4	272,97 0	275,44 3	296,58 4	331,06 1	15,257	22

Kaynak: 22.10.1950 Genel Nüfus Sayımı, Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, Cilt 1, Yayın No: 316, Ankara 1950, s. 21.

Yukarıda verilen tablo incelendiğinde Niğde Vilayetinin 1950 yılında gerçekleştirilen nüfus sayımında elde edilen veriler doğrultusunda ilk dikkat çeken husus Niğde'ye bağlı Çamardı İlçesinin 1950 yılında ilçe statüsüne getirilmiş olmasıdır. Nitekim Çamardı ilçesi ile ilgili 1940 ve 1945 yıllarında herhangi bir nüfus istatistiği verilmemiştir. Tabloya göre 1950 yılında, Niğde Merkezinde toplam nüfusun 68.786 kişiden oluştuğu görülmüştür. Niğde'de yaşayan toplam nüfusun ise 12.423'ü şehirde ikamet ederken, 56.363'ü ise bucak ve köyler ikamet etmiştir. Bir başka ifadeyle Niğde'de toplam nüfusun %18'i şehirlerde yaşarken, %82'si kırsal kesimde ikamet etmiştir. Bu oranlar Niğde merkezinde şehirleşme oranının çok düşük olduğunu göstermiştir. Niğde'ye bağlı Aksaray ilçesinde toplam nüfus 109.949 olarak tespit edilmiştir. Aksaray'ın toplam nüfusunun bağlı bulunduğu Niğde ilinin yaklaşık iki katı

²³⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1303.

²³⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1229, 6 Eylül 1950.

²³⁸ 22.10.1950 Genel Nüfus Sayımı, Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, Cilt. 1, Yayın No: 316, Ankara 1950, s. 21.

olduğu görülmüştür. Aksaray'da toplam nüfusun 10.936'sı şehirde, 94.802'si ise kırsal kesimde ikamet etmiştir. Bu da Aksaray'da şehirde yaşayanların %9.9, bucak ve köylerde yaşayanların ise %89.1 olduğunu göstermiştir.

Niğde'nin bir diğer ilçesi olan Bor'da ise toplam nüfus 40.841 olarak belirlenmiştir. Bor'un şehir merkezinde 11.394 kişi ikamet ederken, bucak ve köylerinde ise toplam 29.447 kişinin ikamet ettiği tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle Bor'da şehirleşme oranı %27.8 iken, kırsal kesimde yaşayan nüfusun oranı %72.2 olarak belirlenmiştir. Nevşehir ilçesinin toplam nüfusu 1950 yılında 55.832 olarak tespit edilmiştir. Nevşehir Niğde'nin en kalabalık nüfusa sahip ikinci ilçesidir. Nevşehir'de merkezde yaşayanların toplam 15.096, kırsal kesimde yani bucak ve köylerde yaşayanların toplamı ise 40.736'dır. Bu da Nevşehir'de toplam nüfusun %27.8'inin şehirde geri kalan %72.2'ünün bucak ve köylerde ikamet ettiğini göstermektedir.

Ulukışla ilçesi 20,903 nüfusu içerisinde barındırmaktadır. Ulukışla'da toplam nüfusun %17.5'i şehirde ikamet ederken, %82.5'i kırsal kesimde hayatını sürdürmüştür. Ulukışla nüfus yoğunluğunun en düşük olduğu ilçe olarak göze çarpmaktadır. Arapsun ilçesinin toplam nüfusu 20,010 kişiden oluşmuştur. Arapsun halkının %10.4'ü şehirde yaşarken geriye kalan %89.6'sı kırsal kesimde hayatını sürdürmüştür. Niğde'nin en düşük nüfusa sahip ilçesi ise 14.740 nüfusu ile Çamardı olarak tespit edilmiştir. 1950 yılında ilçe statüsüne getirilen Çamardı nüfusunun %17.2'si şehirde ikamet ederken, %82.8'i bucak ve köylerde ikamet etmiştir.

III. BÖLÜM

EĞİTİM ve ÖĞRETİM HAYATI

1. EĞİTİM ÖĞRETİM FAALİYETLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Cumhuriyetin ilk kuruluş yıllarından itibaren eğitime verilen önem ve değer günden güne artmıştır. Eğitime önem verme yolunda ilk önce Laikleşme, Vatandaşlık duygusu, köylü halkı eğitime ve iş olanaklarını arttırmak planlanmıştır. Öncelikli olarak eğitimin, toplumun her kesiminde yaygınlaştırılması, eğitilmiş kişiler yetiştirilerek bu kişiler sayesinde ülkeyi üst düzey bir konuma çıkartmak, birlik içinde ilerleyerek ortak bir kültür oluşturmak hedeflenmiştir.²³⁹

Niğde’de eğitime önem verildiğini şehir merkezi, ilçe ve köylerde günden güne okul yapım inşaatının artmasından anlamaktayız. Çalışmanın incelendiği 1949-1952 yıllarında Niğde’de ilk lise, birçok ilkokul ve ortaokul inşaatı tamamlanarak eğitim hayatına geçmiştir.

Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından 1952 yılında Niğde’nin 24 köyünde okul yapım inşaatının başlatılması için gerekli çalışmaların olacağı haberine rastlanmıştır. Köylerde yapılacak olan bu okulların masrafı için Milli Eğitim Bakanlığında 440 bin lira ödenek talep edilmiştir. Ayrıca 1952 yılında Okul-Aile birliği yönetmeliğinin değiştiği, bu değişim çerçevesinde okul-aile birliğinin bu yıl yeni düzenlemeye göre hareket edeceği ve il, ilçe ve köylerde yoksul öğrencilere yardım amaçlı yardım komitesi kurulacağına haber verilmiştir.²⁴⁰

Niğde Öğretmenler Birliği üyeleri bir seri konferans tertip etmiş, konferansa memur, öğretmen ve halktan birçok izleyici katılmıştır. İlk olarak Lise müdürü Naci Ecer tarafından “Dünyadaki Mevcut Dinler” konulu konferans düzenlenmiştir.²⁴¹

²³⁹ Ceren DEMİRDELEN, **Haber Gazetesine Göre Afyonkarahisar’ın Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Durumu (1938-1948)**, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 2008, s. 211.

²⁴⁰ **Niğde Gazetesi**, nr: 1340, 3 Nisan 1952.

²⁴¹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1294, 10 Mayıs 1951.

1.1. Açılan Okullar ve Yapılan Binalar

Ulukışla'da 20 Nisan 1949 tarihinde bir ortaokul inşaatı yapımına başlanmıştır. Okulun temelleri Kaymakam Mustafa Oğuz, H.P, D.P, Millet Partisi, Milli Eğitim Mensupları, Memurlar ve kalabalık bir halk kitlesi ile birlikte atılmıştır. Ulukışla'nın Belediye Başkanı Fahri Çukurla ve Orman Müdürü Mehmet Şenay bu günün önemin anlatan bir konuşma yapmışlardır. Temel atılırken ilk kazmayı Kaymakam Mustafa Oğuz vurmuş, böylece okul yapım inşasının başlatıldığı halka gösterilmiştir.²⁴²

Gülşehir'de ortaokul yapımı inşaatı hazırlıkları 1947 yılında başlamış, 1948 yılına gelindiğinde okulların temelleri atılmış ancak tamamlanamamıştır. 1949 yılında Vali Yahya Eryetkin, Bayındırlık ve Tarım Müdürlükleri, Adliye Erkanları, İl Jandarma Komutanları ile birlikte 17 Nisanda Gülşehir ilçesine gelmişler ve okulun temellerini atmışlardır. Belediye Başkanı ve ilkokullar denetmeni günün anlamını ifade eden bir konuşma yapmıştır.²⁴³

Niğde ilinde 1949 yılında köy okulları yapma projesi tasarlanmış ve hızlı bir şekilde hazırlıkları başlamıştır. İlk önce şehrin en büyük köyü ve 1500'den fazla nüfusu olan Misli köyü okulunun yapımına başlanmıştır. Köy halkını okulun açılması konusunda bilgilendirmek üzere ilkokul denetmeni Mehmet Gökdemir görevlendirilmiştir. Mehmet Gökdemir halka, okulun açılmasının çok büyük yararları olacağından ve okulun açılmasına dair kanunlardan bahsetmiştir.²⁴⁴

Niğde ilinde halk bu güne kadar bir lise açılmamasından dolayı çok muzdarip olmuştur. Ancak Şemsettin Günaltay'ın Niğde'ye teşrif etmesiyle halka bir lisenin açılması hususunda söz vermiş, bunun üzerine beş tane bulunan ortaokuldan bir tanesinin 1949-1950 Öğretim yılı itibariyle lise eğitim kurumuna dönüştürülmesi kararı alınmıştır. Lisenin açılması Niğde halkında çok büyük bir sevinç yaratmış, halkevinde toplanarak, halkevi bandosunun eşliğinde kutlamalar yapılmıştır²⁴⁵. Lisenin açılış töreni 26 Eylül tarihinde okulun bahçesinde erkek, kadın, çocuk bütün halkın katılımıyla yapılmıştır.

²⁴² Niğde Gazetesi, nr: 1088, 20 Nisan 1949.

²⁴³ Niğde Gazetesi, nr: 1089, 23 Nisan 1949.

²⁴⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1100, 1 Haziran 1949.

²⁴⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1129.

Lisenin açılış töreni konuşmasını Vali İbrahim Tevfik Kutlar yapmış, ardından halkevi bandosuyla birlikte İstiklal Marşı seslendirilmiştir. Lisenin Müdürü olan Naci Ecer'de günün önemini ifade eden bir konuşma yapmıştır.²⁴⁶

Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri, Niğde'de bulunan Akşam Kız Sanat okulunun şehre ve öğrencilere yetersiz kaldığını düşünerek Valiliğe bir emir göndermiş ve Niğde'de bir Orta Kız Sanat Okulunun açılması emrini vermiştir. Akşam Kız Sanat Okulu da yeni açılan Orta Kız Sanat okuluna bağlanmıştır. Okulun açılması ile öğrenci kayıtları hemen başlamıştır²⁴⁷. İlk önce 12-17 yaş aralığında, ilkokuldan mezun olan kızlar için bir sınıf açılmıştır. Orta Kız Sanat Okulu'nun eğitim süresi üç yıl olarak belirlenmiştir. Okul derslerinin haricinde dikiş, nakış, moda, kültür üzerine derslerinde olacağı belirtilmiştir.²⁴⁸

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Niğde'nin Aksaray ilçesine bağlı Harbendeli köyünde, Çamardı'nın Üskül-Yeniköy ve Kara Melendiz köylerinde birer okul yaptırılmasına karar verilmiştir. Üskül-Yeniköy ve Kara Melendiz köy okulunun inşasının ihalesi İl Daimi Komisyonunca belirlenmiştir. Harbendeli köyünde yapılacak okulun ihalesi ise henüz belirlenemediği için okul inşaatının başlaması ileri ki bir zamana ertelenmiştir.²⁴⁹

1.2. Sergi, Defile ve Gösteriler

Çalışmanın incelendiği yıllarda Akşam Kız Sanat Okulunun öğretim yılının her bittiği dönemde bir defile yaptığı görülmüştür. 1948-1949 yılı öğretim yılı içinde öğrencilerin kendi el emekleriyle yaptıkları bütün ürünleri sergilemek üzere 16 Nisan'da halkevi salonunda bayanlara yönelik bir defile düzenlemişlerdir. Katılan misafirler içinde Vali Yahya Eryetkin'in eşi de bulunmuştur. Öğrenciler bir yıl içinde hazırladıkları kıyafetleri halkevi bandosunun eşliğinde bir geçit töreni halinde sunmuşlardır.²⁵⁰

²⁴⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1132, 28 Eylül 1949, bkz. Ek:11.

²⁴⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1234, 27 Eylül 1950.

²⁴⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1235, 30 Eylül 1950.

²⁴⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1306, 2 Ağustos 1951.

²⁵⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1088, 20 Nisan 1949.

Şehirde bulunan ortaokulların öğretim yıllarının bittiği dönem sonlarında resim sergisi yaptıklarına rastlanmıştır. 14 Haziran 1949 tarihinde ortaokullar halkevi salonunda bir sergi tertip etmişlerdir. Vali Yahya Eryetkin de sergiye katılmış ve beğenilerini dile getirmiştir.²⁵¹

Akşam Kız Sanat Okulu 28 Mayıs 1950 tarihinde, bir yıllık hazırladıkları ürünleri Halkevinde bir defileyle sergilemişlerdir²⁵². Defileye yaklaşık 600 bayan seyirci katılmış, 11 bluz, 11 basma elbise, 1 manto, 6 tayyör, 30 tane elbise, 5 sabahlık, 10 gecelik, 3 lejöz, tuvalet, gelinlikler, şapkalar ve el yapımı çiçekler sergilenmiştir.²⁵³

Niğde Lisesi öğrencileri okulun salonunda (Vali İbrahim Tefik Kutlar ve Vali Muavini Cahit Betilinde katıldığı) jimnastik ve müzik gösterisi yapmışlar; keman ve mandolin çalmışlar, erkek öğrenciler zeybek, kız öğrenciler ise bilezik oyunu icra etmişlerdir²⁵⁴. Öğrencilerin hazırlamış oldukları bu gösteriler başta Vali İbrahim Tefik Kutlar olmak üzere diğer izleyiciler tarafından da merak ve ilgiyle izlenmiştir.

Niğde Lisesi öğrencileri, her öğretim yılının sonunda bir yıl boyunca resim ve el işi dersinde yaptıkları eserlerini bir sergi yaparak sunmuşlardır. 1950 yılında yapılan sergi Vali İbrahim Tefik Kutlar tarafından törenle, büyük övgülü sözlerle açılmıştır.²⁵⁵

Akşam Kız Sanat Okulu 1949-1950 yılı içinde yaptıkları çalışmalarını halkevi salonunda 15 Haziranda bir sergi açarak sunmuşlardır²⁵⁶. Sergide dikiş, nakış, biçki, çiçekçilik, kabartma üzerine yapılan eserler sergilenmiştir.²⁵⁷

İnönü İlkokulu son sınıf öğrencileri aile bilgisi uygulaması olarak bir çay tertip etmişlerdir. Düzenlenen çaya Milli Eğitim Müdürü ve Ortaokul Müdürleri katılmıştır. Bir nevi toplantı olarak düzenlen bu etkinlikte Milli Eğitim Müfettişi Osman Bener bir konuşma yaparak, eğitim- öğretim temel ve esasları üzerinde durmuş, öğrencilerin Türk toplum ve aile yapısına uygun bir şekilde yetiştirilmesi için

²⁵¹ Niğde Gazetesi, nr: 1104, 15 Haziran 1949.

²⁵² Niğde Gazetesi, nr: 1199, 27 Mayıs 1950.

²⁵³ Niğde Gazetesi, nr: 1200, 31 Mayıs 1950.

²⁵⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1201, 3 Haziran 1950.

²⁵⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1204, 14 Haziran 1950.

²⁵⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1205, 17 Haziran 1950.

²⁵⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1209, 1 Temmuz 1950.

öğretmenlerin üzerine düşen görevleri düzgün bir şekilde yerine getirmeleri gerektiğini ifade etmiştir.²⁵⁸

Öğretmenler Birliği Kongresinin 15 Temmuz 1949 tarihinde saat üçte halkevi salonunda yapılacağı haberine rastlanmıştır²⁵⁹. Toplantıda kongre başkanlığına ortaokul müdürü Naci Ecer, kâtipliklere Gafur Birdal ve Fikret Tayanç getirilmiştir. Bir seçim yapılarak yeni idare kurulu belirlenmiştir. Sırrı Akatay, Zadi Öncel, Celal Özençay, Celal Demiray, Hüseyin Yetik, Reşat Özay, Gafur Birdal, Hüseyin İnal, Recai Varol yeni idare kurulu üyeleri olarak belirlenmişlerdir. Başkanlığa Sırrı Akatay, Asbaşkanlığa Celal Demiray, Sekreterliğe Celal Özençay, Muhasipliğe Zadi Öncel getirilmiştir. Birlik Haysiyet Kuruluna Naci Ecer ve Naci Erdem, Denetmenliklere Mevlüt Duru, Talat Karacasu ve Fuat Soylu seçilmiş ve toplantı bitirilmiştir.²⁶⁰

8 Nisan 1950 yılında halkevi konferans salonunda saat beşte Milli Eğitim Müdürü Osman Pazarlı başkanlığında Lise Öğretmenleri, Erkek Sanat Enstitüsü, Kız Sanat Enstitüsü, bütün İlkokul öğretmenleri olmak üzere bir tanışma çayı tertip edilmiştir. Çayda eğitim-öğretim yılının müfredatı, öğretim planları, yapılacak konferanslar hakkında konuşulmuştur.²⁶¹

Niğde Lisesi öğrencileri tarafından bir şiir müsabakası düzenlenmiş ve dereceye giren öğrencilere ödüller dağıtılmıştır. Öğretmenler tarafından oluşturulan jüri, 1. Olan Sevinç Mutluya 2. Olan Güçhan İkinci ve 3. Olan Muhsin Cellek'e birer kitap hediye edilmiştir.²⁶²

Singer kumpanyası tarafından 1952 yılında Halkevinde bir nakış-dikiş sergisi açılmıştır. Serginin açılışı Vali Hasip Koylan tarafından yapılmış, şehirde bulunan tetkik heyeti, memurlar, Belediye Başkanı Naim Erem ve diğer ziyaretçiler' de sergiyi gezme tevazusunda bulunmuşlardır.²⁶³

Niğde Lisesi öğrencileri 1951 yılında, resim öğretmenleri Seher Özkorkut ve Rasim Aytaç'ın önderliğinde bir resim sergisi açmışlardır. Sergi Vali Hasip Koylan tarafından açılmış ve sergiyi izlemeye veliler, şehir halkı da gelmiştir. Hasip Koylan

---

²⁵⁸ **Niğde Gazetesi**, nr: 1099, 28 Mayıs 1949.

²⁵⁹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1111, 9 Temmuz 1949.

²⁶⁰ **Niğde Gazetesi**, nr: 1113, 16 Temmuz 1949.

²⁶¹ **Niğde Gazetesi**, nr: 1186, 8 Nisan 1950.

²⁶² **Niğde Gazetesi**, nr: 1265, 13 Ocak 1951.

²⁶³ **Niğde Gazetesi**, nr: 1342, 17 Nisan 1952.

öğrencilerin yaptığı cilt işleri ve kâğıt işleri üzerinde dikkatle durmuş ve tek tek sergide bulunan eserleri inceleyerek beğenilerini öğrencilere iletmiştir.

Niğde'de bulunan Orta Kız Sanat Okulu 14 Haziran 1951 yılında yıllık çalışmalarını sergilemek için okul binasında bir sergi açmışlardır.²⁶⁴

---

²⁶⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1299, 14 Haziran 1951.

IV. BÖLÜM

EKONOMİK HAYAT

1. EKONOMİK DURUMA GENEL BİR BAKIŞ

1.1. Ekonomik Hayatın Şehre Yansıması

Niğde ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayanmaktadır. Şehirde en çok elma, kavak yetiştiriciliği yapılmaktadır. Elma bahçeleri halkın geçimini kazandığı önemli tarım alanlarından birisidir. İncelediğimiz 1949 ile 1952 yılları arasında Valilik, Belediye ve Partilerde tarım konusunda üstüne düşen vazifelerini yerine getirerek halka destek olmaya çalışmışlardır. Tarım Bakanlığının teşvikiyle Niğde’de meyvecilik ve bağcılığın gelişmesi amacıyla Fidanlık Müdürlüğü tarafından kurslar açılmıştır. Bunlar Merkez fidanlığı kursu, Bahçeli kursu, Güllüce kursu, Kıçağaç kursu olmak üzere dört ayrı yerde açılmıştır. Ayrıca halkevi tarafından da meyveciliğin artması için konferanslar verilmiştir. Halkevi tarafından planlanan bu konferanslar Fidanlık müdürlüğünde çalışan kişiler tarafından yürütülmüştür. Konferans, meyve ağaçlarına şekil verilmesi ve budanması üzerine olmuştur.²⁶⁵

1949 yılı kış ayında soğuk geçen havalar nedeniyle don yaşanmış ve elma bahçeleri zarar görmüştür. Zarardan dolayı zor duruma düşen halk, Ziraat Bankasına olan borcunu ödeyemeyerek Banka Genel Müdürlüğüne ve CHP partisine başvurmuşlardır.²⁶⁶

Niğde meralarının hayvan yetiştirmeye çok müsait olmasına rağmen çiftçiler, çiftçilikte önemli bir yeri olan öküzü dışarı illerden gelen süreççilerden temin etmek mecburiyetinde kalmışlardır. Fakat güney ve doğu illerden getirilen bu hayvanlar Niğde meralarında yaşam şekli bulamamakta ve kısa zaman içinde kuvvetten düşmektedirler. Dolayısıyla Niğde halkı ihtiyacı olan bu hayvanları süreççilerden aldıkları için, harmandan kazandıkları para bu şekilde ellerinden çıkmakta ve kar

²⁶⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1087, 16 Nisan 1949.

²⁶⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1066, 2 Şubat 1949.

edememektedirler²⁶⁷. Bu vesileyle Vali Yahya Eryetkin'in teşvikiyle "Niğde Merkez İlçesi Hayvanları İyileştirme ve Üretme Birliği" kurulmuştur. Bu kurumun kurulmasındaki temel amaç Niğde'deki tek ve çift tırnaklı hayvanların damızlıklarının temini, bakımı, tedavi edilmeleri, yarışların yapılması, iyi hayvan bakan kişilere avantajlar sağlanması olmuştur. Bu kurumun sermayesi ise köy bütçesine ayrılan paradan sağlanmıştır. Ayrıca köy muhtarlarından oluşan beş kişilik bir umumi heyeti ve sekiz kişiden oluşan murakabe heyeti vardır²⁶⁸. Her ilçede, bucakta ve köylerde bir boğa bakım durağı kurulması, bu şekilde meraları uygun olan yerlerde boğa yetiştirilmesi planlanmıştır²⁶⁹. Niğde'de sığır yetiştiriciliğinin yalnızca iyi damızlıkların kurulmasıyla olabileceğini bu yüzden damızlıkların artırılması gerektiği düşünülmüştür²⁷⁰. Çok verimli hayvanların sadece iyi bakımlı ahırların varlığıyla ve iyi beslenmesiyle olacağını, sütlerin ve etlerin bu vasıta ile artacağı yazılmıştır.²⁷¹

Niğde'de gerek halk gerekse başa geçen yöneticiler tarımın yanı sıra hayvancılığında gelişmesi gerektiğini düşünmüşler, bu hususta gerekli çabalar göstermişlerdir. Yukarıda anlatılan sığır, boğa yetiştiriciliğinin artırılması, ağırkların ve damızlıkların şartlarının iyileştirilmesi hayvancılığın geliştirilmesi konusunda yapılan aşamalardan bazılarıdır.

Niğde halkı şehri gezmeğe gelen Bakan Emin Erişilgil'e, Kır üstü mevkiinin parselleştirilmesi ve bölünerek halka satılması için talepte bulunmuşlardır. Emin Erişilgil halkın bu isteğini çok yerinde bularak bu bölgelerin incelenmesi için ilgili makamlara emir vermiştir. Daha sonra parselleştirilmesi istenen bu bölgenin bahar aylarında hazırlanarak belediye tarafından satılığa çıkarılmasına karar verilmiştir.²⁷²

Nüfusun büyük bir kesimi elma yetiştiriciliği yaptığı için, elma bahçelerinden alınan verimin daha fazla olması gerektiği düşünülerek gerekli tedbirlerin alınması hakkında Yüksek Ziraat Mühendisi M. Cemal Keçecioglu tarafından bir makale yazılmıştır. Alınması gereken tedbirler şunlardır; sulama için ikinci bir barajın inşaatı; elmacılığın daha iyi şartlar altında yapılmasını sağlayacak ve denetleyecek bir elma

²⁶⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1058, 5 Ocak 1949.

²⁶⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1060, 12 Ocak 1949.

²⁶⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1061, 15 Ocak 1949.

²⁷⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1062, 19 Ocak 1949.

²⁷¹ Niğde Gazetesi, nr: 1063, 22 Ocak 1949.

²⁷² Niğde Gazetesi, nr: 1065, 29 Ocak 1949.

tesis kooperatifi kurulması, elde kalan elmalar için konserve imalathaneleri yapılması, elmaların satım aşamasında paketlenmesi düzenlenmeli, kooperatif vasıtasıyla kredi verilmesi, gerekli olan gübre için önlemler alınması, elmacılığın yanında başka tarım ürünleri tercih edilmesi durumunda toprağın verimi ve önemi arttırılmalıdır. Elmacılık yetiştirilmesinde bütün halk birlikte hareket etmeli ve Ziraat Mühendisi olan bir kişi çalıştırılmalıdır.²⁷³

Şehrin kurak olması sebebiyle tohumluklar dışarıdan temin edildiği için 1949 yılında Kayseri'den kilosu 135 kuruş olan yonca tohumu getirilmiştir²⁷⁴. Ziraat Müdürlüğü tarafından Kanada kavağı getirilerek, ihtiyacı olan kişilere dağıtılmıştır. 1949 yılının soğuk geçen kışından sonra, Nisan ayında havaların düzelmesiyle Adana'dan bakla, badem çağlası, soğan, sarımsak vb. ürünler temin edilmeye çalışılmıştır.²⁷⁵

Vali İbrahim Tevfik Kutların önderliğinde Niğde'de köylülerin katılımıyla 6 Mart 1950 tarihinde Halkevinde bir Ziraat Kongresi yapılmıştır. Kongrede *ileri çiftçilik, hayvan neslinin ıslahı, ağılların düzenlenmesi, hayvan yemi ziraatı, köylerin ağaçlandırılması, ormanların korunması, meraların sürülmemesi gibi kararlar alınmıştır.*²⁷⁶

İstanbul'da Limited şirketi tarafından hazırlatılan Zirai Faaliyet ve Mücadele Usullerini gösteren filmler, Niğde'de tarım yapan kişilerin bilinçlendirilmesi amacıyla Niğde halkevi salonunda ve Bor'da 26-27-28 Şubat 1949 tarihleri arasında gösterime girmiştir.²⁷⁷

Niğde'de en çok yetiştirilen tarım ürünü elmadır. Ancak geçimini yalnızca elma yetiştiriciliğinden kazanan halk daha elmaları ağaçtayken ürünlerini elden çıkartmak zorunda kalmıştır. Bu durumun ortaya çıkardığı olumsuzlukları ortadan kaldırmak için bir elmacılık kooperatifi kurulmak istenmiştir. Kooperatifin düzenleyeceği ve yapacağı işler şu maddeler halinde gazete yayınlanmıştır;

1- Elmaları iyi koruyan malzemeler satın alınarak, elmaların iyi bir şekilde muhafaza edilmesini sağlamak.

²⁷³ Niğde Gazetesi, nr: 1068, 9 Şubat 1949.

²⁷⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1082, 30 Mart 1949.

²⁷⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1085.

²⁷⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1177, 8 Mart 1950.

²⁷⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1075, 5 Mart 1949.

- 2- Düzgün ve iyi fiyatlı olan ambalajlar satın alarak, elma ambalaj sandığı yapmak.
- 3- Yurt içi ve yurt dışında elma satış yerlerini belirleyerek sevkiyatı kolaylaştırmak.
- 4- Elmanın satışı bittikten sonra kooperatife üye olan herkese elmaların para olarak değerini açıklayıp, kooperatife üye olan kişilerin kazançlarının ne kadar olduğunu göstermek.
- 5- Elma yetiştiricisine ürünü daha ağaçta iken ona bir miktar kredi açmak.

Kooperatifin düzgün işlemesi halinde ileriki yıllarda hedefleri ise şu şekilde ifade edilmiştir;

- 1- Bir ziraat eczanesinin açılmasını sağlamak.
- 2- Kötü durumda olan elmaların konservecilik vs. gibi yatırımlarla değerini kaybetmesini engellemek.
- 3- Fidan yetiştirilmesini sağlamak.
- 4- Elma yetiştiricilerine bahçe kurmaları için destek vermek.²⁷⁸

1952 senesinde Niğde’de bağ ve bağcılık yapan halkın ilkbaharda yaşanan don olaylarına karşı alması gereken önlemler gazetede maddeler halinde yer almıştır. Bu önlemler şunlardır;

- 1- Bağ ve Bahçelerin içinde bir çukur açılacak ve çukurun içine yaprak, saman gibi duman yapacak maddeler konulacak.
- 2- Bu çukurlardan hariç yine duman yapacak maddeler koyulup başka çukurlar açılacak.
- 3- Budama işlemi zamanda yapılacak.
- 4- Ağaçlar budandıktan kısa zaman sonra, don olacağı haberi muhtarlar tarafından bağ ve bahçe sahiplerine haber edilecek ve böylece bahçe ve bağlarda açılan çukurlar yakılacaktır.²⁷⁹

Ziraatı kalkındırma faaliyetleri kapsamında 1952 yılında Birinci Adnan Menderes Hükümeti köylüleri kalkındırmak ve refaha kavuşturmak için “meyvecilik”

²⁷⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1329, 13 Ocak 1952.

²⁷⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1341, 10 Nisan 1952.

konusunu da dikkate almıştır. Bu kapsamda Türkiye'nin 150 köyünde, 100 dekar bağ ve 50 dekar numunelik meyve bahçesi kurulmasını kararlaştırmıştır. Kurulacak bu meyve bahçeleri, köy orta malı arazilerinde veya köyünde liderlik yapabilecek aydın çiftçilerin arazilerinde tesis edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu tesislerin meyvecilik faaliyetlerinin olmadığı köylerde vücuda getirilerek, hububat ve bakliyat tarımı ile uğraşan çiftçilere ek bir gelir kaynağı yaratması amaçlanmıştır. Bu meyve bahçelerinden Niğde'nin 7 köyünde kurulması için Tarım Bakanlığı'na gerekli ödenek ve emir gönderilmiştir. Bu kapsamda Niğde'nin merkezine bağlı Uluğağaç Köyü'nde 12 dekarlık, Çavdarlıda 4 dekarlık ve Kula'da 25 dekarlık alan belirlenmiş ve buralara numune meyve bahçelerinin yapılması için gerekli çalışmalar yapılmıştır.²⁸⁰

2. TARIM

Çalışmanın incelendiği 1949 ile 1952 yılları arasında Niğde'de tarım genelde ilkel yöntemler ile yapılmıştır. Bu yüzden tarlaların sürülmesinde öküz ve sığırın çok önemli bir değeri olmuştur. Ancak tarlaların ekilip biçilmesinde traktör ve ziraat makineleri de yerini almıştır. Niğde şehrinde kurak bir iklimin hâkim olması ve sulama kaynaklarının eksik olması nedeniyle de tarım ürünlerinden alınan verim düşük olmuştur.

1949 yılında meyve ağaçlarına ve meyvelere zarar veren haşerelere gerekli ilaçların atılması ve kontrol edilmesi için Ankara'dan Ziraai Mücadele Mütahassıslarının geleceğine haber verilmiştir²⁸¹. 1950 yılının Mart ayında 250 ton tohumluk buğdayın halka dağıtılmaya başlandığı haberine rastlanmıştır.²⁸²

Ziraat Kongresi 6 Mart 1950 tarihinde kurumun Kayseri Müdürüyle birlikte Aksaray ve Nevşehir köylerini gezerek köylünün elinde bulunan traktör ve ziraat makinelerinin tamirini yaparak kontrolde bulunmuşlardır.²⁸³

Elma bahçelerinde uzun yıllardır devam eden haşereler üzerinde inceleme yapmak üzere İzmir Mücadele İstasyonu Müdürü Entomoloji Mütahassısı Müdürü

²⁸⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1375, 4 Aralık 1952.

²⁸¹ Niğde Gazetesi, nr: 1101, 4 Haziran 1949.

²⁸² Niğde Gazetesi, nr: 1179, 15 Mart 1950.

²⁸³ Niğde Gazetesi, nr: 1179, 15 Mart 1950.

Nihat İriboz Niğde'ye gelmiştir. Elma bahçeleri ve elmalar üzerinde incelemeler yaparak, bulduğu bulguların incelenmesi için bunları İzmir'e götürmüştür.²⁸⁴

Türkiye'de kâğıt yapımı için yoğun bir şekilde yetiştirilen kanadı kavağının Niğde'de de uygun yetiştirme şartı bulmasından dolayı Ziraat Müdürlüğü tarafından planlama yapılarak ilgililere gazete aracılığıyla haber verilmiştir.²⁸⁵

1951 yılında elmalar iç kurdu hastalığına yakalanmış ve birçok elmanın yok olmasına sebebiyet vermiştir. Ancak zirai mücadele tarafından hemen önlem alınmış ve iç kurdu hastalığının yaygınlaşmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.²⁸⁶

Tarım ürünlerinde yaşanan elma iç kurdu, külleme, göz kurdu, örümcek gibi hastalıkların yaygınlaşmasının önüne geçilmesi için başlatılan zirai mücadele iyi bir sonuç vermiştir. Elmalarda yaşanan iç kurdunun % 5 oranına kadar düştüğü haberine gazetede yer verilmiştir. Ayrıca bu şekilde devam eden mücadele sonucunda yakın bir zamanda yetiştirilen ürünlerde tamamen hastalığın ortadan kalkacağı ifade edilmiştir.²⁸⁷

Kavun yetiştiricileri 1951 yılında kavunlara musallat olan sineklerden çok muzdarip olmuştu. Haşereler neredeyse ekilmiş bulunan bütün kavunların yok olmasına sebep olmuştu. Şehirde haşereler yüzünden kavunculuğun geri planda kaldığını düşünen zirai mücadele ekibi zirai donatım şubesine ilaç getirtmiştir. Kavun yetiştiricilerine haşereler ile ilgili ilaç geldiği haberi gazetede yer almıştır.²⁸⁸

1951 yılında ekilecek ürünlerin kurt, sürme, kör gibi hastalıklara yakalanmaması için zirai mücadele ekibi devreye girmiştir. Zirai mücadele ekibi ürünlerin verimliliğinin fazla olması için ilaçlama yapılması gerektiğini ve sağlıklı gübre kullanılması gerektiğini söylemiştir.²⁸⁹

Tarım Bakanlığı 1951 yılında bazı illerde kimyevi gübre kullanımı çalışmaları başlatmış ve iyi sonuçlar alındığını görmüştür. Bu çalışmalarda İç Anadolu şehirlerinde süper fosfat gübresinin tahıl üzerinde çok yararlı olduğunu ve üreticiye yüksek oranda para olarak getirisi olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca kimyevi gübre

---

²⁸⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1139, 26 Ekim 1949.

²⁸⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1062, 19 Ocak 1949.

²⁸⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1299, 14 Haziran 1951.

²⁸⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1306, 2 Ağustos 1951.

²⁸⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1308, 16 Ağustos 1951.

²⁸⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1313, 27 Eylül 1951.

kullanımı zamanında ekilmeyen ürünlerin zarar görmesini de engellediği belirtilmiştir. Kimyevi gübre kullanımında bu faydaların görülmesi neticesinde Niğde’de de süper fosfat gübresinin kullanımını öğretmek ve alıştırmak için kimyevi gübre denemelerinin yapılacağı belirtilmiştir. Tarım Bakanlığına bağlı Ziraai Donatım Kurumundan 15 ton süper fosfat talep edilmiştir. Bu kimyevi gübre Niğde merkez ve ilçelerine gönderilmek üzere şu şekilde belirlenmiştir;

Merkez 1200 kg

Aksaray 3200 kg

Bor 2900 kg

Çamardı 2250 kg

Gülşehir 1800 kg

Nevşehir 1650 kg

Ulukışla 2000 kilogram’dır. Bu gübreler ilçeler tarafından kendisine bağlı köylere ulaştırılmıştır. Gübreler köylerde üç farklı çiftçi tarafından yapılmış, beş dönüme yetecek kadar her birisine 150 kilo süper fosfat verilmiştir. Gübreleme Niğde Ziraat Teşkilatı tarafından yapılmıştır. Kullanılan bu gübreler aracılığıyla verimi düşük olan hububat alanlarının artması ve üreticiye iyi bir oranda kar sağlaması amaçlanmıştır.²⁹⁰

2.1. Yetiştirilen Tarım Ürünleri

Niğde’de 1949-1952 yılları arasında tarım ürünü olarak en çok elma, kavak ve kayısı, sebze olarak domatesinde yetiştirildiği gazete haberlerinde ifade edilmiştir.

Meyvecilikten alınan verim 1949 yılında iyi olmakla birlikte aynı zamanda Çukurova’ya da ihraç edilmiştir. Adi zerdali ve erikler 7,5-10 kuruştan satılmıştır²⁹¹. İhracatı yapılan ürünlerin yanı sıra başka şehirlerden de ürünler alınmıştır. Şehrin 1949 yılı Ağustos ayı ihtiyacı için 600 ton buğday İskenderun Toprak Mahsulleri

²⁹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1365, 25 Eylül 1952.

²⁹¹ Niğde Gazetesi, nr: 1121, 20 Ağustos 1949.

Ofisi Ambarından getirtilmiştir²⁹². 1951 yılında domatesten alınan verimin çok fazla olduğu hatta böylelikle Adana'ya ihraç edildiği haberine bile rastlanmıştır.²⁹³

2.2. Çeşitli Tarım Kuruluşları

Karpokapsa mücadelesi için Niğde'de haşere biyolojisine uygun bir istasyon kurulacağı haberine yer verilmiştir.²⁹⁴

3. HAYVANCILIK

Türkiye'de gerek savaşlarda gerek tarımda atın çok önemli bir yer kapladığı bilinmektedir. Fakat uzun süren savaşlar nedeniyle atın fiziksel görünümü değişmiş ve işlevi azalmaya başlamıştır. Hükümet bu durumu fark etmiş yarış ve sergilerle at yetiştiriciliğine karşı halkı teşvik etmeye çalışmış aynı zamanda at neslinin iyileştirilmesi için gerekli önlemler almıştır. Hükümet hayvan depolarında damızlık aygır ve kısrakların yetiştirilmesi için uğraşmış ancak kurulan damızlıkların yanı sıra atlara iyi bakılması ve iyi beslenmeleri gerektiğini de vurgulamıştır.

Vali İbrahim Tevfik Kutlar, Niğde'ye İl Özel İdare tarafından ayrılan bir bütçeyle Çifteler aygır deposundan 12 aygır getirtmiştir²⁹⁵. Hayvanlardan sağlanan et ve sütün veriminin artırılması için halk büyük çaba sarf etmiştir. İstanbul Ticaret Ofisinin İstanbul ve İskenderun'da 72 ton fındık küspesinin bulunduğu, bu fındık küspelerinin de hayvanların et ve sütünden alınan verimi çok fazla attırdığı sebebiyle halkın bu küspeleri bir an önce almak için yola çıkması gerektiği haberine gazetede yer verilmiştir.²⁹⁶

Aksaray'da düzenli olarak her yıl Haziran ayının ilk gününden ayın sonuna kadar açılan hayvan panayırının kurulma hazırlıklarının başladığı belirtildiği gibi bu panayır Aksaray'ın en ücra köylerinden getirilen, çok kaliteli, iyi cinsten olan

²⁹² Niğde Gazetesi, nr: 1121.

²⁹³ Niğde Gazetesi, nr: 1314, 4 Ekim 1951.

²⁹⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1179, 15 Mart 1950.

²⁹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1167, 1 Şubat 1950.

²⁹⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1179.

hayvanların alım-satımının yapıldığı önemli bir hayvancılık merkezi olarak faaliyet gösterdiği de gazetede vurgulanmıştır.²⁹⁷

Tarım Bakanlığı tarafından 1952 yılında il, ilçe ve köylerde çayır, mera ve yem oranını artırmak için çalışmalar başlatılmıştır. Niğde de hayvan otlatmak için gerekli olan çayır ve meraların azalmasından yana muzdarip olmuştur. Meraların azalması hayvancılığın düşmesine sebep olurken tarla ziraatının gelişmesine yol açmıştır. Ancak tarla ziraatının gelişebilmesi için hayvancılığında gelişmesi gerekmektedir. Bu yüzden Tarım Bakanlığı tarafından başlatılan çayır ve meraların arttırılması projesi Niğde’de de uygulanmaya çalışılmıştır. Çayır ve mera alanlarının artması için yonca, korunga (yabani yem), yem bezelyesi, ve pancar gibi yem olabilecek bitkilerin yetiştirilmesi gerekmektedir. Kurak yerlerde yetişebilen bu bitkiler Niğde’de uygun yaşam koşulu bulabileceği için çayır ve meraların arttırılmasında yararlanılabileceği düşünülerek bu bitkilerin yetiştirilmesi planlanmıştır. 1952 yılında Niğde merkezinde 100 dekar korunga ve 25 dekar yonca alanı oluşturulmuştur. Aşlama köyünde 75 dekar yonca alanı belirlenerek 1953 yılının bahar ayında ekim yapılmaya başlanması kararlaştırılmıştır. Bu planlar doğrultusunda köyde ortak olarak kullanılan veya şahsa ait olan bazı yerlerde 200-250 dekar yonca ve 200-250 dekar korunga bitkilerinin ekilmesi için alanlar belirlenmiştir. Aksaray’da 100 dekar yonca 90 dekar korunga alanı, Bor’da ise 200 dekar yonca, 100 dekar korunga ve 460 dekar mera alanı belirlenerek bitkilerin ekim işlemleri başlatılmıştır. Nevşehir, diğer ilçe ve köylerde ise bitkilerin ekim alanları belirlenmiştir²⁹⁸. Niğde’de çayır ve mera alanlarının artırılması için başlatılan çalışmaların arttırılması amacıyla 15 Ekim 1952 tarihinde bir kurs açılacağı dair bir habere gazetede yer verilmiştir.

Kursta;

- Çayır ve meraların mali açıdan şehre katkısının ne olacağı
- Yonca, korunga ve yem için kullanılacak diğer bitkilerin nasıl toprakta yetiştirilmesi gerektiği
- Bitkilerin ne zaman ekileceği ve bakımlarının ne zaman yapılacağına dair bilgilerin verileceği

²⁹⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1196, 13 Mayıs 1950.

²⁹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1363, 11 Eylül 1952.

- Kursun toplamda on gün süreceği
- Kursun teknisyen Yaşar Yüce tarafından verileceği
- Yaş gözetilmeden herkesin katılabileceği ilan edilmiştir.²⁹⁹

3.1. Hayvanlar İle İlgili Hastalıklar

Niğde Veteriner Müdürü Mithat Özdoğan, Hacıbeyli köyünde hayvanlar ile ilgili bir hastalık haberi alarak bu köye gitmiş, ölmüş bulunan 5 öküz, 6 inek, 1 tosun üzerinde incelemeler yapmış ve hayvanlar üzerinde Şarbon hastalığının yayıldığı tanısını koymuş, hayvanlara aşı yapmak üzere harekete geçmiştir³⁰⁰. 16 Kasım 1949 yılında Niğde'ye bağlı Kile köyünde bir köpek kuduz hastalığına yakalanmış, iki çocuğun baş ve kulaklarından ısırılmıştır. Kile köyü halkı tarafından köyde yaşanan bu durum veteriner müdürlüğüne haber verilmiş ve bu durum müdürlük tarafından hemen kontrol edilmeye başlanmıştır.³⁰¹

Niğde'nin Çiftlik ilçesine bağlı Romat, Sultantoppınar, Asmasız, Çınarlı, Murtaza, Divarlı, Azatlı köylerinde bulunan 1541 adet keçi ve koyun üzerinde Veteriner Müdürü Mithat Özdoğanın önderliğinde kıl kurdu taraması yapılmıştır³⁰². Gülşehir ilçesinin Tuz köyünde bulunan sığırlarda bir şarbon hastalığının teşhisi konulmuş ve diğer hayvanlarda bu hastalığın bulunup bulunmadığına dair tarama başlatılması için köy halkı Veteriner Müdürlüğüne başvuru yapmıştır.³⁰³

Niğde Veteriner Müdürü Osman Özkut, Gülşehir'e bağlı Daşdelli köyünde bulunan hayvanlarda tanısı konulan şarbon hastalığını kontrol altına almak ve Aksaray'a bağlı Amarat, Eskill köylerindeki hayvanlar üzerinde olduğu düşünülen Ruam hastalığının tanısını koymak için 26 Ağustos tarihinde Gülşehir ve Aksaray'a gitmiştir. Merkez Veteriner Müdürü Mithat Özdoğan, Niğde'nin Çiftlik ilçesinde hayvanlar üzerinde bir çiçek hastalığı olduğu haberini almış, bu hastalığın teşhisini koymak için Çiftlik merkezi ve ilçenin Ramat köyünü ziyaret etmiştir³⁰⁴. Mithat

²⁹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1369, 23 Ekim 1952.

³⁰⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1138, 22 Ekim 1949.

³⁰¹ Niğde Gazetesi, nr: 1145, 16 Kasım 1949.

³⁰² Niğde Gazetesi, nr: 1152, 10 Aralık 1949.

³⁰³ Niğde Gazetesi, nr: 1118, 10 Ağustos 1949.

³⁰⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1123, 27 Ağustos 1949.

Özdoğan Ramatta 2800, Çiftlikte ise 976 koyuna çiçek aşısı yaptıktan sonra Niğde'ye dönmüştür.³⁰⁵

Niğde'de karasinek ve sivrisineklerden muzdarip durumda olan halk için, Sıtma Savaş Tabipliği 15 gün boyunca insanların yoğun ve toplu olarak buldukları han, hamam, otel, kahve, halkevi ve resmi daireleri gezerek ilaçlama yapmıştır. Bu ilaç sonucunda insanların toplu olarak buldukları yerler sineklerden arındırılmıştır.³⁰⁶

Gölcük'te bir inek kuduz hastalığına yakalandıktan sonra sahibi tarafından kesilerek eti yenmiş ve yine bir inek, sahibi ve diğer insanlara saldırmıştır. Daha sonra ineklerde kuduz hastalığının meydana çıktığı düşünülerek inekler heyetin kararıyla öldürülmüş, ardından Gölcük'te yaşanan bu kuduz vakasının kontrol altına alınması için Veteriner Müdürlüğüne haber verilmiştir.

Aksaray'ın Amarat, Eşmekaya, Eski köylerinde Ruam hastalığı ile yapılan mücadeleyi kontrol etmek ve yakından izlemek için Merkez Veteriner Müdürü incelemek üzere olay yerine teşrif etmiştir.³⁰⁷

Niğde'de bulunan Budak Ovası mntikasında 1951 yılında çekirge salgını yaşanmıştır. İl ziraai mücadele ekibi hemen ovaya giderek çekirge ile mücadele başlatmış ve bu mücadele zirai mücadele ekibi tarafından günlerce devam etmiştir.³⁰⁸

---

³⁰⁵ Niğde Gazetesi, nr:1125, 3 Eylül 1949.

³⁰⁶ Niğde Gazetesi, nr:1127, 10 Eylül 1949.

³⁰⁷ Niğde Gazetesi, nr:1146, 19 Kasım 1949.

³⁰⁸ Niğde Gazetesi, nr:1299.

V. BÖLÜM

SAĞLIK İŞLERİ

1. SAĞLIK HİZMETLERİ

Çalışmanın incelendiği 1949 ile 1952 yılları arasında Niğde Gazetesinde “*Sağlık Öğütleri*” başlığı adı altında yazılara rastlanmıştır. İlk olarak Boğmaca öksürüğünün ne olduğu, sebepleri ve hastalığın belirtilerinin neler olduğuna dair yazılan bir yazı görülmüştür. Sağlık ile ilgili yazılan bu yazılar sayesinde halk bilgilendirilmeye ve bilinçlendirilmeye çalışılmıştır.

1949 yılının soğuk geçen kışı nedeniyle grip salgını halk arasında oldukça yaygınlaşmış, bu yüzden sağlık hizmetleri çalışanları halkın yoğun olduğu han, hamam, otel, gazino ve kahvelerde gerekli incelemeler yapmışlardır. Aynı zamanda okullarda çiçek aşısı kontrollerini düzenli bir şekilde takip etmişlerdir.³⁰⁹

Verem hastalığının tedavisi 1940’lı yıllarda Türkiye’de oldukça zordu. İyi beslenerek hastalıktan kurtulmanın yollarını arayan halkın aynı zamanda tüberküloz aşısına da ihtiyacı oluyordu. İncelediğimiz yıllarda Niğde halkının bu ihtiyacını gören Aksaray Devlet Hastanesi Başhekimi Dr. Ziya Berksoy Sağlık Bakanlığına gereken yardımda bulunulması için birçok girişimde bulunmuştur. Dr. Ziya Berksoy’un çabaları sonucunda Sağlık ve Sosyal Bakanlık tarafından şehre verem aşısı gönderilmiş, bu aşı ilçede bulunan herkese fakir zengin ayırt edilmeden her yeni doğan bebeğe yapılmıştır.³¹⁰

Verem hastalığından muzdarip olan Niğde halkı için şehirde Veremle Savaş isimli bir dernek kurulmuştur. Bu dernek belli tarihlerde halkevinde toplanmış ve gerekli kararlar almıştır. Toplantıların ne zaman ve hangi saatte yapılacağına dair bilgiler gazetede yer almıştır.³¹¹

Hayvancılıkla uğraşan Niğde halkı 1940’lı yıllarda şarbon hastalığı ile yüz yüze kalmıştır. Ancak hayvanlar ile yakın temas kurmak zorunda kalan kişiler şarbonun hayvanlardan onlara bulaşmasına engel olamamışlardır. Ulukışla’da ikamet

³⁰⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1076, 9 Mart 1949, bkz. Ek:12.

³¹⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1108, 29 Haziran 1949.

³¹¹ Niğde Gazetesi, nr: 1160, 7 Ocak 1949.

eden Mehmet Altunsu şarbon hastalığına yakalanan kişilerden birisi olmuştur. Şarbon hastalığına yakalanan bu kişi hastaneye yatırılmış, Ulukışla'da meydana çıkan bu durumu incelemek üzere Veteriner Müdürleri de ilçeye doğru yol almışlardır.³¹²

Vali İbrahim Tevfik Kutlar, Veremle Savaş Derneğine Niğde Devlet Hastanesine yapılacak yatakhane için 20 bin lira para yardımında bulunmuştur. Vali'nin yaptığı yardım hastaneye yapılacak olan yatakhane için büyük bir kısmının yapılması için yeterli olmuştur.³¹³

Dr. Niyazi Erzin ve Daver Özlüarda, 14 Mart 1951 tarihinde Niğde'ye gelerek çocuklara Verem aşısı uygulamışlardır. Öncelikli olarak aşığı ilkokul öğrencilerine yapmışlardır³¹⁴. Yine ilkokul öğrencileri üzerinde 28 Mart 1951 tarihinde çiçek aşısı uygulanmıştır.³¹⁵

Niğde Sağlık ve Sosyal Yardımlaşma Müdürlüğü tarafından, Yenice ve Şehitler mahallesinde bulunan içme suyundan örnek alınmış incelenmesi için Ankara'ya gönderilmiş, yapılan incelemeler sonucunda suyun temiz çıktığı öğrenilerek halka duyurulmuştur.³¹⁶

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından 1951 yılında Niğde'de inşaatı başlamış ancak tamamlanamamış olan Verem Hastanesine 48.300 lira, Aksaray Devlet hastanesine ise 24.150 lira para yardımı yapılmıştır. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Niğde ili ve ilçesine toplamda 72.450 lira para yardımında bulunmuştur.³¹⁷

---

³¹² Niğde Gazetesi, nr: 1126, 7 Eylül 1949.

³¹³ Niğde Gazetesi, nr: 1180, 18 Mart 1950.

³¹⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1282, 14 Mart 1951.

³¹⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1286, 28 Mart 1951.

³¹⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1269, 27 Ocak 1951.

³¹⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1288, 4 Nisan 1951.

VI. BÖLÜM

GÜNLÜK VE ADLİ OLAYLAR

1. GÜNLÜK OLAYLAR

1.1. Kazalar

İhmallerden ya da dikkatsizliklerden meydana gelen kazalar, halkın bilinçlenmesi ve bazı önlemler alması amacıyla gazetede haber edilmiştir.

Niğde'nin Kible mahallesinde ikamet eden Ayşe Sevincek adlı kişi karları temizlemek için çatıya çıktığı sırada dengesini kaybederek yere düşmüş ve Niğde devlet hastanesine kaldırılmıştır.³¹⁸

Tahin ve pamuk yüklü bir kamyon Adana'dan Kayseri'ye doğru gitmekte iken arabasının freninin bozulması nedeniyle Ulukışla yakınlarında kaza yaparak devrilmiş içinde bulunan 15 kişiden 6'sı yaralanarak Niğde hastanesine kaldırılmıştır.³¹⁹

Nevşehir'in Avcılar köyünde yaşayan Yakup Yılmaz'ın bir buçuk yaşındaki kızı Safiye Yılmaz evde kimsenin olmadığı bir zamanda yanmakta olan ocağın üstüne düşerek ölmüştür.³²⁰

Aksaray'ın Darıhüyük köyünde yaşayan Mehmet Gökçe ve Nuri isiminde iki kişi koyunlarını otlatmak için meraya çıktıkları sırada toprak ağılın altında yemek yerken ağıl çökmüş, Nuri adındaki kişi ölmüş, Mehmet Gökçenin yardım çığlıkları etrafta bulunan kişiler tarafından duyulmuş ve kurtulmuştur.³²¹

Bor'un Bayat köyünde yaşayan Fatma Aşık isimli kadın evinde ev işleri ile ilgilenirken bir yaşındaki kızı ateşe düşerek yaşamını yitirmiştir³²². 23 Nisan 1951 tarihinde tüccarlık işiyle uğraşan Fazlı Özerson, Cemal Taciroğlu, Demirci Sabri Özer at arabasıyla Kayardı bağlarına bağ kiralamak için gitmişler ancak dönüşte arabanın

³¹⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1161, 11 Ocak 1950.

³¹⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1162, 14 Ocak 1950.

³²⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1147, 23 Kasım 1949.

³²¹ Niğde Gazetesi, nr: 1163, 18 Ocak 1950.

³²² Niğde Gazetesi, nr: 1074, 2 Mart 1949.

dizgini kopmuş ve araba devrilmiştir. Bu kaza sonucunda Demirci Sabri adlı kişi ölmüş, Fazlı ve Cemal isimli kişiler ise yaralanmışlardır.³²³

Niğde'ye bağlı Dikilitaş köyüne ait bir otobüs 12 Mayıs 1952 tarihinde şoförün ihmali yüzünden devrilmiş, Muammer Aydoğan ve Şakir Yağmur isimli iki kişi hayatını kaybetmiştir. Şoför Mehmet Serin'in ihmalleri fark edilmiş ve adalete teslim edilmiştir.³²⁴

1.2. Yangınlar

Demirciler çarşısında demircilik işiyle uğraşan Ahmet Yağan'ın dükkânında yangın çıkmış ve yangının diğer dükkânlara yayılmasına izin verilmeden Zabıta Memurları tarafından kontrol altına alınmıştır.³²⁵

2. ADLİ OLAYLAR

Niğde Gazetesinde cinayet, hırsızlık, kız kaçırma, hapisten kaçma gibi adli olaylar sıkça manşetlerde yer almıştır.

2.1. Cinayetler

Nevşehir'in Cami Cedid mahallesinde yaşayan ve manifaturacılık işiyle meşgul olan Mehmet İnan, aralarında problemler olan eşi Güldane İnanı öldürmüştür. Öldürdükten sonra kaçmaya çalışsa da yakalanarak adalete teslim edilmiştir.³²⁶

Nevşehir'in Çat köyünde yaşayan Mustafa Güler tabancasını temizletmek için Nevşehir merkeze geldiği sırada yanlışlıkla tabancadan çıkan kurşun o anda dükkân da bulunan Rahmi Ustasının başına denk gelmiş ve Rahmi Ustalı vefat etmiş, Mustafa Güler ise adalete teslim edilmiştir.³²⁷

³²³ Niğde Gazetesi, nr: 1292, 26 Nisan 1951.

³²⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1346, 15 Mayıs 1952.

³²⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1147, 23 Kasım 1949.

³²⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1146, 19 Kasım 1949.

³²⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1146, 16 Kasım 1949.

Bor'un Asmasız köyünde yaşayan Muhtar Ahmet Eskitan ve Bahri Eskiyeer uzun zamandır aralarında bir anlaşmazlık bulunan Bekir Eskinuzu taşla yaralayarak öldürmüşler ve ardından yakalanarak adalete teslim edilmişlerdir.³²⁸

Çiftliğin Azatlı köyünde yaşayan Kemal Özer ve Hamamlı köyünden olan Lütfü Apaydın 14 Mayıs 1952 tarihinde koyun otlatmakta iken aralarında çıkan bir tartışma sonucunda Kemal Özer, Lütfü Apaydın'ı boynundan keserek öldürmüştür. Kemal Özer adlı kişi yakalanarak adalete verilmiştir.³²⁹

2.2. Kavga ve Yaralanmalar

Aksaray'ın Hıdırcı Köyünde yaşayan Fahrettin Ok, Mehmet Ok, Yusuf Ok, Hasan Sallanbaş, Fazlı Sallanbaş, Hacı Sallanbaş, Servet Sallanbaş, Gülizar Sallanbaş, Kemal Sallanbaş, Şammaz Sallanbaş ve Abdullah Meydan adlı kişiler arasında bir kadın yüzünden çıkan kavga sonucunda, Yusuf Ok av tüfeği ve ustura ile Servet Sallanbaş karnından yaralamış, Fazlı Sallanbaşta bıçakla yaralanmıştır. Kavganın ardından suçlular yakalanarak adalete verilmiştir.³³⁰

Nevşehir'in Bektik mahallesinde ikamet eden Hasan Dedeoğlu isimli kişi, Hayriye Lülle isimli kadının evine girmek istediği sırada Hayriye Lülle'nin yeğeni Durmuş Ali Ulaşır, Hasan Dedeoğlu'nu yaralamış ve ardından yakalanarak adalete gönderilmiştir.³³¹

Çamardı ilçesinin Orhaniye köyünde yaşayan Raci Yaşar, Bahattin Açıkgoz, Nurettin Yaşar isimli üç kişi aynı köyde yaşadıkları Sabri Şeker isimli kişiyi göğsünden yaralamış ve bu kişiler yakalanarak adalete teslim edilmişlerdir. Niğde'nin Eskisaray mahallesinde ikamet eden Samiye Şener ve Emine Çakar isimli kişiler çocukları yüzünden kavga etmişler ve daha sonra suçlarının bedelini ödemek üzere adalete bırakılmışlardır.³³²

³²⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1163, 18 Ocak 1950.

³²⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1346.

³³⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1074, 2 Mart 1949.

³³¹ Niğde Gazetesi, nr: 1077, 12 Mart 1949.

³³² Niğde Gazetesi, nr: 1094, 11 Mayıs 1949.

Erzurum'da askerlik yaptığı sırada kaçan Hazım Kalay adlı kişi, Lezzet lokantası sahibini, güvelik görevlisi olan Mehmet Sağlameri ve Ali Çırağı'nı yaralamış ve yakalanarak adalete teslim edilmiştir.³³³

Aksaray'ın Yanyurt köyünde yaşayan Nail Kökalp ve Hacı Kökalp, çok eskiden beri aralarında bir anlaşmazlık olan Bekir Köküzüm adlı kişiyi av tüfeği ile yaralamış, Bekir Köküzüm hastaneye sevk edilirken Nail Kökalp ve Hacı Kökalp adalete teslim edilmiştir. Bağlama köyünde yaşayan Yahya Demirtaş, İzzet Adıgüzeli tarlasından koyunlarını geçirdiği sebebiyle tabanca ile silah ederek yaralamış daha sonra cezalandırılması için adalete teslim edilmiştir.³³⁴

Gülşehir'in Cemal köyünde ikamet eden Battal Çataltepe, köy eğitmeni Ali Kılıcı tabanca ile vurmak istemiş ancak kurşun Ali Kılıç'a isabet etmemiş ve Battal Çataltepe adalete verilmiştir. Bor'un kale mahallesinde oturan Elvan Akman isimli kişi, aralarında geçimsizlik olması sebebiyle karısı Zehra Akmanı balta ile öldürmek istemiş fakat öldüremeyerek parmağından yaralamış daha sonra yakalanarak adalete teslim edilmiştir. Bor'un Künkbaşı mahallesinde oturan ve Terzilik yapan Sabit Ortancıl, Armutlu mahallesinde oturan Mehmet Tarımı bıçaklamış, kaçmaya teşebbüs ettiği sırada yakalanarak adalete teslim edilmiştir.³³⁵

Nevşehir'in Derinkuyu bucağında çobanlık yaparak geçimini sağlayan Osman Ekim, aynı merada davarlarını otlattığı Mustafa Yulani aralarında çıkan anlaşmazlık sebebiyle tüfeğiyle vurmuş ancak yakalanarak adalete verilmiştir. Gülşehir ilçesinde yaşayan Süleyman Coşar, uzun zamandır aralarında münasebet olan Fehmi Erol ve İsmail Eren'i vurmak suçuyla yakalanmış ve adalete verilmiştir.³³⁶

Nevşehir'de yaşayan Ali Osman Yorulmaz, Halil Taşçeker, Yakup Taşçeker, Mustafa Demirkol, Mustafa Taşçeker ve Yusuf İnanılır isimlerindeki altı kişi sarhoş olduktan sonra birbirlerini bıçakla yaralamış ve daha sonra adalete verilmişlerdir. Aktaş köyünde ikamet eden Reşit Küpeli, Mehmet Küpeli ve Mahmut Gezer aynı köyde yaşayan Mümin Şimşeği başından bıçaklamış ve Şaban isimli kişinin de ayağını kırmışlar ardından yakalanarak adalete teslim edilmişlerdir. Aksaray'ın Armutlu köyünde yaşayan Abdurrahman Mustafa Şanlı, aralarında uzun zamandır

³³³ Niğde Gazetesi, nr: 1141, 2 Kasım 1949.

³³⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1100, 1 Haziran 1949.

³³⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1146, 19 Kasım 1949.

³³⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1147, 23 Kasım 1949.

problemler olan Mehmet Göktaş sol omzundan vurmuş, yakalanarak adalete verilmiştir.³³⁷

Ulukışla istasyonunda kebabçılık yapmakta olan Cemal Sakarya, şakalaşırken arkadaşı Hacı Eğilmezi çakıyla yaralamış, daha sonra adalete teslim edilmiştir. Aksaray'ın Kabakulak köyünde yaşayan Cafer Altunsoy, İbiş Dilekçi, Battal Kurt, İzzet Şahin, Ferhat Altunsoy, Tahsin Koç isimli kişiler aynı köyde yaşadıkları Mustafa Altunsoy ve Dede Kurt'u bir çocuk yüzünden aralarında çıkan tartışma sonucunda tabanca ile yaralamışlar ve ardından yakalanarak adalete teslim edilmişlerdir. Nevşehir'in Karasoku mahallesinde ikamet eden Hüseyin Güzelöz, Tevfik Kürkçü, Mehmet Ali ve İhsan isimdeki kişiler Mesude Kürkçü adındaki kadın yüzünden kavga ederek birbirlerini dövmüşler daha sonra adalete teslim edilmişlerdir.³³⁸

Aksaray'ın Meydan mahallesinde ikamet eden Şuayip Kabakbaş ve Muzaffer Tunç çocukları yüzünden aralarında kavga sonucunda Muzaffer Tunç, Şuayip Kabakbaş tarafından çivi ile yaralanmış daha sonra bu kişi adalete gönderilmiştir. Aksaray'ın Kılıçaslan mahallesinde yaşayan Ramazan Tıkna, Kemal Tıkna ve Bahaattin Benlikli adlı üç kişi kartopu oynadıkları sırada aralarında çıkan husumetten dolayı birbirlerine saldırarak yaralanmışlardır.³³⁹

2.3. Hırsızlık

Aşağı Kayabaşında yaşayan Cemal Deneli 24 Ekim 1949 tarihinde, Resul Tosun'a ait olan bir torba çimentoyu çalmış ve ardından yakalanmıştır. Aksaray'ın Akçakent köyünden olan Sıtkı Kakman ve Hasan Koçak, Aksaray'ın merkezinde bulunan Ulu Camii kubbесinin altı parça yaprak kurşunlarını çalmışlar ve daha sonra camiden çaldıkları yaprak kurşunlar ile yakalanmışlardır.³⁴⁰

Aksaray'a bağlı Çimeli köyünde yaşayan Halil Akça, Aksaray merkezinde bir handa kaldığı sırada hanın sahibi Mustafa Çetin'in 10 lira parasını çalmış daha sonra yakalanmıştır. Antepli sabıkalı Hüseyin Kabul Niğde'nin Bor ilçesine geldiği sırada

³³⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1153, 14 Aralık 1949.

³³⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1164, 21 Ocak 1950.

³³⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1166, 28 Ocak 1950.

³⁴⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1141.

hayvan alışverişi yaparken Durmuş Mutlunun parasını çalmaya teşebbüs ettiği sırada yakalanmıştır. Niğde'nin Çiftlik ilçesinde yaşayan Hüseyin Dağ, ilçede Doktorluk görevi yapmakta olan Abdurrahman Kamar'ın evinden ayakkabısını çalmaya çalıştığı sırada yakalanmış ve adalete verilmiştir. Ortaköy'de yaşayan Ahmet Yöndemli, Aziz Baysal'ın lokantasında alkol aldığı sırada et bıçağı çalmaya çalışmış fakat yakalanmıştır.

Fertek köyünde yaşayan Süleyman Soydemir, buğday pazarından İhsan Karakuzu'ya ait bir çuval buğdayı çalarken yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir³⁴¹. Niğde'nin Çiftlik Bucağında yaşayan Hacı Can isimli kişi manifaturacılık işiyle uğraşan İzzet Oral'ın dükkânından keten bez çalarken yakalanmış daha sonra adalete verilmiştir. Nevşehir Belediyesinde çalışan Hüseyin Kütük isimli kişi arkadaşı olan Ahmet Gönen'in cebinden para çalmış ancak daha sonra yakalanmıştır. Aksaray'ın Büyük Bölcek mahallesinde oturan Ali Dilek, Ali Ozan'ın evinden ibrik, beşik ve yastık çalarken yakalanmış ve adalete verilmiştir.³⁴²

Niğde'ye yazın gelen turist sayısının artmasıyla günlük adli olaylar da bir çoğalma meydana gelmiştir. Şehirde meydana gelen asayiş bozukluklarının önüne geçebilmek için Valiliğin uğraşlarıyla Tepe ve Kayardı Bağları ile Fertek Köyü'nü kapsayan bir asayiş karakolu kurulmuştur.³⁴³

2.4. Diğer Adli Olaylar

Aksaray'ın Muhsin Çelebi mahallesinde ikamet eden Ayşe Aydemir'in evine zorla girerek tecavüz girişiminde bulunan Abdullah Acır isimli kişi yakalanmış ve adalete verilmiştir.³⁴⁴

Aksaray'ın Küçük Bölcek mahallesinde ikamet eden Ali Günindi adlı kişi Mehmet Şengür'ün evine sarhoşken gizlice girdiği sırada yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir.³⁴⁵

³⁴¹ Niğde Gazetesi, nr: 1146, 19 Kasım 1949.

³⁴² Niğde Gazetesi, nr: 1161, 11 Ocak 1950.

³⁴³ Niğde Gazetesi, nr: 1227, 2 Eylül 1950.

³⁴⁴ Niğde Gazetesi, nr: 1069, 12 Şubat 1949.

³⁴⁵ Niğde Gazetesi, nr: 1077.

9 Mayıs 1949 yılında işlediği bir cinayet vakası yüzünden ağır cezaevinde yatmakta olan Nurettin Çamur isimli kişi Ağır Ceza Mahkemesinde yargılanacağı sürede Jandarma Askerlerinin gözüne kırmızıbiber atarak kaçmaya yeltenmiş ancak polis memurları tarafından yakalanarak adalete bırakılmıştır.³⁴⁶

Bor'un Harım mahallesinde yaşayan Şuayip Karagöz evlenmek istediği Perihan Horasını 10 Ekim 1949'da kaçırmış daha sonra kaçtıkları sırada ikisi de bulunarak emniyete götürülmüşlerdir. 19 Ekim 1949 tarihinde Aksaray'da kurulan buğday pazarında Durmuş Görür ve Mustafa Baysal isimli iki kişi insanlara "bul karayı al parayı" diye bir kumar oyunu oynatırken yakalanmış ve adalete teslim edilmişlerdir.

Nevşehir'in Derinkuyu Bucağında yaşayan Ahmet Yıldırım cebinde hançer ile gezerken yakalanmış ve adalete gönderilmiştir. Yine Gülşehir'de yaşayan Ali Dinsel isimli kişinin cebinde hançer olduğu görülerek emniyete şikâyet edilmiştir. Nevşehir'de 23 Ekim 1949 tarihinde cebinde tabanca olduğu görülen Sait Gezici, emniyete şikâyet edildikten sonra polisler tarafından yakalanmıştır.³⁴⁷

Aksaray'ın Paşacık mahallesinde ikamet eden Mahmut Küçük, Rıza Faydalı adlı kişiye muska yazdığı gerekçesiyle şikâyet edilerek adalete teslim edilmiştir. Nevşehir'in Nar köyünde yaşayan Faik Tuzluyel'in aynı köyde yaşayan Osman Yücel isimli çocuğa tecavüz ettiği anlaşılmış ve şikâyet edilmiştir. Bor'un Akçaviran köyünde yaşayan Mehmet Özdağ, Turhan Tuzcu adlı kişiyi kaçırmış daha sonra yakalanarak adalete verilmiştir. Aksaray'ın Büyük Bölcek mahallesinde oturan Arif Teke ve Mustafa Sağır sebze pazarı taraflarında kumar oynarken yakalanmışlar ve adalete verilmişlerdir.³⁴⁸

Nevşehir'in Boğaz köyünde yaşayan Mustafa Kardeşin, yine Boğaz köyünde yaşayan İkbâl Çakır kaçırmış ancak daha sonra kaçarken yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir. Nevşehir'in Göre köyünde ikamet eden Mevlit Kavrayan, Meliha Başgölü kaçırmış daha sonra yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir. Nevşehir'in

---

³⁴⁶ Niğde Gazetesi, nr: 1094.

³⁴⁷ Niğde Gazetesi, nr: 1141, 2 Kasım 1949.

³⁴⁸ Niğde Gazetesi, nr: 1146.

Boğaz köyünde yaşayan Ahmet Şahin nişanlısı olan Sıdıka Cingitaşı kaçırılmış, ardından yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir.³⁴⁹

Niğde'nin Şehitler mahallesinde oturan Ahmet Caymazer ve Yaşar Aksan isimli iki kişi, mahallede iğnecilik yapan Minciye Deşçekici'ye arkasından laf atarken yakalanarak adalete teslim edilmişlerdir.³⁵⁰

Nevşehir'in Göre köyünde yaşayan Hasan Doğan isimli kişi hançer taşıırken yakalanmış ve adalete teslim edilmiştir. Niğde'nin Çayır mahallesinde kebabçılık işiyle meşgul olan Mehmet Aygül adlı kişi, sarhoş olduğunda halkın refah ve huzurunu bozduğu için ve çevreye verdiği zararlar neticesinde şikâyet edilerek adalete bırakılmıştır. Niğde'nin Koyunlu köyünde oturan Hüseyin Kirişçi adlı kişi sarhoş olduktan sonra etrafında bulunan kişilerin huzurunu bozduğu ve başkalarına zarar verdiği için köy halkı tarafından polise şikâyet edilmiştir.³⁵¹

---

³⁴⁹ Niğde Gazetesi, nr: 1161, 11 Ocak 1950.

³⁵⁰ Niğde Gazetesi, nr: 1164.

³⁵¹ Niğde Gazetesi, nr: 1166, 28 Ocak 1950.

SONUÇ

Günümüzdeki gibi teknolojik bir ilerlemenin sağlanmadığı yıllarda gazete ve dergiler kitle iletişim aracı olarak halkı bilgilendirmede ve yönlendirmede büyük rol oynamıştır. Kitle iletişim aracı olarak Cumhuriyet döneminde gazetelerin değeri arttığı görülünce, yerel gazeteler de ülke genelinde arttırılarak, halk hem yerel hem ulusal haberlerle bilgilendirilmeye çalışılmıştır.

Niğde Gazetesi 1928 yılından 1962 yılının Temmuz ayına kadar farklı isimlerle yayımlanmıştır. İlk olarak Bilgi Gazetesi adıyla yayımlanmış, daha sonra Resmi Niğde ve Niğde Gazetesi adını almıştır. Resmi bir gazete olması sebebiyle Valilik ve diğer resmi kurumlardaki gelişmeler, ayrıca ulusal haberler ve dünya çapında önemli görülen olaylarda halka aktarılmaya çalışılmıştır. Halkın olaylardan haberdar olmasını isteyen Niğde Valisi Yahya Ömer Eryetkin, haftada bir kez yayımlanan Niğde Gazetesinin, haftada iki kez yayımlanması için çaba sarf etmiştir. Bu hususta Niğde idarecilerinin kitle iletişim aracı olarak gazeteleri önemli gördüklerini, bu yüzden gazetelerin haber anlayışına da değer verdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Niğde'nin bir tarım şehri olması sebebiyle nüfusun büyük bir bölümü tarım kesiminde çalışmaktaydı. Ancak şehre gelen yöneticiler Niğde'nin yalnızca tarım ile değil hayvancılıkla da ön plana çıkması gerektiğini savunmuşlardır. Böylece hayvancılığın arttırılması hususunda Niğde'de çayır ve meraların genişletilmesi için uğraşmışlardır. İncelenen dönemde atın değerinin azaldığı görülerek, at neslinin arttırılması için bazı önlemler alınmıştır. Aksaray ilçesinde her yıl hayvan panayırıları düzenlenmiş böylece hayvancılık faaliyetlerinin şehirde genişletilmesi amaçlanmıştır. Niğde'de karasal bir iklimin hâkim olması ve sulama imkânlarının yetersiz olması yetiştirilen tarım ürünü çeşitliliğini de azaltmıştır.

Niğde halkının yaşadığı en büyük problemlerden birisi içme suyunun yetersiz olmasıdır. Gerek idari yöneticiler gerek şehirde yaşayan halk Niğde'ye içme suyunun yapılması için uğraşmışlardır. İçme suyu yapım çalışmalarına ilk olarak Fertek, Eski Gümüş köylerinden başlanmış, daha sonra Çamardı, Ulukışla, Gülşehir ve Koyunluya içme suyu yapılmıştır. Ayrıca Niğde'nin merkez ve köylerinde imar çalışmaları hızla arttırılmıştır. Köy yollarının yapım çalışmaları başlatılmış ve köylere elektrik getirilmiştir.

Niğde'nin kalkınmasında sivil toplum örgütleri aktif bir şekilde çalışmışlardır. Şehirde yaşanan sıkıntılar halkın yardımlaşma duygusunu yok edememiştir. 1950 yılında Eskişehir'de yaşanan sel felaketinin ardından Niğde halkı kendi aralarında para toplayarak yardım göndermişlerdir. Erkek sanat enstitüsü ve şehirdeki diğer öğrencilerde Eskişehir'e para yardımında bulunmuşlardır. Türkiye'nin herhangi bir bölgesinde yaşanan felakete yardımcı olmak için Kızılay'ın Niğde'de yapmış olduğu çalışmalar büyük bir önem arz etmiştir. Bulgaristan'dan gelen göçmenlere her türlü yiyecek, giyecek yardımı yapılmıştır. Ayrıca göçmenlerin şehre iskân ettirilmesi sağlanmıştır. Şehrin kalkınmasında halkevleri, halkın kültürel gereksinimlerinin karşılanmasında büyük rol oynamıştır. Niğde'nin dışında yaşayan öğrencilere yardım etmek amacıyla Niğde İli Öğrencilerine Yardım Derneği kurulmuştur. Niğde halkı yardımlarını yalnızca bir kurum adı altında değil, kendi aralarında yardım toplayarak, gerekirse kapı kapı dolaşarak yapmışlardır. Yardımlar genelde yardıma muhtaç ailelere ve öğrencilere yapılmıştır. Niğde'de çocuk esirgeme kurumu tarafından şehirde yaşayan fakir çocuklara önemli derecede yardımlar yapılmıştır. 1950 yılında ailesi olmayan çocuklar için Niğde'de 25 yataklı bir çocuk yuvası açılmıştır.

Niğde'de eğitim ve öğretime Cumhuriyetin ilanıyla birlikte büyük önem verilmiştir. 1949 yılında ilk lise açılmış, ayrıca köy okulu yapma projesiyle birçok köye ilkokul inşa edilmiştir. Okulların dışında şehirde akşam kız sanat okulu açılarak eğitim faaliyetleri yürütülmüştür. Akşam kız sanat okulunda ilkokulu ve ortaokulu bitiren öğrencilere dikiş, nakış ve moda üzerine dersler verilmiştir. Bu sanat okulları bir yıl boyunca yaptıkları çalışmalarını yılsonunda sergi ve defilelerle halka tanıtmışlardır.

Spor alanında yapılan faaliyetler halkın sosyalleşmesinde önemli rol oynamıştır. Şehirde güreş ve futbol en yoğunlukta yapılan spor aktivitelerinden olmuştur. Yakın çevrede bulunan Kayseri, Adana, Aksaray ve Mersin gibi şehirlerle futbol müsabakaları düzenlenmiştir. Niğde'de, spor faaliyetleri Gençlik Kulübü tarafından yürütülmüştür. Şehir idarecileri de spor faaliyetlerinin geliştirilmesi için gerekli yardımı yapmaktan kaçınmamışlardır. Futbol, güreş ve diğer spor aktiviteleri için toplantılar Gençlik Kulübü Lokalinde gerçekleştirilmiştir.

Niğde'de her yıl ulusal bayram kutlamaları sevinçli ve coşkulu bir şekilde kutlanmıştır. Cumhuriyet Bayramı, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 30

Ağustos Zafer Bayramı, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı adına kesintisiz her sene büyük çaplı törenler yapılmıştır. Özellikle Cumhuriyet bayramı kutlamaları daha heyecanlı bir şekilde kutlanmıştır. Bayram kutlamaları için şehirde üç gün boyunca çeşitli eğlenceler gerçekleştirilmiştir. Bir top atılarak bayram kutlamalarının başladığı halka duyurulmuştur.

Ayrıca Niğde’de de toplumsal sorunlar yaşanmıştır. Hırsızlık, yaralanma gibi asayiş bozukluklarından kaynaklı sorunlar meydana gelmiştir. Bu gibi ceza işleyen kişiler Niğde mahkemesinde yargılanmışlardır.

Bu çalışmada 1949-1952 yılları arasında Niğde’nin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını oluşturan olaylar ortaya konulmaya çalışılmıştır. İdari yöneticilerin çalışmaları ve şehirde yaşanan siyasi faaliyetler ile ilgili kısıtlı bilgilere ulaşılabilmektedir. Çalışmanın devamı niteliğinde 1952 yılından sonra Niğde’de çıkan yerel gazeteler incelenebilir.

KAYNAKLAR

1. TELİF ESERLER

22.10.1950 GENEL NÜFUS SAYIMI, Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, Cilt. 1, Yayın No: 316, Ankara 1950.

DEMİRDELEN, Ceren, **Haber Gazetesine Göre Afyonkarahisar'ın Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Durumu (1938-1948)**, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Afyon 2008.

KARA, Adem, **Türkiye'de Halkevleri**, Ankara 1999.

KAYA, Mehtap, Atatürk Dönemi Niğde Basımından Bir Kesit: Niğde ve Bilgi/ Resmi Niğde Gazeteleri, **1. Uluslararası Niğde Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu**, 3-6 Mayıs 2012, Mustafa Talas, Niğde 2012, s. 320-330.

NİĞDE İL YILLIĞI, 1967.

ÖZÇELİK, Mücahit, “23 Nisan Çocuk Bayramının Ortaya Çıkışı ve 1922-1929 Yılları Arasında 23 Nisan Kutlamaları”, **Akademik Bakış**, Cilt. 5, S: 9, Kış 2011, s. 265-284

ÖZTÜRK, Gülin, “Niğde’de Cumhuriyet Bayramı Kutlamaları (1926-1948)”,

Gaziantep University Journal of Social Sciences, C. 14, S: 3, 2015, s. 585-599.

SAYILIR, Burhan, “30 Ağustos Zafer Bayramı Kanunu, İlk Zafer Kutlaması ve Büyük Taarruz ile İlgili Bazı Bilgiler”, **Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ**, S: 16, Bahar 2016, s. 89-114.

TOPAL, Nevzat, “Niğde Basın Tarihinden Bir Kesit (1924-1931)”, **International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, Cilt. 8, S: 5, Bahar 2013, s. 797-813.

UZUN, Hakan, “Milletin İradesiyle Oluşan Bir Bayram: Atatürk’ü Anma 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ve Atatürk Döneminde Kutlanması”, **Karadeniz Araştırmaları**, Cilt. 6, S: 24, Kış 2010, s. 109-125.

ZOR, Lokman, “Türkiye’de Yerel Basın ve Niğde Yerel Basımında Uzun Soluklu Bir Gazetecilik Örneği: Hamle Gazetesi”, **1. Uluslararası Niğde Dil, Kültür ve Tarih Sempozyumu**, 3-6 Mayıs 2012, Mustafa Talas, Niğde 2012, s. 309-319.

2. SÜRELİ YAYINLAR

Bilgi Gazetesi

Resmi Niğde Gazetesi

Niğde Gazetesi

3. İNTERNET KAYNAKLARI

Yahya Ömer Eryetkin Kimdir?, <http://biyografim.net>, (Erişim Tarihi: 08.12.2017).

DÖRDÜNCÜ YIL Tesis tarihi 28 İkinci Kanun 1928 SAYI 150

Pazaritesi 16 ŞUBAT 1931	Matbaa ve idarehane Niğde hükümet Caddesinde daireli Mahsusa	RESMİ Niğde	ABONE SERAİTİ Seneligi 250 altı aylığı 150 üçaylığı 75 kuruştur Nesredilmeyen ya zalar inde olunmaz	Yazı işleri ilan ve sairce için idare memuruna müracaat edilmelidir
Tanesi her yerde 5 kurustur	İlanattan mesuliyet kâbul olunmaz İtilar pazarlığa tabiidir			

Gazi Hz. İleri Malatyaya Vasıl oldular

Gazi Hz. İleri ilk defa Tirene Malatyaya girmeleriden memnun kaldılar ve İsmet pş. Hz. nin imar siyasetini takdir buyurdular.

Gazi Hz. İleri Malatyada

Malatya : 13 — Reisi Cümhur Hz. İleri saat on yedi buçukta tirene Malatyayı teşrif buyurmuşlar halk tarafından hararetle karşılanmışlardır .

Gazi Hz. İleri muvazaletlerini müteakip Baş vekil İsmet paşa Hz. İlerine atıdaki telgrafnameyi göndermiştir .

BAS VEKİL İSMET PAŞA Hz. İLERİNE

Yeni yapılan Demir yolu ile Malatyaya vardığımız bu günde size takip ettiğimiz pek isabetli imar faaliyetinden dolayı bir daha tebrik ve takdirlerimi arz ederim .

Otomobillerle şehrin bilhassa yeni açılan caddesi si üzerinde bir gezinti yaptıktan sonra Türk ocağını teşrif etmişlerdir . Burada kabul ettikleri Belediye ve C. H. F. azaları ve halk mümessillerile Malatyanın istihsalatı ve ihracatı ve alet umum iktisadi faaliyetleri hakkında konuşmuşlardır . Malatyalılar demir yolunun memleket istihsalatında ve il tıadi ziyetinde temin edeceği inkişafın bahsetmişlerdir . Müstahsiller arasında kooperatifler vucuda getirilmesi pek faydalı olacağını söylemişlerdir . Reisi cümhur Hz. İleri Vilâyet Maarifine ve millet mekteplerinin mahiyetini ve yüksekliğini mütenadiyen halka anlatmak hususunda Türk ocağına düşen vazifeler hakkında irşadatta bulunmuşlardır .

ABDURRAHMAN NAFİZ PAŞA

Altmet kolordu kumandanı Abdurrahman Nafiz Paşa geçen cuma günü şehrimizi teşrif ederek kıtanı askeriyeye ve insaatı tefitişten sonra Adanaya müteveccihen hareket etmişlerdir .

MECLİSİ UMUMİ İÇTİMAI BİTTİ

Geçen hafta içerisinde Meclisi umumî müzakeratını ikmâl etmiş ve içtimalara nihayet vermiştir .

Yapılan intihap neticesinde Rasih bey Niğde, Şevki bey Ulukışla, İzzet bey Bor, Münâzır bey Nevşehir daimi encümenine intihap edilmişlerdir .

Âzayî muhteremeye mavaffakiyetler temenni ederiz .

ZAMMİ MAŞ

Vilâyetimizin muhasebei hususiyeye müdürü Ali kemâl beyiy maaşına beş lira zamla 45 liraya iblağla ve başkatin Hilmi beyin maaşına iki lira zamla 22 liraya dosya kâtibi Mustafa efendinin maaşına 2 lira zamla 16 liraya iblağı suretile terfilerine karar verilmiş olduğunu meserretle habâr aldık .

Gayyur müdürümüzle mesai arkadaşlarımızın tebrik ederiz .

ÇİFTÇİ BANKASININ SENELİK İÇTİMAI

Ve Meclisi İdare intihabatı

Şubatın on İkinci Perşembé günü saat 14 te Banka salonunda adliyen içtima eden banka hissedarları arasında yapılan Meclisi İdare intihabatı neticesinde Battal ağa zade Abdin, Encümenî daimiden Şevki, kitapçı hacı

Emin, hacı kadir ağa zade Kuddus, göneü zede Mustafa, Şakir ağa zade Şahap beyler idare meclisine seçilmişlerdir .

Murakıblığıda İdareci hususiyeye müdürü Ali Kemal bey intihap edilmiştir .

Çiftçi bankasının bu idare meclisine ve murakıblığına mavaffakiyetler dileriz .

TÜRK OCAĞININ SENELİK İÇTİMAI

Türk Ocağı senelik içtimamı bir sene evvel yapması lâzım geldiği halde maalesef geçen 12 Şubat perşembé günü Mektupçu Kâzım beyin riyasetinde yapılmıştır .

Ocak idare heyetinden ocağın şimdiki kadarı ne gibi faaliyet göstermiş olduğuna dair ocaklılar izahat beklerken doğrudan doğruya idare heyeti intihabatına girilmiş neticede ekseriyet teşkil edilemediğinden pazar ertesi öğleden sonra toplanmak üzere içtima nihayet verilmiştir .

Ümit ederizki bu intihabatta faal bir idare heyeti iş başına geçerse Niğdenin sönmüş, gayri faal bir halde bulunan ocağın faaliyete getirirler .

Ö L Ü M

Epeyce zamandanberi rahatsız bulunan, Halk fırkası reisi Rasih beyin biraderi Süleyman bey maalesef dün vefat etmiştir .

Süleyman bey nahiyeye müdürlüklerinde bulunmuş, sadakatle temeyyüz etmiş, ahlâkile herkese kendisini sevdirmişti .

Merhuma haktan mağfirat diler yâni ailesine, değerli biraderleri Rasih beye başımız sağ olsun deriz .

EK 4: Gazetenin "Niğde" İsmiyle Çıkan Sayısı

26 AĞUSTOS 1935
İLK ÇIKIŞ : 23 İKİNCİ KÄNÜN 1928
SAYI : 379

ABONE	Krs
Yıllığı	250
Altı aylığı	150
Tanesi	5
Günlü geçmeler	10

NİĞDE

Pazarları günleri çıkar. İI Gazetesidir .

Gazeteye katılmayan yazılar geri verilmeyiz.
İlanların Yigirmeye kadar her satırdan "7" kuruş yigirmiden sonrası için "5" kuruş alınır.

Dışarda Türkiye : Yeni Türkiyenin Demiryolları

1 Ağustos 1935 tarihli Ne-sische Landes Zeitung " Darmstadt " dan büyük savaşın evvelki Türkiye hemen hemen her bakımdan yabancı siyasal ve ekonomik kuvvetlerin elinde bir oyuncak olmuştur. Nası ki Türk ordusu ve Türk filosu, batı Avrupadan gelen hocalar tarafından yönetiliyor, endüstri memurlarından getirilen silahlarla teçhiz ediliyor, vebasıyla büyük devletlerden örnek alıyorsa, demiryollarında Alman, İngiliz ve Fransız şirketleri tarafından inşa oluyor ve Anadolu'nun bütün münakale siyasi ve iktisadî meseleleri için lazım gelen paralar, hisse senetleri esham ve tahvilâtın yardımıyla dünyanın dört köşesinden toplanıyordu . . .

Buna rağmen bilhassa demiryolu inşaat alanında mâle edilen muvaffakiyetler pek büyük değildi; en önemli yapılar, İstanbulu Samsun vasıtasıyla Bağdada bağlayan anahattın geçtiği batı Anadolu'da toplanıyordu. "Zira o zaman " Berlin-Bağdad " hattının çok büyük bir ehemmiyeti vardı. Bu hattın başka yapılan bütün inşaat, ancak müferrid memurları dahilindeki ve teknik noktalarla birleşen küçük yollardan ibaret olduğu için hakiki bir münakale için bahaetmeğe imkân yoktu . . . Almanya ile hemen hemen iki defa daha büyük olan bir demiryolu hattında mevcut ancak 3500 kilometreli kuzeybatı Türkiye'nin demiryolları batı

İI Basimevinin mevcudiyetini korumak, işlerini TANZİM VE İSLAH EDEREK TERAKKİSİNİ TEMİN EYLEMEK MAKSAD ve azmiyle tatbikine mecburiyet hasıl olan usûller :

- 1 - Veresiye iş yapılması dolayısıyla eiyvün Matbaasının şurada pek çok miktarda müterakim alacağı bulunduğundan bundan böyle istisnasız olarak hiç bir tarafa veresiye iş yapılmıyacak ve bütün işlerin ücreti peşin olarak alınacaktır . . .
- 2 - Horne şekil ve surette ve her hangi mevkie olursa olsun Basimevinin mecazenen iş yapabilmesi için Bütçede tek santimlik bir tahsisat olmadığı gibi Örek törlüğe verilmiş en küçük bir salâhiyet ve mevzuhiyette bulunmadığından ücretsiz iş yapmakta İdare mes'ul ve mazurdur . . .
- 3 - Bundan sonra Gazete abone bedelleride - Müddetine göre - peşinen istenecektir . . .
- 4 - Verilmesi resmî usulî olan Makam ve mahallerden başta hiç bir yere meccanen Gazete verilemez . . .
- 5 - Matbaaya ait her türlü siparişlerin imkân dairesinde çabuk, vasitî nisbetinde muntazam, malzemesi ticariye ihtiyacı ölçüncü ve bakide dördüncü illerde tedarik edilmekte olduğuna rağmen fiyatların mümkün olduğu kadar elverişli olması gayret edilecektir . . .
- 6 - Niğde İI Basimevi; bütün Vilâyet çevresinin öz malı ve bir tane basım müessesesi olduğundan arın ihtiyaç ve icablarına uygun bir şekilde terakkî ve intizamın temin edebilmek için kanunun emriyle, itimad, teveccüh ve yardımlara şiddetle muhtaç bulunduğunu derin saygılarla beyan ve itiraf eyler . . .

I. B. E.

şın imzalanmasından sonra anadoluya muhassır kalınca hükümet, uzun bir savaştan sonra halsiz ve zayıf kalan ekonomik vasıtalarla, memleketi canlandırmak gibi güç bir ödev karşısında kaldı. Yeni Türkiyenin önderleri, memleketin tekrar hayat bulması için muntazam münakale yollarına ihtiyaç olduğunu derhal anladılar . Aynı zamanda ve memleketde münakale işlerinin, eenebi şirketlerin lutuflarına ve kazanç hirsalarına bağlı kalmaması lazım geldiğini ve hatta muhakkak bir verim vadetmeyen yerlerde bile demiryolları inşa etmek icabettiğini takdir ettiler . Yavaş yavaş yapılacak olan bu yolların ekonomik siyasi ve stratejik meseleler büyük bir rol oynayordu . . .

Bugün kamyanların bulduğu bütün köklü memleketlerinde demiryollarına en küçük bir zararı dokunulmazlık rekabet etmele-

rine rağmen, Türkiye, lokomotifleri işletmek ve elektrik kuvveti elde etmek için کافی miktarda kömüre malik olduğu halde, petrol kaynaklarına malik olmadığından kuvvetli muharrir maddelerinin idhaline bağlı kalmamak için demiryolu inşasına karar verdi . . .

Bundan tam on sene evvel yeni demiryolu plânının tatbikine başlanmıştır; eğer Fr. von Cauzig'in " geopolitik mecmuasında yaptığı gibi, inaziye bir göz atarsak o zaman yeni ve kuvvetli Türkiye devletinin bir kaç yıl içinde neler başardığını anlarız. İstanbul, bundan daha çok yakın olduğu ve bundan dolayı da tehlikeye daha ziyade maruz kaldığı için, strajik bakımdan daha çok müsait olan Ankara'da yeni bir paytaht kurulurken fakir Türkiye yeni demiryolları inşaatı için sadece 250 milyon Türk lirası tahsis etmiş ve bununla 2000 kilometrelik bir yol yapmış-

tır. Bundan başka Türkiye hükümeti, yabancıları verilecek demiryolları imtiyazını satın alarak kendisini eenebilerle tesirinden kurtarmak için 150 milyon Türk lirası sarfetmiş ve bu suretle mesela 1007 kilometre uzunluğundaki " Anadolu demiryollarını " göri alabilmiştir. Bugün çizilen plânın tamamını tatbik oluaması için çok zaman istemesine rağmen icabettiği takdirde Akdeniz sahillerine istenildiği kadar asker yollanacağı hem de sâbil ile iç Anadolu arasında nakhiyatı temin etmeğe yarayan demiryollarının en esaslı kısmı bitmiştir. Herne kadar gömürlük Türkiye Devlet Demiryollarının uzunluğu ancak 5000 kilometreyi buluyorsa da, bu yapılan kısım müeyyen bir plâna göre vebade getirildiği için Devlet emriyle hakikaten verimli bir münakale ağına temelini koymış olmaktadır . . .

EK 5: Niğde Gazetesinin Sadece Perşembe Günleri Çıktığını Gösteren Sayısı

Yıllığı 500 Altı Aylığı 300 Günü geçenler 20 Kuruştur.	<h1 style="font-size: 2em; margin: 0;">NİĞDE</h1> <p style="font-size: 0.8em; margin: 0;">Perşembe Günleri Çıkar Resmi İl Gazetesidir.</p>	GAZETEYE KATILAN Yazılar Özeri Verilmektedir	İLANLARIN HER GAZETE SATIRINDAN 25 KURUŞ ALINIR
19 NİSAN 1951	İLK ÇIKIŞ: ARALIK 1926	SAYI: 1291	

İstiklâl Marşının Mânâsı

Nihat Sami BANARLI

Söze, merhum Süleyman Nazif'in bir makalesini hat rhyarak başlayacağım. Millî iftihar ve izzetlemlerimizle yüğrulmuş, canlı ve ateşli nesirleriyle Süleyman Nazif, devrinin türkçesine göğüs kabartacak sayırlar k.zandıran bir sanatkârdır. Divan edebiyatına ileri bir vukufu vardı. Hatırladığım makale sinde Bâki'nin Kanunî Sultan Süleyman Mersiyesi'ni ele alıyor; Türkiye'de bu mersiye'nin birinci kısmını yanlışsız ve eksiksiz açıklayacak bir insan arıyordu.

Mersiye'deki yüksek ve heybetli şi'riyeti çok iyi anlayan Nazif, bu fikrini neden bu kadar cesaretle söylemiştir? Bâki'nin mersiyesinde gerçekten anlatılmıyacak kadar derin güzellikler ve özellikler mi bulmuştu? Bunu bilemiyorum. Fakat, Türkiye'de edebî metin okuyanların çok defa kendi anıdıklarıyla yetinerek, bu metinlerdeki daha derin duygu, düşünce, bilgi ve söyleyişlere yan çizdikleri de, kolay gözlenir bir hakikat değildir.

Hele, "Edebî metinleri ören keu-melerin, bizim bildiğimiz hem de iyi bildiğimiz mânâlarından başka mânâları da olabılır." Yanıt "Bu keuimeye, sanatkarın yepyeni bir mâna vermiş olması, muhtemeldir." düşüncesini, okuma terbiyesi, nin birinci maddesi sayan eskilerden ne kadar uzak-tayız...

Daha dün, İstiklâl Marşımızın birinci mısraındaki "korkma", hitâbını yersiz veya zayıf bulanlar oldu. Bazıları da, aynı mısradaki şafak kelimesinin asıl mânâsını öğrenmeğe lüzum görmeden bu hârikülâde söyleyişi, mânâsızlıkla itham ettiiler.

Peşin söyleyelim ki, Türk İstiklâl Marşı, şiir kalitesi ve söyleyiş güzelliği bakımından, yer yü-ründeki millî marşların hiç biri-niyle ölçülemeyecek kadar üstün ve derin Manâna bir şüirdir. Bu marş, Türk milleti gibi hürük ve hükümlerlilik vasıfıyla yaratılmış bir milletin, bir gün, bir "İstiklâl mücadelesi", yapmak zorunda kalışındaki muazzam teza-zâri yakından kavramış, destan ruhlu bir sanatkarın, heybetli başarısındır.

Hüsnü Ahlâk'ın Prensipleri

Ancak suyun, elektrigin eserlerini tetkik ve müşahade de değit, hüsnü ahlâkında eserlerini görmek mümkün dır. Biliyoruzki; su akar ve etrafına hayat saçar Darelere, akar suların etrafındaki bağlar, bahçeler her türlü yeşillikler suyun eseri ise, elektrigin geçtiği yerde bıraktığı hararet ve hareket ışık ve miktarı-yetide elektrigin eserleri cüm lesindedir. Bunun gibi iyi ah'lâkında tezahürleri vardır. Şimdi bunları kısaca görelim. Bir insan hayatta hangi sanat şubasına ve mesleğine mensup olursa olsun başarı gösterebilmesi için her kuvvetden, her meziyet-den evvel sarıılmaz azim-i-rade ve cesaretle kudretine sahip olması ilk şartlardan-dır. İşte bu hüsnü ahlâkın eserlerini hissetmeye ve mahrum bulunan bir insa-nın cemiyette ve muhitinde sevilmesine, sayılmasına, itibar görmesine, meslek veya unvan sahibi olmasına asla tesadüf edilmez. Bir adamın yaşadığı müddette muvafakiyetine âmil olacak ve muhitinde kendisini terbiye li, nezaketli vakur ve ciddi tanıtacak şu yüksek beşer âvsafında iyi ahlâk ve ke-rekterin eserleri arasında saymak yerinde olur fikir sadakat, muhabbet ve vazife şuru muhafaza etmek şan şeref ve haysiyet duy-gularını her zaman ve her yerde nefsinde yaşatmak kararlı sebatlı ve mukave-metli olmak ancak hüsnü ahlâk sahibi şahsiyetlerin iktidarları dahilindedir. Bu günkü yazımı özetersem: suyun elektrigin ve yüksek seviye sahibi kimselerin malik ol-

Milletvekillerimizden Dr. Hüseyin Ükü Şehrimizde

İlimiz Milletvekillerinden Sayın Dr. Hüseyin Ükü Salı Ekspresiyle Ankaradan şehrimize gelmişlerdir. Sayın Milletvekiliize hoş geldiniz deriz.

Bayındırlık Müdürlüğümüz geldi

İlimiz Bayındırlık Müdürlüğüne tayinini daha evvel haber verdiğimiz B Abdurrahman Özen hafta içinde şehrimize gelerek vazifesine başlamıştır. Sayın Müdürümüze hoş geldiniz der ve başarılar dileriz.

D. P. İL KONGRESİ

Hazırlıklarına devam ediyor
25 Nisan-951 Çarşamba günü toplanacak olan Demokrat Parti İl Kongresi hazırlıklarına parti çevresinde hararetle devam edilmekte olduğu haber alınmıştır.

D. P. BOR İLÇE KONGRESİ

23 Nisan-951 Pazartesi günü toplanacak olan Demokrat Parti Bor İlçe Kongresi hazırlıklarına önemle devam edilmektedir.

SON BİR HAFTA İÇİNDE

Gelen Mallar

Son hafta içinde İstanbul limanına gelen ithal malları şunlardır:
281 ton kimyevi madde
215 ton boru, 421 ton sac levha, 188 ton tel, 5069 adet radyo, 107 ton kalay, 57 ton çivi, 113 ton demir, 66 ton boya, 160 çubuk demir, 1189 ton makine yağı, 9 ton deri 56 ton kağıt, 13 ton pil, 20 ton çimento, 18 ton ipik, 41 ton şişe, 82 ton cam, 115 ton kauçuk, 180 ton vana dıkkırları eserleri açıklanmasında da gurur ve tevazudan bahsedebiliriz.

EK 7: 1952 Yılında Vali Hasip Koylan Tarafından Açılan İl Genel Meclisi

ABONE KİŞİ

YILLIK 500

ALTI AYLIK 300

ÜÇ AYLIK 200

Kuruluşur.

Tacim Heryerde 10 Kuruştur

MİĞDE

Perşembe Günleri Çıkar Resmî İl Gazetasıdır.

MUSUSİ ŞARTLAR

GAZETEYE KONMAYAN

Yazılar Gari Verilmeyiz

İLANLARIN HER SAHİPTE SATIRINDAN 26 KURUŞ ALINIR

19 ARALIK 1952
İLK ÇİFTİSİ ARALIK 1952
SAYI: 1377

İL GENEL MECLİSİ AÇILDI

Sayın Valimizin Bir yıllık İl Hizmetleri hakkında hazırladıkları ve Genel Mecliste bizzat okudukları izahname kahir bir ekseriyetle kâfi görüldü

İl Genel Meclisi Çalışmalarına Başladı

İl Genel Meclisi 15.12.1952 Pazartesi günü saat 14 de Sayın Valimiz Hasip Koylan'ın Başkanlığında toplanarak, mutlak yoklama yapıldıktan ve çoğunluğun mevcudiyeti anlaşıldıktan sonra Meclis Valimizin kısa ve çok veciz nutku ile açıldı.

Vali tarafından okunan izahnamede; 717.198 liralık il yolunun ihale edilmiş, 80 kilometreden fazla köy yolunun toprak tesviyesinin tamamlanmış ve köy yolları üzerinde yeniden 4 büyük betonarme köprü inşa olunmuş, iki büyük köprü betonarme olarak esaslı şekilde tamir edilmiş, 67 köyün işme sularını ihalesi için lüzum olan bütün müzeme tamamı köylere verilmiş ve bunlardan 31 köyün sularının aktarılmış, 6 tane ilkokul binası yapılmış olduğu belirtilmiştir.

Bu büyük başarı ve ferah ve sevinç verici bilgiler üzerine ilimiz Genel Meclisi izahnamenin kısayetine ve başta Vali Hasip Koylan olmak üzere mesai arkadaşları daire müdürlerine teşekkür edilmesine karar verilmiştir.

Vilâyetin cidden derin bir dikkat ve ilna ile hazırladığı ve çoğunluğun takd'irle karşıladığı izahnamenin tam metni aşağıdadır.

İZAHNAME

İl Genel Meclisinin Sayın üyeleri

İdarî Umumiye Vilâyet kanununun hükümleri hakir mer'i bulunan idarî hususiyet Vilâyet kısmının 128 inci maddesi gereğince Vilâyetimiz Özel İdare-i'nin mali durumu ile bütçe tatbikati ve yüksek meclisimize geçen seneki toplantıda ittibah buyrulmuş kararların nasıl ve ne dereceye kadar tatbik ve icra olunabileceğini ve elde edilen neticeleri aşağıda arz ve izah ediyorum.

1951 Yılı Bütçe tatbikati

1951 bütçesinin 1 inci 9 aylık tatbikati hakkında geçen seneki izahnamede biraz malûmat vermiştim. Şimdi de 2951 senesi bütçesinin heyeti umumiyesi hakkında malûmat arz edeceğim.

1951 Gelir bütçesi

Yüksek meclisimizce (1271627) lira olarak tanzim ve kabul buyrulmuş 1951 senesi gelir bütçesi Yüksek Bakanlar Kurulunca (179888) lira noksanı ile (1091739) lira olarak tasdik buyrulmuş ve Daimî komisyonca mütehas 14-2 952 gün ve 748 sayılı kararlı çalışma mükellefiyeti karşılığı olarak eklenen (8610) lira ile birlikte (1091825) liraya baliğ olmuştur.

1950 ve daha evvelki yıllarda Bakanlıklarından gönderilib sarfedilen meyrek 951 yılına devrolunan, İl Yollarından (118418) lira, köy okul tahsilatından (19925) lira, damızlık ağır ve boğa deposu yapıları onarma giderlerinden (10070) liralık cem'an (148341) liradan başka 951 yılında Başvurular Bakanlığında (265000), Millî Eğitim Bakanlığında (72760) Sağlık Bakanlığında (72450) lira olmak üzere cem'an (410210) lira yardım parası gelmiş ve bunlarda bütçeye nakle olunmuştur.

Çeşitli hizmetler için muhtelif Bakanlıklardan gelen bu yardım paraları ile nazım varidat haric olmak üzere Özel İdarenin kendi kaynaklarından 951 senesi içinde lira küsuratı haric olmak üzere:

Tahakkukat	Haliyeden		Sabıkadan		Yekûn
	Lira	Kr.	Lira	Kr.	
Özel idare gelir ve yardımlar tahakkukati	1333068	25	791711	11	2124779
Nazım gelirler	314543	20	218785	11	533328
Tahakkukat yekûn	1647611	45	1010496	22	2658107
Özel idare ve yardımlar tahsilâtı	1199855	36	94402	97	1294258

- Devamı 8. 2 de -

EK 8: Niğde Gazetesinin Halkı Bilgilendirmek İçin "Vatandaş" Başlıklı Yazıları

SAYFA 2
SAYFA 2

Tarafsız olmak

— Baştarafı S. 1 de —
Memurların taraf tutması mülli menfaat ve gayelerin yürütülmesinde aksaklıklar meydana getireceği için menedilmiştir.

Kanunen tarafız olmasi gerekli bir kimse içinde bulunduğui şartlara rağmen her hangi bir partinin şakakçılığını yaparsa yuluz kanuna çiğnemiş, değil, aynı zamanda kendi vicdan hürriyetini, Vatandaşlık hak ve mesuliyetlerini de çiğnemiş demektir.

Siyasi partiler bir memleketin en iyi şekilde idaresi için birbirleriyle yarışa girişen, bunu isbata fırsat kollayan feda kâr vatandaşlardan meydana gelmiştir. Yahut gelmelidir.

Bu böyle olunca, memurların siyasetle uğraşmaları, mu kaddes vaziyetle ortaya atılmış partilerin meşru faaliyet ve ieraatına fesat tohumları eker, samimiyet ve açıklığını kaybettirir. İşte bunun için İktidar Memurları ikaz etmek lüzumunu, çok gerinde olarak, hissetmişiz.

Memur şayet inandığı bir siyasi partiyeye hizmet etmek istiyorsa, yol kendisine açıktır.

Şayet bunu, kattanamayacağı bir fedakârlık olarak görüyorsa, havayı bulandırmaya, dedikodu yapmaya, fesat karıştırmaya hiç hakkı yoktur.

İyi bir vatandaş olamayan iyi bir Memur da olamaz. dolayısıyla iyi bir parti taraf tarı olacağından da şüpheli ediliyor (Taraf tutmak mevzuunu gelecek sayıda ele alacağız).

Niğde İl Genel Meclis

TOPLANTISI

— Baştarafı S. 1 de —

baraber daha Aksaray İlçesinin Sultanhanı bucağına bağlı Armut, Kutlu köy, Armutlu ve İncesu ile Hanobası Nahiyesine bağlı Çimenli veys fakilli köyünün bu bucağılardan alınarak Aksaray merkez ilçesine bağlanması ve 32 köyden ibaret olan Hanobası bucağının yukarıda ismi geçen köyler ayrıldıktan sonra kalan köylerden mürekkep bir bucağı halinde bırakılması hakkındaki takrirleri okunup bunun da gündeme alınması heyeti umumiyeye kabul edildikten sonra her ikisinin de alâkaları bakımından tetkiki için tevhid Mülkiye komisyonuna verilmesi kararlaştırılmış 8 inci maddede geçilmiş ve bu maddede kayıtlı yol vergisinin köylerde bedenen ödenmesi şeklinin tatbikini ve şose höpürler kanununun 7 inci maddesinin B, C bentlerinde yazılı yolların tespit ve tahdit edilerek 3 yıllık plana alınmasını ve bu planda karara bağlanmasını isteyen genel meclis Niğde üyesi Meğmet Teksin'in takririni okunmuş ve bu takririn 1 inci kısmını teşkil eden yol vergisinin ödenme şekilleri kanunen tespit edilmiş olduğundan bu hususta genel meclise yapılacak bir muamele olmadığina ve yalnız 2 inci kısmı teşkil eden hususun tetkiki için evrakın Bayındırlık komisyonuna tevdiine karar verilip 9 uncu maddede geçilmiş ve bu maddede kayıtlı gerek bağı tedariki ve gerekse aşım ve bakım evleri tesisi için mahalli bankalardan köyler adına teraküm ederi paraların ait olduğu köy bütçelerine irad kaydını isteyen genel meclis Niğde üyesi Abdullah Kılınçın takririni okunmuş ve yine gündem harici başkanlığa verilmiş ve bu takriri teyid eden Gülşehir üyesi İbrahim Bilgin'in takririni okunup heyeti umumiyeye bunun da gündeme alınması ve alâkalar bakımından her ikisinin de birleştirilerek bu husus hakkında gerekli izahatı vermek

Niğde Gazetesi

Müdürlüğüne

Vilâyet Encümeninde Nevşehir temsil vazifesiyile uzun seneler Niğde'de kaldım. Bu müddet zarfında değerli vazir arkadaşlarımdan ve mühterem Niğdelilerden gördüğüm yakın alâka beni Niğde ve Niğdelilere minnettar bırakmıştır. Yakında buradan ayrılacağımdan ve mevsimin kiş olmasından bütün tanıdıklarımın ayrı ayrı vedâ elneğe göremediğinden gazeteniz vasıtasıyla bütün hemşerilerime (Alaha ismarladık) der, derin saygılarımı sunarım.

Emekli Encümen Üyesi
Neveşirli
Bekir Boyraz

İçin veteriner müdürü de mecliste bulunduğum ve onun için bu takririn tehiri ile gelecek celsede görüşülmesi kararlaştırılmış ve 10 uncu maddede geçilerek bu maddede kayıtlı Bor ilçesi özel idare gelir memuru İbrahim Şahin'in tedavisi sırasında sarf ettiği 22 lira 55 kuruşun 951 yılı bütçesine ödenek konulması hakkındaki yazı okunmuş sözü edilen paranın bütçenin diğer kısmına konulması için yazının bütçe komisyonuna ve 11 inci maddede kayıtlı Aksaray ilçesinin Sultanhanı bucağına bağlı Kutlu köyünün bu bucağıdan alınarak Aksaray merkez ilçesine bağlanması hakkındaki İl idarekurulunun kararını daha önce genel meclis Aksaray üyelerinin vermiş oldukları takrir ile alâkalı bulunması itibarıyla Mülkiye komisyonuna tevdi kabul edilmiştir.

Bilâhare gündemin 12 inci maddesine geçilerek bu maddede kayıtlı Çamardı ilçesinin üç kapılı köyüne bağlı ören mahallesinin bağımsız bir köy haline getirilmesini; 13 üncü maddede kayıtlı Çamardı ilçesine bağlı Yelatan köyünün Çevizlik mntikasına naklinin 14 üncü maddede kayıtlı Aksaray ilçesinin Hanobası bucağına bağlı Çimenli veys Fakilli köyünün Aksaray merkez ilçesine bağlanması uygun görüldükleri ve

VATANDAŞ

Sanat için sanat, ilim için ilim dağı; halk için sanat halk için ilim verim ve neticeye ulaştırır.

Türkiye Arıcılık Enstitüsü ilmi metotlarla halk arıcılığının gelişmesine çalışmaktadır. Gayesi en ilmi yoldan yürüterek en rasyonel şekilde m-k-ke-i istihsalının artması ve millet sağlık ve refahının sağlanmasıdır. Türkiye Arıcılık Enstitüsü ile iribat temin ediniz.

Bergama harabelerini gezdiniz mi? Orada en mühim eserlerden birisi Akkapyou dur. Burası tarih meşhur hastahanelerinden biridir. Orada nice krallar tedavi görmüştür. Bu hastahanein ocağı başı İsmail Bal dir. Bal Bin derde devadır.

15 inci maddede kayıtlı Seyhan lümin Karasarlı İlçesine bağlı Pozantı bucağının ilçe haline getirilmesinin mümkün görülmediğinden şimdiki kadar olduğu gibi bırakılması hakkındaki İl idare kurununun kararları okunmuş ve hepsi de heyeti umumiyeye kabul edilmiştir.

Gündeme devam edilerek 16 inci maddede kayıtlı 3710 sayılı Belediye isumak kanununun 14 üncü maddede gereğince belediye ve mahkemelerce hali muktazi bazı ihtisafat için merkez ve diğer ilçelerden bilir kişi seçiminin bu celsede seçilip seçilmemesi görülmüş ve üyelerden pek çoğu bunu hazırlamadıklarından bu seçimin en son celseye bırakılması kararlaştırılmış ve mazaretlerine binaen yüksek meclisten izin isteyen Bor üyesi Fak mengi ile Ragıp Arıkana onar gün izin verilmesi heyeti umumiyeye kararlaştırılıp gündemde görüşülecek başka bir mevzu bulunmadığından meclis 11 inci içtımını 6-1-951 cumartesi günü saat 10 da yapmak üzere oturuma son vermiştir.

Tar
Bir
Tür
Sen
Gib
Bu
Ka
Öy
Ne
Al
Si
K
K
E
M
I
I

EK 9: Bulgaristan'dan Gelen Göçmenlere Yardım Yapan Kişilerin Listesi

ABONE Kırş

Yıllık 500
Altı aylık 300
Üç aylık 150
Kuruluş 20

Tanrı Her yerde 6 Kuruluş

NİĞDE

ÇARŞAMA VE ÇUMANTEŞİ GÖNLERİ ÇIKAR, RESMİ İL GAZETESİDİR.

HUSUSİ ŞARTLAR

GAZETEYE KOSMİYAN
Yanlar Heri Verilmez

İLANLARIN HER
GAZETE SATIRINDAN
25 KURUŞ ALINIR

20 OCAK 1951

İLK ÇIKIŞ: ARALIK 1928

SAYI: 1267

Göçmenlere Yardım Devam Ediyor

Gazetemiz; Bulgaristandan ilimize gelecek göçmenlere Tüccar, Esnaf Teşekküller ve halkımız tarafından yapılan nakdi ve ayni yardımlarını milletimizi adlarıyla beraber neşretmek üzere bir yardım sütunu açmıştır. Vatandaşlarımızın göçümün yettiği ve videdasının emrettiği bütün yardımlarını burada neşretmek için her hafta bir defa talakki edeceğimiz Hemşerilerimizden gelen göçmenlere parçası hallerini yakından görmüşlerdir. Bunlar için tekrar bir kez yazarak kendilerini rahatsız etmek istemiyoruz. Gördükleri vaziyetin kâfi derecede hamiyet damarlarını kabarttıktan şüphemiz yoktur. Tek ricamız ellerinden geldiği kadar yardımlarını koparak Listemize adlarını yazdırmaştır. Bu hususta ilçe başkanlarımız ve merkez bğlı Bucaklarımızı gönderecekleri listeleri dahi yayınlamakta zevk duyacağız.

Göçmenlere yardım Devam ediyor

İlimizin, İles, Bucak ve Köylerinde Bulgaristan göçmenlerine yardım faaliyeti hararetle devam etmektedir. Bize gelen ayni ve nakdi yardım listelerini sütunlarımızda memnurlukla neşre devam ediyoruz.

Unak ve yakın bütün köylerimizde gönderecekleri listeleri de neşretmekten zevk ve şeref duyacağız.

BN. MEDİNE ERCAN'IN Gayretleri Unutulmaz

Şehrimizin hayırsever Bayanlarından Sayın Medine Ercan, kalbinde gizli hudutsuz şefkatini tesiriyle bir kaç gün önce harekete geçerek ve mahallatta kapı kapı dönmek için gittiği ve ya gelecek göçmenlere karşılıklarını vermek için, gerekse aynı bir çok yardım toplamağa muvaffak olmuştur.

Eminiz ki bu asil hareketi yapmak için hiç kimse onu zorlamamıştır. Kendi yüksek duygusu onu hayır yolda gayrete sevk etmiş ve iç sayfamızda derce ettiğimiz yardımı topharak komiteye teslim etmiştir. Nedime Ercan'ın bu gayretini ve onu kapılarında boş göndermeyen Sayın Bayanların hamiyetini unutulamaz. Kendilerine yardım komitesi adına teşekkürlerimizi sunarız.

Göçmenler menfaatine yardım listesidir

Adı ve Soyadı	Lira	Kuruş
Evvelki Yekün	2639	89
Fevziye	5	
Halime Erdinç	5	
İsmail Betil	5	
N. Bayhan	10	
Muhterem	5	
Zarife ve Nihal evi	5	
Belkıs ve Türkân	5	
Sacide	3	
Melâhat	4	
Z. İliha	1	
R. Eeren	1	
Enise	2	
Saffet	3	
Saibe	1	
Fatma	3	
L. Dayoğlu	1	
Feride	1	
Zarife Alpaz	1	
Nuriye Artis	1	
Mustafa Artis	1	
Nuriye	1	
Saim Özman	1	
Saide	1	
K. Kirgen	1	
Sevim Ertürk	1	
Servet	1	
Refika	1	
Nuriye	1	
Zahide ve Nuriye	1	
Ş. Uzmay	2	
Sadiye	1	
Naime	2	
Hafize	1	
Sıdika	2	
N. Albay	1	
Zehra Dönmez	1	
Şahika	1	
İsmi okunamadı	1	

Davamı 8. 2 de

Neveşehir Merkezinde

Cinsi	Nakdi Ayni yardım miktarı	
	Lira	Kilo
	1912	
Nakit		4838
Arpa		1843
Buğday		234
Yulaf		174
Bulgur		120
Un		638
Patates		72

Neveşehir merkezinde yapılan yardımların yukarıya aynen alındığı görülmektedir. Yekün itibarıyla bu ilçe merkezinde yapılan yardımların toplamı 1912 Lira ve 4838 Kilo'dur. Örneğimizde göre ilçe merkezinde halen yardımlara devam edilmektedir. Var olsun Neveşirli..

Bor İlçemizin göçmenlere yardımı

Geçen sayımızda Bor İlçe merkezimizde Göçmenlere nakdi Yardımı bir kalemden yazıvermiş ve bir çok ayni yardımların da yapıldığını kaydetmiştik.

Şimdi listenin tamamı elimize gelmiştir aynen neşrediyor ve y a p ı l a m yardım dolayısıyla de hamiyetli Bor halkına son-uz teşekkürlerimizi arz ediyoruz.

Cinsi	Nakdi Ayni yardım miktarı		
	Lira	Kr.	Kilo
	1408	90	
Nakit			3867
Un			2273
Mahdut buğday			1229
Bulgur			747
Arpa			65
Mısır			47
Yağ			58
Kuru kayısı			8
Fasulya			32
Sogan			603
Patates			2922
Oduş			

40 Kişilik bir Avcu gurubu Akсарaya gidiyor

Haber aldığımız göre Beden Terbiyesi Avculuk Kulubuna mensup gençlerden müteşkil 40 kişilik bir gurup sürekle avu yapmak üzere bugün Akсарaya gidecek ve akşama döneceklerdir.

Yeni Neşriyat:

Sesimiz Gazetesi

İstanbul Muallimler cemiyeti tarafından her ayın 5, 15, 25 nci günlerinde çıkarılmakta olan (Sesimiz) gazetesi'nin son sayısı da zengin mündericatla çıkmıştır.

İlimi ve mesleki bir çok kıymetli ve mesleki yazıları ihtiva eden bu gazeteyi herkes ve bilhassa öğretmenlere tavsiye ederiz.

Yıllığı 5, Altı aylığı 2,5 liradır.

Adres: P.K. 1 Beyazıt-İstanbul

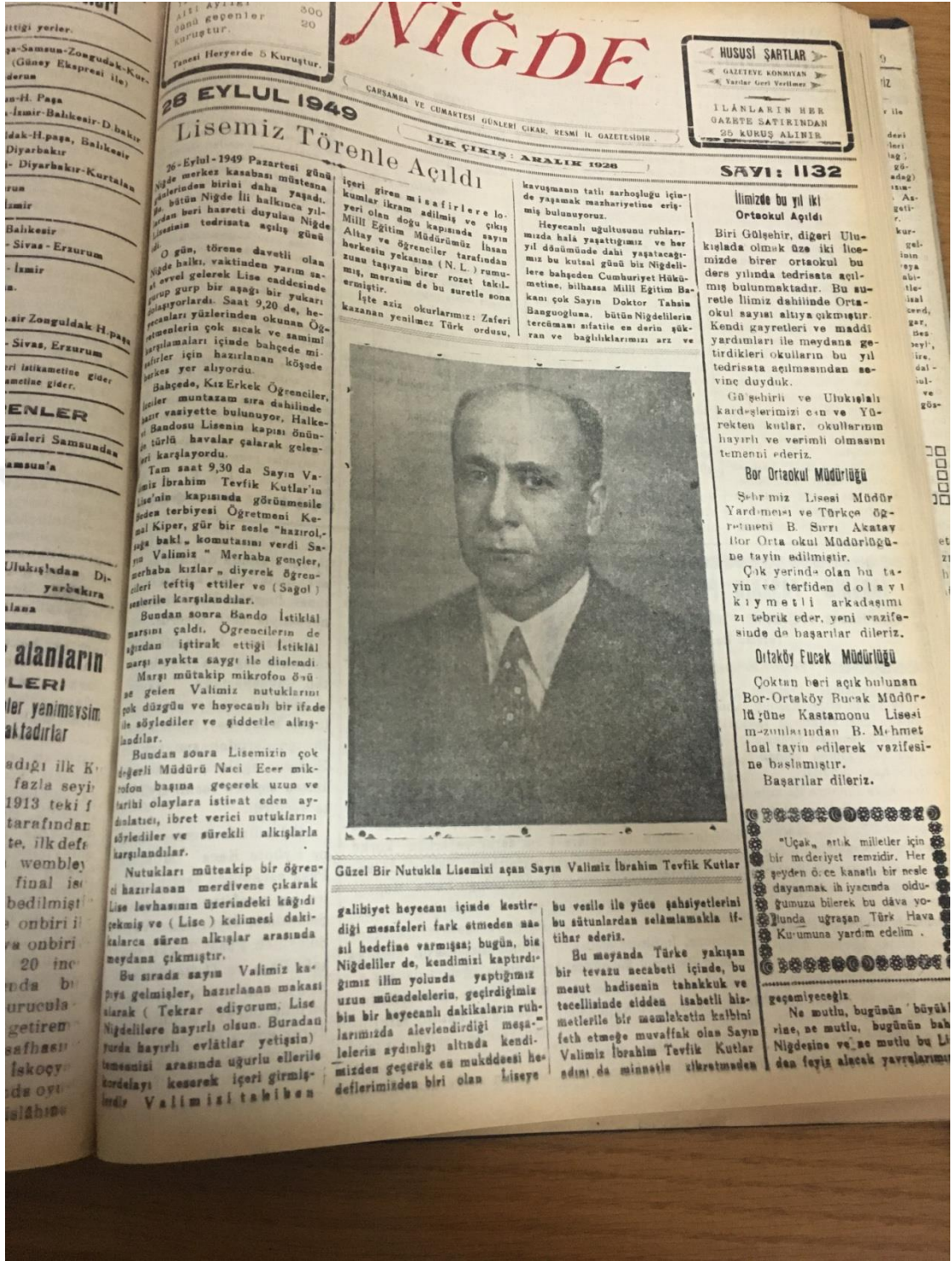

EK 10: Niğde Fakir Çocuklar Komitesi ve Yardımcılarının Yardıma Muhtaç Çocuklar İçin yaptıkları Yardımlar

EK 11: 1949 Yılında Niğde'de Açılan İlk Lisenin Açılış Töreni

NİĞDE

26 EYLÜL 1949

CARŞANBA VE ÇUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR. RESMİ İL GAZETESİDİR.

İLK ÇIKIŞ: AĞUSTOS 1928

MUSUSİ ŞARTLAR
 GAZETE KODUNUN
 Yazarları
 İLANLARIN HER
 GAZETE SATIRINDAN
 55 KURUŞ ALINIR

SAYI: 1132

Lisemiz Törenle Açıldı

26-Eylül-1949 Pazartesi günü Niğde merkez kasabası mütesna bahçelerinden birini daha yaşadı. Bütün Niğde İli halkınca yıldızdan beri hasretti duyulan Niğde Lisesinin tedrisata açılış günü.

O gün, törene davetli olan Niğde halkı, vaktinden yarım saat önce gelerek Lise bahçesinde toplanıyorlardı. Saat 9,20 de, heyecanlı yüzlerinden okunan Öğretmenlerin çok sıcak ve samimi konuşmaları içinde bahçede müzikler için hazırlanan köşede herkes yer alıyordu.

Bahçede, Kız Erkek Öğrenciler, öğretmenler muntazam sıra dahilinde bekler vaziyette bulunuyor. Halkın Bandoosu Lisenin kapısı önünde türlü havalar çalarak gelenleri karşılayordu.

Tam saat 9,30 da Sayın Valimiz İbrahim Tevfik Kutlar'ın ilahî'nin kapısında görünmesiyle beden terbiyesi Öğretmeni Kemal Kiper, gur bir sesle "hazırol-duğuna bakı", komutasını verdi. Sayın Valimiz "Merhaba gençler, merhaba kızlar", diyerek Öğretmenleri teftiş ettiler ve (Sagol) öğretmenlerle karşılandılar.

Bundan sonra Bando İstiklal marşını çaldı. Öğrencilerin de şajdan iştirak ettiği İstiklal marşı ayakta saygı ile dinlendi. Marşı mütakip mikrofon önünde gelen Valimiz nutuklarını çok düzgün ve heyecanlı bir ifade ile söylediler ve şiddetle alkışlandılar.

Bundan sonra Lisemizin çok değerli Müdürü Naci Ecer mikrofon başına geçerek uzun ve tarihi olaylara istinat eden aydınlatıcı, ibret verici nutuklarını söylediler ve sürekli alkışlarla karşılandılar.

Nutukları müteakip bir öğrenci hazırlanan merdivene çıkarak Lise levhasının üzerindeki kağıdı çekmiş ve (Lise) kelimesi dakikalarda süren alkışlar arasında meydana çıkmıştır.

Bu sırada sayın Valimiz konuşmaya gelmişler, hazırlanan makasla olarak (Tekerar ediyorum. Lise Niğdelilere hayırlı olsun. Buradan burda hayırlı evlatlar yetişsin) temennisi arasında uğurlu ellerle kordelayı keserek içeri girmişlerdir Valimiz tahibin

içeri giren misafirlere lozolarla ikram edilmiş ve çıkış Millî Eğitim Müdürümüz İhsan Altay ve Öğrenciler İhsan herkesi yakasına (N. L.) rumuşmuş, merasim de bu suretle sona ermiştir.

İşte aziz okurlarımız: Zafiri kazanan yenilmez Türk ordusu,

kavuşmanın tatlı sarhoşluğu içinde yaşamak mahzarıyısına erişmiş bulunuyoruz.

Heyecanlı uğultusunu ruhlarımızda hala yaşadığımız ve her yıl düşünürde dahi yaşatacağımız bu kutulı günün biz Niğdelilere bahçeden Cumhuriyet Hükümetine, bilhassa Millî Eğitim Bakanı çok Sayın Doktor Tahsin Banoğlu'na, bütün Niğdelilerin tereddüdüne nafatle en derin şükran ve bağlıklarımızı arz ve

İlimizde bu yıl iki Ortaokul Açıldı

Biri Göleşehir, diğeri Ulukışlada olmak üzere iki ilimizde birer ortaokul bu ders yılında tedrisata açılmış bulunmaktadır. Bu suretle ilimiz dahilinde Ortaokul sayısı altıya çıkmıştır. Kendi gayretleri ve maddî yardımları ile meydana getirdikleri okulların bu yıl tedrisata açılmasından zevince duyduk.

Göleşehir ve Ulukışla kadimlerini ve Yürükten kutlar, okullarının hayırlı ve verimli olmasını temenni ederiz.

Bor Ortaokul Müdürüğü

Şehrimiz Lisesi Müdür Yardımcısı ve Türkçe Öğretmeni B. Sırrı Akatay Bor Orta okul Müdürüğüne tayin edilmiştir.

Çok yerinde olan bu tayin ve terfiden dolayı kıymetli arkadaşımızı tebrik eder, yeni vazifesinde de başarılar dileriz.

Ortaokul Fucak Müdürüğü

Çoktan beri açık bulunan Bor-Ortaokul Fucak Müdürüğüne Kastamonu Lisesi müzannarından B. Mehmet İnal tayin edilerek vazifesine başlamıştır. Başarılar dileriz.

Güzel Bir Nutukla Lisemizi açan Sayın Valimiz İbrahim Tevfik Kutlar

galibiyet heyecanı içinde keştiirdiği mesafeleri fark etmeden nasil hedefine varmış; bugün, biz Niğdeliler de, kendimizi kaptırdığımız ilim yolunda yaptığımız uzun mücadelelerin, geçirdiğimiz bin bir heyecanlı dakikaların ruhlarımızda alevlendiği meşallerin aydınlığı altında kendimizden geçerek en mukdesei hedeflerimizden biri olan liseye

bu vesile ile yüce şahsiyetlerini bu sütunlardan selâmlamakla iftihar ederiz.

Bu mayanda Türkiye yakışan bir tevazu necabeti içinde, bu mesut hadisenin tahakkuk ve tecellisinde eidden isabetli hismetleriyle bir memleketin kâlbini feth etmeye muvaffak olan Sayın Valimiz İbrahim Tevfik Kutlar adını da minnetle zikretmeden

"Uçak", artık milletler için bir mederiyet remzidir. Her şeyden önce kanatlı bir nesle dayanmak ih iyecinde olduğumuzu bilerek bu dava yolunda uğraşan Türk Hava Kuvvumuna yardım edelim.

geçamiyeceğiz. Ne mutlu, bugünün büyük vize, ne mutlu, bugünün bah Niğdesine ve ne mutlu bu liden feyiz alacak yavrularımıza.

EK 12: Niğde Gazetesinin Hastalıklar Hakkında Halkı Bilgilendirmek Amacıyla "Sağlık Öğütleri" Başlığıyla Yayımladığı Yazılar

SAYFA 2
NİĞDE
SAGLIK ÖGÜTLERİ
Boğmaca Öksürüğü

-I-

Bu hastalığın bir mikrobu vardır. Son zamanlarda bulunmuştur. Gözle görülmez, hurdebin isimli ve bu mikrop denilen küçük, gözün görmediği hayvanekları gösteren bir aletle bakılırsa ancak görülebilir. Çünkü bu alet bakılan şeyi yüzlerce defa büyütür. Boğmaca öksürüğünü yapan mikrop minicik bir yumurtaya benzer.

Bu mikrop bilhassa öksürükle çıkan balgamda pek çok miktarda bulunur ve hasta öksürürken, konuşurken bu mikrop küçük zerrecik halinde karşısındakinin ağızından burnundan girerek hastalığı vücudaya getirebilir.

Bu hastalığın geçiş şekli vasıtalı ve yahut vasıtasızdır. Vasıtalı geçiş demek bir insanda bulunan mikrobu diğer bir insana dışarda hiç bir şeye değmeden geçmesi demektir. Meselâ boğmaca mikrobu bir adamın öksürüğü ile çıkarak karşındaki adamın boğazına doğrudan doğruya geçerse bu vasıtasız geçişdir. Hasta adamın boğazından çıkan mikrop her hangi bir eşya üzerine konur ve diğer hasta olmuştan adam o şeye eliyle değerse ve elini ağızına götürürse hastalığı kendine ve bir

İL HABERLERİ

Sayın Valimiz İyileşti

Geçen Sayımızda hastalığını haber verdiğimiz Sayın Valimiz B. Yahya Eryetkin iadei afiyet ederek Pazartesi günü makamlarını teşrif buyurmuşlardır.

Çok Sayın Valimize geçmiş olsun der, ve devamlı afiyetler dileriz.

Şehrimize kar yağdı
Günlerden berikaralıkla giden şehir, bu gece yağsan karla tamamen ağarmıştır. Karın kalınlığı 8-10 santimdir.

sey vasıtasıyla aşılanmış olur ki bu da vasıtalı geçiştir. Boğmaca öksürüğünde daha ziyade vasıtasız geçiş çoktur. Bir vasıtaya ihtiyaç gösteren geçişler pek azdır. Hastalık ekseriya konuşma, aksırma, öksürme ile karşısındakilere geçer.

Boğmaca öksürüğünde öksürük diğer öksürüklerden çok farklıdır. Bir defa öksürüğe başlıyan çocukta öksürük bitmek tükenmek bilmez, bir ötme hali alır Boğmaca her mevsimde olur. Yazın, kışın, son bahar, ilkbaharda olursada en ziyade ilkbaharın başında, sonbaharda ve kışın artar.

Kışın tutulan çocuklarda hastalık daha tehlikeli bir şekil alır ve daha aşağıda yazacağımız gibi bazı hastalıklarla arkadaş olarak çocuğun sağlığında endişeler yaratır.

Sağlık Teşkilatımız çalışıyor

Bu kışın başlıca tesir ve etkilerinden biri olan umumî grip salgınının önlenmesi ve kışın bu afetten masun tutulması uğrunda sıkı bir işbirliği çoktan beri savaş halinde bulunan şehirimiz sağlık teşekkülleri ve işçilerine daha ziyade hız vermişlerdir.

Bu arada Otel, Han, Hamam, Gazino ve Kahvehane gibi her yerde çokca bulunduğu yerler, otobüs ve Otomobil gibi nakil vasıtalarında D. D. T. tatbik etmek suretiyle önlenmişlerdir.

Ayrıca, gerek okullarda, gerek mahallatta sıkı bir şekilde pilan çiçek aşısının ikinci ayanesine öneme devam edilmesine ve kayıtlar üzerinde dikkatli hassasiyetle durulmakta olduğu yakından müşahede edilmiştir.

Sağlık ve sosyal yardım bürolerimizin ve diğer sağlık teşekküllerimizin bu uğurda yaptıkları isabetli emekler için takdire layiktir.

Hamiyetli bir Vatandaş 11 Çocuğ İYİDİR

Öğrendiğimize göre Yeşilçam köyünden Tüccar Hacı Öztürk 11 Fakir Çocuğ giydirmiştir.

Hamiyetli vatandaşımızın her biri birer haccı beş sevapta olan 11 çocuğun giydirilişi cidden her Türkün göksünü kabartacak kadar manevi kıymet taşımaktadır.

Tüccar Hacı Öztürk'ün yerinde hamiyetinden dolayı kutlar ve diğer varlıklı vatandaşlarımızın da bundan birer örnek olarak hareket etmelerini bekleriz.

İBRAHİM PAŞANIN POLİTİK HAYATI

Passarofça (Passarowitz) andlaşması 1718 - 1130

Tefrika No. 8 :

Yazan : Mehmed Türkmen

Bu husus olduğundan gerçekte dehi zaman var. Amma bazı mertebeye hatırlan gelen tedbirler mukademesine takdir ve hatırlan şerifine ihbar olunmak münaşip rülmeye işbu kaime tahrir edildi.

Haktaalâ tedbirlerimizi tedrici âliyyesine muvafık olarak bedbahi din ve Devlet

mıştır.

Lâkin Cenabı şerifiniz ile nüsavere ve iktizasına göre hareket eyliyesiz. Deyu bu vaktedek yazılan kâğıtların mecmuunda münderic ve suret olduğu gibi bu kaide fimaabaat dahi iera olumak emri mukarrerdir.

Cenabııza Serdarlık ih-san olup cemi hususa mu-rahhas olmanızı mabeynimize mesafei baide olmağla her husus arz ve ilâm ve cevabı varup gelince işler muattal kalmamak içündür. Bana şöyle bana böyle فرمان geldi, deyüp işin devleti âliyyeye hayırlı olana

SAYFA 3

Memleket İhtiyaç

Ve Devlet Bütçesi

— Baştarafı S. 1 —

Bu yıl Bütçemiz bir milyüz elli milyon kadar. Beş yüz milyon memur şına gidiyor. Bazılarının p gıda yaptığı gibi bu fas büyük ölçüde tasarruf ya benim kanatıma göre pek degil. Beşyüz milyona yak Millî Savunmaya gidiyor. B kü şartlara göre buradan sarraf mümkün degil. Y Milyon lira da borçlara s Buradan kırmak mümkün Memleketimizin yukarıda dığımız her biri yüz mily ihtiyağların hepsine birden çözümlerini geriye kalan işlere harcanması mümkün kısmı ancak ikiyüz milyon kadar bir şey...

İşte bir tarafta milyonlar ihtiyaç, diğer tarafta yalnız yüz milyon lira. Bütçe ize Meclisin aylarca durmasını, ruf dedi kodularını, münakarı, kavgaları doğuran sebebe Doğrusu bu şart altında darda olmak, hükümet ya cidden zor bir şey. Çünkü kımızın çok büyük çoğuna hatta pek çok aydınlarımız memleketin imkânları ile ileri arasındaki bu nisbeti ke lüzum görmez.

Kendi kanaat ve düşünme göre yapılmamış gördüğümüz de bir mesul arar. Bu da iktidar dolayısıyla hükümet Bütçe müzakereleri sırasında tenkitlerde daha ileri gidebilir. İdeal olarak bu memleketimizde, bu günkü duruma noksan olan ne varsa hepsini iktidar ve hükümet mesuldür. Fakat iyi düşünmek gelirse hükümete ne nihaye milletin kendisine temin imkânla mukayyettir. Ke ne kadar para verilirse o te iş yapar.

Burada ancak iktidarın kümetin tenkit edileceği kendisine verilen imkânların raların yerinden, en faydalı kilde, doğru olarak harcanmasıdır. Eline bir kaç parçası ile bir kaç tahta turduğumuz bir mimarı yapamadı, diye tenkit doğru olmaz. ancak verememesi iyi ve faydalı namadı, diye tenkit edebilir.

Demokrasi sistemi hall rına dayanan bir sistem olarak halkın her şeyi olarak anlaması bu sistemin için içindir. Halk ve tenkidini yalnız esasla değil, takdirdir Demokrasiyi hak görür. Tarihin, vaktin imkânsızlıklarını esbâtın mahrumiyetlerimizi bilai politik tasirlerle ya

— Devami Var —

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Ayşen ARSLAN
Doğum Yeri ve Tarihi : Balıkesir/Gönen 18.01.1993
Medeni Hali : Bekâr
İletişim Bilgileri : aysenarslan10@gmail.com

EĞİTİM

2012-2016 LİSANS : NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ TARİH BÖLÜMÜ
2016-2018 YÜKSEK LİSANS : NIĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TARİH
BÖLÜMÜ

YABANCI DİL

İngilizce YÖKDİL: 63,75

